MANUAL PENTRU CLASA A V-A

CORINT

Cristina Benga
Aurora Ciachir
Mihaela Ghițiu
Ioana Niculae

RELIGIE
CULTUL ORTODOX

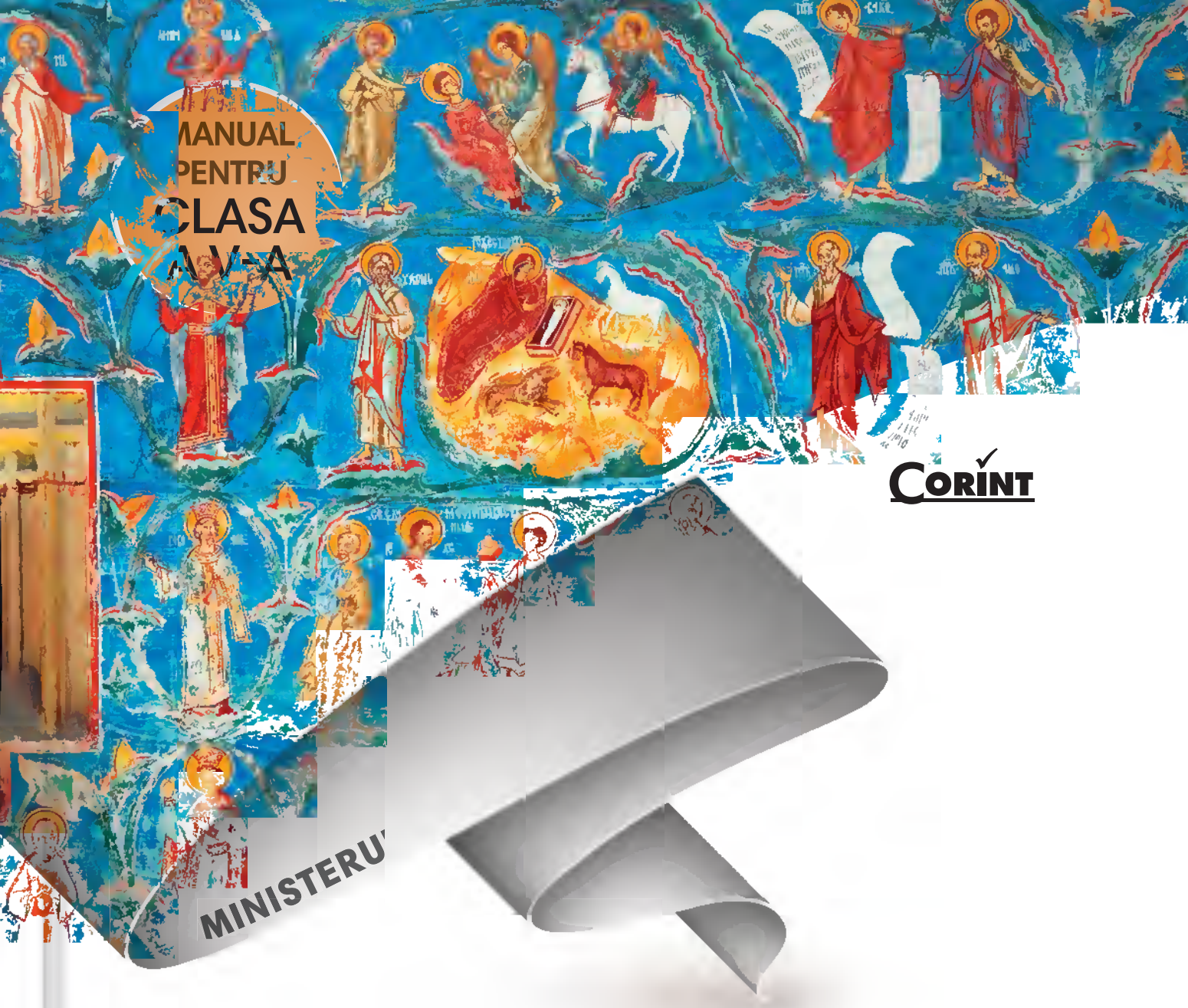

CORINT

Cristina Benga
Aurora Ciachir
Mihaela Ghițiu
Ioana Niculae

RELIGIE
CULTUL ORTODOX

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației Naționale.

Manualul școlar a fost aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 5491/14.11.2017, în urma evaluării, și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin OM nr. 3393 din 28.02.2017.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2017–2018.

Inspectoratul școlar .....

Școala / Colegiul / Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni:* ***nou*, ***bun***, ***îngrijit***, ***neîngrijit***, ***deteriorat***.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Manualul a primit avizul Patriarhiei Române prin adresa nr. 5915 din 15.06.2017.

116.111 - numărul de telefon european de asistenţă pentru copii

Date despre autori:

Cristina Benga – profesor gradul didactic I, Colegiul German „Goethe" din București, doctor în științele educației. Autoare a Manualului de religie – cultul ortodox și a Caietului de religie pentru clasa a III-a.
Aurora Ciachir – profesor gradul didactic I, Școala Gimnazială „Leonardo da Vinci" din București. Autoare a Manualului de religie – cultul ortodox și a Caietului de religie pentru clasa a III-a.
Mihaela Ghițiu – profesor gradul didactic I, Colegiul Național „Ion Neculce" din București. Autoare a Manualului de religie – cultul ortodox și a Caietului de religie pentru clasa a III-a.
Ioana Niculae – profesor gradul didactic I, Școala Gimnazială „Regina Maria" din București. Autoare a Manualului de religie – cultul ortodox și a Caietului de religie pentru clasa a III-a.

Referenți:

Pr. prof. univ. dr. Emanoil Băbuș, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul", Universitatea din București.

Lector univ. dr. Ionuț Alexandru Tudorie, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul", Universitatea din București.

Redactare: **Lia Decei**
Tehnoredactare computerizată: **Lorena Ionică**
Design copertă: **Dan Mihalache**
Ilustrații: **Corina Vasile, Ana Petrovici**

Majoritatea icoanelor au fost reproduse după frescele pictorilor Ioan și Camelia Popa.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Religie - Cultul ortodox : manual pentru clasa a V-a / Cristina Benga,
Aurora Ciachir, Mihaela Ghițiu, Ioana Niculae. -
București : Corint Logistic, 2017
ISBN 978-606-94476-3-5

I. Benga, Cristina
II. Ciachir, Aurora
III. Ghițiu, Mihaela
IV. Niculae, Ioana

28

ISBN: 978-606-94476-3-5

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate EDITURII CORINT LOGISTIC, parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

Pentru comenzi și informații, contactați:
GRUPUL EDITORIAL CORINT
Departamentul de Vânzări
Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, București,
cod poștal 010517. Tel./Fax: 021.319.47.97; 021.319.48.20
Depozit
Calea Plevnei nr. 145, sector 6, București,
cod poștal 060012. Tel.: 021.310.15.30
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazin virtual: www.edituracorint.ro

Cuvânt-înainte

Prieteni dragi, ne reîntâlnim cu bucurie pe tărâmul minunat al credinței. Am pășit aici, împreună, încă din primele clase, și am descoperit frumusețea vieții religioase. Am aflat mai multe despre Dumnezeu, despre iubirea Lui față de noi și despre calea prin care Îl putem urma. Poate că, pe măsură ce înaintam pe acest tărâm, în sufletele noastre s-au născut și alte întrebări: Cine suntem? De unde am venit? Care este rostul nostru pe pământ? Sunt câteva întrebări foarte importante, care ne însoțesc întreaga viață. În copilărie răspundem simplu: ne spunem numele, știm că suntem darul lui Dumnezeu pentru părinții noștri și dorim să ne jucăm, să învățăm lucruri noi și să creștem frumos. Răspunsul acesta, deși rămâne valabil toată viața, se îmbogățește și dobândește noi înțelesuri, cu fiecare vârstă. Odată cu trecerea timpului, sporesc înțelegerea, cunoștințele, dar și întrebările. De aceea, încercăm să aflăm cât mai mult, atât prin religie, cât și prin știință.

Anul acesta vom descoperi măreția lui Dumnezeu-Tatăl din modul în care a creat lumea. El a pus în făpturi legile Sale, pentru ca omul să le descopere și să le folosească, spre slava lui Dumnezeu și fericirea sa. În marea Sa dragoste față de om, Dumnezeu S-a descoperit unor oameni aleși. Părintele omenirii le-a dat învățături despre Sine și porunci de urmat, spre folosul și mântuirea tuturor. Găsim în Sfânta Scriptură, în viața Bisericii și în scrierile Sfinților Părinți răspunsuri pentru toate frământările noastre. Ele nu sunt răspunsuri oarecare, sunt cuvinte inspirate de Dumnezeu, de o bogăție și de o adâncime nesfârșite. Vom căuta împreună să înțelegem și să punem în faptă comorile de înțelepciune pe care credința noastră le cuprinde.

Acum sunteți mari. Înaintea voastră, pe drumul vieții, se deschid multe poteci, ale căror răspântii sunt alegerile pe care le faceți. Vă stăm alături, ca prieteni. Vă invităm să călătorim împreună cu Dumnezeu. Așa vom putea să alegem întotdeauna binele.

AUTOARELE

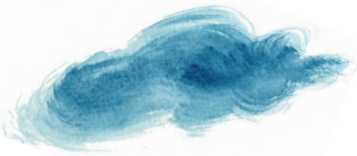

Cuprins

Cuvânt-înainte 3
Ghid de utilizare a manualului 5
Competențe generale și specifice 6
Recapitulare clasa a IV-a 8

DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUT OMULUI
Unitatea tematică DUMNEZEU – PREZENT ÎN CREAȚIE ȘI ÎN ISTORIE 11
Dumnezeu și crearea lumii nevăzute 12
Dumnezeu și crearea lumii văzute 15
Adam și Eva – prima familie 18
Prietenia lui Dumnezeu cu Noe 21
Prietenia lui Dumnezeu cu Avraam 24
Iosif și frații săi – model de iertare 27
Moise, omul care a vorbit cu Dumnezeu 30
De la regele David la Împăratul Hristos 33
Lectură pentru împodobit mintea 36
Recapitulare 37
Evaluare 38

IUBIREA LUI DUMNEZEU ȘI RĂSPUNSUL OMULUI
Unitatea tematică VIAȚA OMULUI CU DUMNEZEU 39
Decalogul: importanța lui în viața omului (I) 40
Decalogul: importanța lui în viața omului (II) 43
Răspunsul omului la chemarea lui Dumnezeu 46
Mărturisirea credinței în Vechiul Testament 49
Calitățile omului și slujirea lui Dumnezeu 52
Lectură pentru împodobit mintea 55
Activitate interdisciplinară 56
Recapitulare 57
Evaluare 58

VIAȚA CREȘTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII
Unitatea tematică A TRĂI ÎMPREUNĂ CU CEILALȚI. MODELE DIN VECHIUL TESTAMENT 59
Respectul, în lumina credinței 60
Slujirea propriului popor 63
Ajutorul oferit semenilor 66
Dialogul despre credința în Dumnezeu 69
Lectură pentru împodobit mintea 72
Proiect educațional interdisciplinar 73
Recapitulare 75
Evaluare 76

VIAȚA COMUNITĂȚII ȘI SĂRBĂTORILE CREȘTINE
Unitatea tematică SĂRBĂTORILE ÎN VIAȚA OMULUI 77
Sărbătoarea, timp sfințitor și de bucurie (I) 78
Sărbătoarea, timp sfințitor și de bucurie (II) 81
Relația dintre sărbătorile religioase și alte sărbători (I) 84
Relația dintre sărbătorile religioase și alte sărbători (II) 87
Recapitulare 90
Evaluare 91
Proiect educațional interdisciplinar 92
Recapitulare finală 94
Evaluare finală 96

Ghid de utilizare a manualului

MANUALUL CUPRINDE

varianta tipărită

varianta digitală

Simboluri folosite în varianta digitală

Rezolvă

Privește

Vizionează

Manualul este structurat în unități de învățare, care cuprind:

LECȚIE

Titlul lecției

Întrebări cu tâlc

Condeiul priceput

Lectură

Analogii cu folos

Nestemate din Sfânta Scriptură

Vocabular

Atelier pentru viață

Albumul cu amintiri

Cuvinte de ținut minte

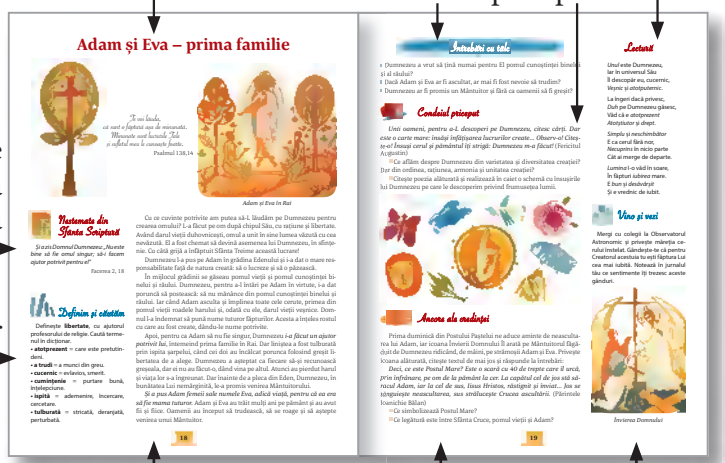

Textul lecției

Ancore ale credinței

Vino și vezi

Merinde pentru suflet

RECAPITULARE

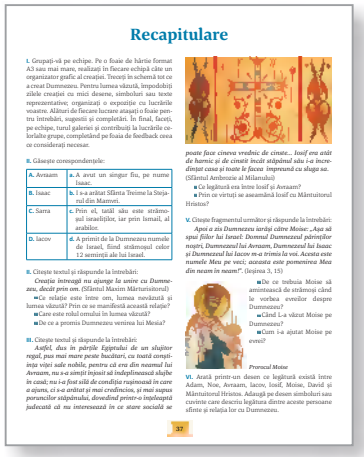

EVALUARE

Competențe generale și specifice

1. Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței

1.1. Explicarea rolului personalităților din Vechiul Testament în devenirea umanității/istoria mântuirii.

1.2. Descrierea unor aspecte caracteristice religiei proprii, utilizând concepte specifice.

1.3. Identificarea mesajului moral-religios din texte sau suporturi expresive date (biblice, religioase, literare, plastice, istorice).

2. Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase

2.1. Exprimarea unor aprecieri personale privind semnificația morală a comportamentului persoanelor din textele studiate.

2.2. Selectarea unor reguli de comportament moral-religios din diferite contexte de viață, din perspectiva unor criterii date.

3. Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase

3.1. Evidențierea unor elemente definitorii ale propriei identități religioase.

3.2. Identificarea unor responsabilități față de sine și față de comunitate, după repere date, prin raportare la valorile moral-religioase.

3.3. Prezentarea modalităților de celebrare a diferitelor sărbători și tradiții religioase, în viața personală și în comunitățile de apartenență.

În acest an vom învăța:

1. Să ne cunoaștem propria religie.

- Să explicăm rolul personalităților biblice în viața lumii.
- Să ne descriem propria credință.
- Să descoperim învățăturile moral-religioase din textele studiate.

2. Să ne comportăm creștinește în familie și în societate.

- Să apreciem semnificația morală a comportamentului personalităților studiate.
- Să ne însușim regulile de comportament moral-creștine.

3. Să trăim în armonie cu ceilalți.

- Să evidențiem elementele definitorii ale credinței noastre în contextul diversității religioase.
- Să ne asumăm responsabilități față de noi înșine și față de societate.
- Să ne implicăm în celebrarea sărbătorilor și în viața liturgică a Bisericii.

Notă

În acest manual ți se propun multe activități care te invită să alegi fie o situație, fie un comportament sau un gând, fie o modalitate de a lucra pentru portofoliu. Preferințele tale te pot ajuta să îți descoperi un talent sau să descoperi ce valori ai, cu predilecție la rubrica ***Albumul cu amintiri,*** unde elevii vor putea realiza desene, colaje pe textele studiate, compuneri, poezii, cântece, prezentare PPT etc. ***Fiecare opțiune pe care o faci îți dezvăluie cine ești, dacă îți răspunzi sincer la întrebarea: De ce am ales așa?*** Lucrează mereu cu atenție la gândurile, emoțiile și sentimentele care îți apar în suflet, te vei cunoaște mai bine pe tine. Aceasta te va ajuta să îi cunoști mai bine și pe cei din jur, dar și pe Dumnezeu, al Cărui Chip îl purtăm toți. Așa vei învăța ***să trăiești în armonie cu El și cu întreaga lume.***

Dumnezeu este calea

I. Cu Dumnezeu pe calea vieții

1. Dumnezeu a creat omul după chipul Lui. El l-a înzestrat pe om cu voință, acesta fiind liber să aleagă ce va face în viață.

Transcrie în caiet și completează spațiile punctate:

- Fiecare om este unic și își caută propria ..... în viață.
- Mântuitorul i-a răspuns lui Toma la întrebarea despre cum poate să afle calea: „Eu sunt ..... , ... și Viața” (Ioan 14, 6).
- Lumea este casa ..... oamenilor. Aici ei pot să trăiască în ..... unii cu alții.

(armonie, cale, tuturor, Adevărul, Calea)

2. Alege să te simți bine petrecând timp în mijlocul naturii. Fiind un dar făcut de Dumnezeu omului, natura trebuie ocrotită.

Găsește câte două acțiuni pentru:

- A păstra apele curate – .....
  – .....
- A nu polua aerul – .....
  – .....
- A proteja pădurile – .....
  – .....

3. Biblia sau Sfânta Scriptură este o colecție de cărți sfinte scrise de proroci, apostoli și oameni plăcuți lui Dumnezeu, sub inspirația Duhului Sfânt.

- Alege din următoarele variante pe cele corecte după care se recunoaște o Biblie ortodoxă:

a. semnul Sfintei Cruci pe copertă;
b. un semn de carte de culoare roșie;
c. numele Mântuitorului scris Iisus, cu doi de „i”;
d. este tipărită cu aprobarea Sfântului Sinod.

- Arată cum îl călăuzește Biblia pe om spre Dumnezeu.

4. Citește textul și privește icoana de mai jos.

Și trecând Iisus, a văzut un om orb din naștere... și a uns cu tină ochii orbului. Și i-a zis: Mergi de te spală în scăldătoarea Siloamului (care se tâlcuiește: trimis). Deci s-a dus și s-a spălat și a venit văzând.

Ioan 9; 1, 6-7

- Cum a ajutat Mântuitorul Hristos oamenii care se aflau în dificultate?

Vindecarea orbului din naștere

5. În ce situație ai simțit că Dumnezeu îți poartă de grijă? Povestește și colegilor tăi. Realizează un desen pe marginea acestei povestiri.

6. Citește poezia de mai jos:

Înger bun, ți-aduc acum,
Cu sfială, mulțumire,
Că tu, pe al vieții drum,
M-ai ținut sub ocrotire.

Mi-ai dat gând s-ascult părinții
Și duhovnicul, mereu,
Și, cu luminarea minții,
Să mă-ncred în Dumnezeu.

- Identifică în poezie persoanele care te îndrumă în viață.
- Ce bucurie ai putea să-i faci fiecăreia, drept recunoștință pentru ajutorul primit?

II. Sfințenia, cale spre Dumnezeu

1. Citește textul următor :

... după Sfântul care v-a chemat pe voi, fiți și voi înșivă sfinți în toată petrecerea vieții. Că scris este: „Fiți sfinți, pentru că Eu sunt Sfânt”.

Petru 1, 13-16

Apreciază cu A (adevărat) sau F (fals) următoarele enunțuri:

- Doar unii oameni sunt chemați la sfințenie.
- Sfințenia este asemănarea cu Domnul Iisus Hristos.
- Sfințenia se obține urmând modelul Mântuitorului.
- Printre roadele sfințeniei se află iubirea, fericirea, nerăbdarea.

Sfinții Petru și Pavel

Sfântul Andrei

2. Găsește corespondențele și transcrie în caiet enunțurile corecte.

A. Sfinții Apostoli	**a.** au scris în Noul Testament despre viața și învățătura Mântuitorului.
B. Sfinții Apostoli și Evangheliști Matei, Marcu, Luca și Ioan	**b.** a devenit apostol mai târziu.
C. Sfântul Apostol Luca	**c.** au fost aleși de Mântuitorul pentru a răspândi Evanghelia.
D. Sfântul Apostol Pavel	**d.** a pictat prima icoană a Maicii Domnului.

Sfinții Împărați Constantin și Elena

3. Sfinții au mărturisit credința atât prin cuvânt, cât și prin faptele lor bune. Privește icoana de mai sus:

- Ce fapte de seamă a făcut Sfântul Constantin cel Mare?
- De ce în centrul icoanei este reprezentată Sfânta Cruce?
- Ce fapte importante pentru creștinism au fost realizate prin grija Sfintei Elena?

4. Privește icoana Sfântului Andrei și cea de mai jos. Scrie un text de șase rânduri în care să arăți cum s-a răspândit și întărit creștinismul pe teritoriul țării noastre, folosind următoarele cuvinte: *Dobrogea, apostol, călugări, ierarhi, credință, voievod, popor, sfinți, martiri.*

Sfântul Voievod Ștefan cel Mare și Sfinții Martiri Brâncoveni

III. Iubirea creștină, sprijin pentru conviețuirea cu ceilalți

1. Privește icoana de mai jos și amintește-ți *Pilda Samarineanului milostiv*. Comentați următoarele învățături desprinse din aceasta pildă.

- Cea mai mare poruncă este să iubim.
- Arătăm că Îl iubim pe Dumnezeu dacă îl iubim pe aproapele nostru.
- Iubirea pentru aproapele nostru se manifestă și prin fapte bune.
- Prin termenul de ***aproapele*** înțelegem pe cei de același neam sau credință cu noi.

Pilda Samarineanului milostiv

2. Găsește corespondențele între coloane și transcrie în caiet enunțurile corecte.

A. Putem schimba lumea în bine dacă toată viața	**a.** reflectă respectul față de Dumnezeu și față de semeni.
B. Avem rezultate școlare mai bune dacă	**b.** prin respect și bună înțelegere.
C. Putem trăi în armonie unii cu alții	**c.** respectăm poruncile și îndemnurile lui Dumnezeu.
D. Modul în care ne comportăm în biserică	**d.** respectăm cu toții regulamentul școlar.

3. Identifică cinci motive pentru care regulile sunt necesare în viața oamenilor.

4. Orice om dorește să devină mai bun. Alcătuiește o listă cu șapte reguli importante care te-ar ajuta în acest sens. Respectă-le!

Nunta din Cana Galilei

5. Privește icoana de mai sus. Ce descrie? Identifică două învățături importante legate de acest eveniment:

- Mântuitorul a făcut aici prima minune.
- Prin prezența Sa, Mântuitorul a binecuvântat familia.
- Mântuitorul a arătat că apreciază numai veselia în cadrul familiei.

6. Alege varianta corectă pentru înțelesul îndemnului adresat de Domnul Iisus ucenicilor Săi: *Lăsați copiii să vină la mine.*

a. Copiii pot merge și singuri la biserică.

b. Părinții să le îndrume copiilor pașii spre Hristos, în Biserică.

c. Botezul este numai pentru copii.

7. Așază cuvintele care descriu prietenia la vârsta voastră în ordinea pe care tu o consideri importantă.

sinceritatea, credința, reciprocitatea, bucuria, rugăciunea, dăruirea, compasiunea, ajutorul

8. Istorisește colegului de bancă o situație în care te-ai implicat în ajutorarea altora. Colegul tău va scrie în câteva rânduri ce fel de exemplu personal ai dat în acea situație.

Dumnezeu Se face cunoscut omului

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Dumnezeu-Tatăl prezent în creaţie şi în istorie

Dumnezeu și crearea lumii nevăzute
Dumnezeu și crearea lumii văzute
Adam și Eva – prima familie
Prietenia lui Dumnezeu cu Noe
Prietenia lui Dumnezeu cu Avraam
Iosif și frații săi – model de iertare
Moise, omul care a vorbit cu Dumnezeu
De la regele David la Împăratul Hristos

Lectură pentru împodobit mintea
Recapitulare. Evaluare

Dumnezeu și crearea lumii nevăzute

Cred într-Unul Dumnezeu,
Tatăl Atotțiitorul,
Făcătorul cerului și al pământului,
al tuturor celor văzute și nevăzute.

Simbolul Credinței

Nestemate din Sfânta Scriptură

Prin credință înțelegem că s-au întemeiat veacurile prin cuvântul lui Dumnezeu, de s-au făcut din nimic cele ce se văd.

Evrei 11, 3

Când s-au făcut stelele, lăudatu-M-au cu glas mare toți îngerii Mei.

Iov 38, 7

Definim și căutăm

Definește **existență,** cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a preamări** = a lăuda, a slăvi.
- **a tâlcui** = a explica, a interpreta.
- **har** = puterea iubitoare a lui Dumnezeu care se dă în dar oamenilor.
- **orânduire** = ordine, ierarhie.
- **Sfinții Părinți** = scriitori sfinți ai Bisericii.

În fiecare duminică la Sfânta Liturghie, rostind Crezul, ne mărturisim credința. Spunem în puține cuvinte taine mari despre începutul lumii, mântuirea, sfințirea și rostul ei.

La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul.

Cele opt cuvinte cuprind *o lume întreagă*. Aflăm că Dumnezeu este *Creatorul lumii.* Lumea spirituală, nevăzută, a îngerilor, după cum tâlcuiesc Sfinții Părinți, este numită *cer*, iar cea materială *pământ*.

Dumnezeu este veșnic, este *Izvorul oricărei existențe*, existența însăși. El a făcut lumea după un anumit plan, din nimic, deodată cu timpul. Motivul creației a fost dat de libertatea, bunătatea, iubirea și milostivirea Sa nemărginită, pentru că lui Dumnezeu nu-I lipsea nimic. Scopul creației a fost ca făpturile Sale să fie fericite și să-L preamărească pentru această lucrare minunată.

Din Sfânta Scriptură aflăm că îngerii sunt ființe spirituale, libere și nemuritoare. Ei sunt superiori oamenilor, dar inferiori lui Dumnezeu, numit și Domnul Savaot, adică al oștirilor îngerești. Au fost creați de Dumnezeu din nimic, în număr foarte mare, cu scopul de a-L preamări, sluji și de a vesti voia Sa. Ei păzesc întreaga creație, sfătuiesc omul și mijlocesc între Dumnezeu și lume. Dumnezeu a creat toți îngerii buni, înzestrându-i cu daruri și puteri deosebite. Ei strălucesc prin virtuți și răspândesc lumina harului Sfintei Treimi. Înainte de facerea omului, o parte dintre ei s-au răzvrătit din pricina mândriei și a vicleniei. Această răzvrătire a fost oprită de Sfântul Arhanghel Mihail. El le-a cerut să asculte de Dumnezeu. Cei care nu au ascultat au pierdut harul, devenind îngeri răi. De aceea Dumnezeu i-a îndepărtat din preajma Sa.

Lumea nevăzută, îngerească, se întrepătrunde cu lumea noastră, slujindu-L pe Dumnezeu și vestind voia Sa, spre mântuirea oamenilor.

Întrebări cu tâlc

- Unde era lumea înainte de a fi adusă la existență?
- De ce a creat Dumnezeu îngerii înaintea omului?
- Dumnezeu a creat lumea bună. De ce există îngeri răi?

Condeiul priceput

Numai Dumnezeu cunoaște numărul, orânduirea și lucrarea îngerilor. Aceștia sunt grupați în **nouă** cete, cea mai apropiată de Dumnezeu fiind a Serafimilor, cea de mijloc a Puterilor, iar cea mai apropiată de oameni a Îngerilor. În Sfânta Scriptură sunt menționate numele unor îngeri din ceata Sfinților Arhangheli: Mihail, Gavriil și Rafail.

Privește icoana și citește textele alăturate. Realizează în caiet o schemă a celor nouă cete îngerești. Îndrumat de profesor, așază-le în ordine de la Dumnezeu către om, fiecare cu lucrarea ei.

1. Descoperă numele fiecărei cete și transcrie-l în schema ta.

2. Dacă ai fi înger, în care ceată ai vrea să fii? Ce lucrare ai avea? Ce afli despre tine din această alegere?

I: *Au șase aripi, aprind focul dragostei divine.*

.....

II: *Au ochi mulți, descoperă lumina înțelepciunii divine.*

.....

III: *Îl odihnesc pe Dumnezeu și revarsă în lume dreptatea.*

.....**Tronuri**.....

IV: *Domnesc și veghează mersul planetelor și al țărilor.*

.....

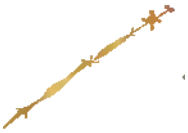

V: *Risipesc puterea îngerilor răi.*

.....

VI: *Veghează stăpânii să conducă înțelept.*

.....

VII: *Păzesc hotarele țărilor.*

.....**Începătorii**...

VIII: *Vestesc tainele divine, păzesc Legea.*

.....

IX: *Păzesc oamenii și vestesc voia Domnului.*

.....

Ancore ale credinței

În Biserica noastră sfinții îngeri sunt cinstiți prin sărbători, icoane și rugăciuni. Lor le este dedicată ziua de luni și sunt sărbătoriți la 8 noiembrie, la Soborul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil. Duminica, în timpul Sfintei Liturghii, mai multe cântări și rugăciuni, asemenea celei alăturate, ne amintesc de lucrarea lor.

- De ce și cum îi cinstim pe sfinții îngeri în Biserica Ortodoxă?
- Cine participă, alături de preot și credincioși, la Sfânta Liturghie?

Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil

Pentru că întru El au fost făcute toate, cele din ceruri și cele de pe pământ, cele văzute și cele nevăzute, fie tronuri, fie domnii, fie începătorii, fie stăpânii. Toate s-au făcut prin El și pentru El.

Coloseni 1, 16

Mulțumim Ție și pentru Liturghia aceasta, pe care ai binevoit a o primi din mâinile noastre, deși stau înaintea Ta mii de arhangheli și zeci de mii de îngeri, heruvimii cei cu ochi mulți și serafimii cei cu câte șase aripi, care se înalță zburând... Cântare de biruință cântând, strigând, glas înălțând și grăind: Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot!

Din Rugăciunile de sfințire
a Cinstitelor Daruri

Vino și vezi

Vizitează o biserică împreună cu profesorul de religie și pentru a vedea cum sunt reprezentate cetele îngerești în turla mare.

- De ce îngerii au aripi?

Lectură

Nicio limbă frumos grăitoare nu poate spune, Sfinte Îngere, păzitorul meu, câte bucurii minunate ai făcut pentru mine în toată viața mea; primind sufletul meu din scăldătoarea Sfântului Botez m-ai păzit; în pruncie m-ai învățat și m-ai înțelepțit; în copilărie m-ai ferit de alunecările spre păcat, în tinerețe m-ai povățuit.

Din Acatistul Îngerului păzitor

Albumul cu amintiri*

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Prezența îngerilor în Biserică";
- „Îngerul meu păzitor".

* Vezi nota de la pagina 7.

Merinde pentru suflet

Dragostea face înger pe cel hrănit și crescut de ea.

Sfântul Ioan Gură de Aur

Binecuvântați, îngeri, pe Domnul, lăudați și-L preaînălțați pe El în veci.

Cântarea celor trei tineri 1, 36

Analogii cu folos

Compară, discută și găsește învățătura. Verifică rezultatul împreună cu profesorul de religie.

- Îngerul păzitor și familia: Ce rol au cei dragi în viața ta?
- Lumea îngerească și lumea omenească: Cum ar fi bine să fie organizată societatea?

Atelier pentru viață

Citiți rugăciunea alăturată și textul de mai jos:

Părinte Sfinte, Îți mulțumim că ne păzești împreună cu sfinții Tăi îngeri. Te rugăm să ne dăruiești nouă înger de pace, călăuzitor, credincios și păzitor al sufletelor și al trupurilor noastre. Amin.

- Ce lucrare are îngerul păzitor în viața omului?
- Așezați-vă în cerc. Cineva oferă o iconiță cu un înger unui coleg. Îl întreabă ce sfat i-ar da, dacă ar fi îngerul său păzitor, într-o situație anume. Dacă răspunsul este găsit corespunzător de către colegi, este rândul său să dea iconița mai departe, procedând la fel. Dacă nu, iese din joc și primul elev mai poate întreba o altă persoană.

Cuvinte de ținut minte

- Dumnezeu este Izvorul existenței. El a creat lumea bună din nimic, deodată cu timpul.
- Îngerii sunt ființe spirituale, libere și nemuritoare. Ei Îl slujesc pe Dumnezeu, preamărindu-L și vestind oamenilor voia Sa.
- Rugăciunile către îngerul păzitor aduc mult folos în viața noastră.

Dumnezeu și crearea lumii văzute

Să laude numele Domnului,
că El a zis și s-au făcut, El a poruncit și s-au zidit.
Psalmul 148, 5

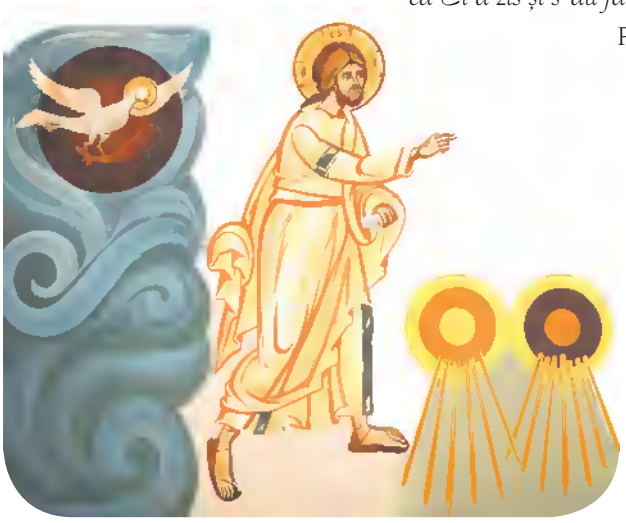

Zilele creației ne descoperă taina, puterea și măreția lui Dumnezeu, oglindite în frumusețea și complexitatea lumii.

Prin *pământul* din versetul alăturat înțelegem materia neorganizată încă, peste care se purta Duhul Sfânt, dătătorul de viață. Din acest adânc necunoscut, lumea materială a fost adusă la existență *gradat, în timp, după un plan* bine întocmit, atribuit Tatălui. Întreaga Sfântă Treime – Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt – a participat la facerea lumii.

În acest întuneric tainic au răsunat cuvintele creatoare ale lui Dumnezeu: *Și a zis Dumnezeu: „Să fie lumină!" Și a fost lumină... Și a fost seară și a fost dimineață:* ziua întâi. Astfel au început zilele creației. Durata lor nu poate fi cunoscută, ci este marcată doar prin cuvintele *seară și dimineață.* În ziua a doua Dumnezeu a despărțit apele de sus de cele de jos, făcând văzduhul, adică cerul văzut. În cea de-a treia a despărțit apele de uscat și a creat vegetația, iar în ziua a patra a creat soarele, luna și stelele. În ziua a cincea a adus la ființă viețuitoarele din apă și din aer, iar în ziua a șasea a făcut viețuitoarele terestre. La sfârșitul fiecărei zile, *a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată erau bune foarte.* Când totul a fost pregătit, în ziua a șasea l-a făcut pe om, cununa creației, dar nu prin cuvânt, ci prin lucrarea Sa directă, căci *a suflat în fața lui suflare de viață.* De aceea omul este unic și se deosebește de tot restul făpturilor. Astfel, vedem că *Dumnezeu este Părintele omenirii*. El l-a binecuvântat pe om să se înmulțească și să stăpânească toate viețuitoarele.

Încheind facerea, *a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că într-însa S-a odihnit de toate lucrurile Sale.* În odihna Sa, El nu mai creează alte lucruri din nimic, dar poartă de grijă lumii Sale minunate.

Nestemate din Sfânta Scriptură

Și pământul era netocmit și gol. Întuneric era deasupra adâncului și Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor.

Facerea 1, 2

O singură zi, înaintea Domnului, este ca o mie de ani și o mie de ani ca o zi.

II Petru 3, 8

Definim și căutăm

Definește **complexitate**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar. Compară cu explicațiile.

- **atribuit** = încredințat, specific.
- **gradat** = treptat.
- **rânduială** = ordine.

Vino și vezi

- Caută icoane sau alte opere de artă care amintesc zilele creației. Ce viziune oferă despre Creator?
- Caută și citește rugăciunea „Împărate Ceresc".

Făcut-ai luna spre vremi, soarele și-a cunoscut apusul său.

.....

Ieși-va omul la lucrul său și la lucrarea sa până seara. Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut!

Psalmul 103, 20-25

...Cel Ce zilele și nopțile, timpurile și anii ai făcut, binecuvântează acum cununa anului, ferește și păzește în pace pe cei binecredincioși, țara aceasta și pe poporul tău, Mult Îndurate.

Din Canonul de rugăciune
la Începutul anului bisericesc

2017 SEPTEMBRIE (30 zile)
ziua 12 ore, noaptea 12 ore

1 V	† Sf. Cuv. Dionisie Exiguul; † Sf. Cuv. Simeon Stâlpnicul și Marta, mama sa (Începutul anului bisericesc)
2 S	Sf. Mc. Mamant; Sf. Ier. Ioan Postitorul
3 S	Sf. Mc. Antim, Ep. Nicomidiei; Sf. Cuv. Teoctist

Întrebări cu tâlc

- De ce a creat Dumnezeu lumea în șase zile și nu dintr-odată?
- Dacă plantele au fost create înaintea soarelui, cu ce lumină trăiau?
- De ce Dumnezeu l-a creat pe om altfel și ultimul?

Condeiul priceput

Dumnezeu a împodobit lumea, așa cum și noi ne pregătim în mod deosebit pentru sosirea cuiva drag. El a umplut-o cu ***bunătăți,*** fiecare lucru având rostul lui, spre folosul omului. Citește lectura alăturată.

- Creația s-a amestecat în petalele unei flori. Realizează în caiet o schemă în care să așezi în paralel primele trei zile ale creației cu următoarele trei, completând pentru fiecare făpturile zilei respective.
- Ce corespondență există? Observă, discută și notează ce înveți din ordinea în care a lucrat Dumnezeu și din folosul făpturilor pentru om.
- Dumnezeu Se mai odihnește și astăzi? În ce constă acum odihna Lui?

Ancore ale credinței

Facerea lumii este amintită la slujba de seară, numită Vecernie. Ea începe cu Psalmul 103, dedicat zilelor creației. Vecernia evocă, prin unele cântări, lumea Vechiului Testament și așteptarea plină de nădejde a Mântuitorului promis. Facerea mai este amintită și în ziua noului an bisericesc, sărbătorit la 1 septembrie.

Citește fragmentul alăturat și pe cel din Psalmul 103.

- Când și de ce este amintită Facerea lumii în Biserica Ortodoxă?
- Cum ne arătăm respectul față de Creatorul lumii și al nostru?

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Dumnezeu și omul: Cum ar trebui să se desfășoare munca omului?
- Ziua de odihnă a lui Dumnezeu și duminica: Ce se cuvine să facă omul duminica?

Atelier pentru viață

Dumnezeu, prin întreaga sa creație, ne dă pilde și învățături. Citiți, pe echipe, poezia alăturată și textul de mai jos:

Patru sunt animalele cele mai mici de pe pământ și care sunt cele mai înțelepte: Furnicile, neam fără putere, care își agonisesc vara hrana lor; Dihorii, neam slab, care-și clădesc în stânci locașul lor; Lăcustele, care nu au rege și totuși ies toate în stoluri; Șopârla, care se poate prinde cu mâna și care pătrunde în palatele regilor. (Pilde 30, 24-28)

- Așezați corect virtuțile prin care fiecare făptură își dovedește valoarea și extrageți învățătura pe care Dumnezeu o dă, astfel, omului.
- Cum se poate aplica această învățătură atunci când aveți de realizat o lucrare? Alegeți un exemplu și interpretați rolurile.

Lectură

De vrei să lucrezi mai bine,
Domnului întâi te roagă
Să te-ajute și pe tine,
Să îți fie munca dragă.

Iar apoi, prevăzător,
Mai din timp învață. Și,
Ca temeinic lucrător,
Pune bază pe ce știi.

De te vei organiza,
Prin bună colaborare,
Iscusit vei așeza
Locul tău la cinste mare.

Iar apoi te odihnește,
Și te bucură de roade
Domnului Îi mulțumește
și Îl laudă, cum se cade.

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Zilele creației";
- „Lumina începuturilor";
- „Ziua a patra".

Cuvinte de ținut minte

- Lumea văzută a fost făcută, după un plan, gradat și în etape. La crearea lumii a participat întreaga Sfântă Treime.
- Dumnezeu l-a făcut pe om, cununa creației, prin lucrarea Sa directă. El este Părintele omenirii.
- Dumnezeu a sfințit și binecuvântat ziua a șaptea.

Merinde pentru suflet

Cine ar putea să mulțumească cum se cuvine Celui care a dat atâtea bunătăți?

Sfântul Ioan Damaschin

Adam și Eva – prima familie

Te voi lăuda,
că sunt o făptură așa de minunată.
Minunate sunt lucrurile Tale
și sufletul meu le cunoaște foarte.

Psalmul 138,14

Adam și Eva în Rai

Nestemate din Sfânta Scriptură

Și a zis Domnul Dumnezeu: „Nu este bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el".

Facerea 2, 18

Definim și căutăm

Definește **libertate**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **atotprezent** = care este pretutindeni.
- **a trudi** = a munci din greu.
- **cucernic** = evlavios, smerit.
- **cumințenie** = purtare bună, înțelepciune.
- **ispită** = ademenire, încercare, cercetare.
- **tulburată** = stricată, deranjată, perturbată.

Prin ce cuvinte potrivite am putea să-L lăudăm pe Dumnezeu pentru crearea omului? L-a făcut pe om după chipul Său, cu rațiune și libertate. Având darul vieții duhovnicești, omul a unit în sine lumea văzută cu cea nevăzută. El a fost chemat să devină asemenea lui Dumnezeu, în sfințenie. Cu câtă grijă a înfăptuit Sfânta Treime această lucrare!

Dumnezeu l-a pus pe Adam în grădina Edenului și i-a dat o mare responsabilitate față de natura creată: să o lucreze și să o păzească.

În mijlocul grădinii se găseau pomul vieții și pomul cunoștinței binelui și răului. Dumnezeu, pentru a-l întări pe Adam în virtute, i-a dat poruncă să postească: să nu mănânce din pomul cunoștinței binelui și răului. Iar când Adam asculta și împlinea toate cele cerute, primea din pomul vieții roadele harului și, odată cu ele, darul vieții veșnice. Domnul l-a îndemnat să pună nume tuturor făpturilor. Acesta a înțeles rostul cu care au fost create, dându-le nume potrivite.

Apoi, pentru ca Adam să nu fie singur, Dumnezeu *i-a făcut un ajutor potrivit lui*, femeia, întemeind prima familie în Rai. Dar liniștea a fost tulburată prin ispita șarpelui, când cei doi au încălcat porunca folosind greșit libertatea de a alege. Dumnezeu a așteptat ca fiecare să-și recunoască greșeala, dar ei nu au făcut-o, dând vina unul pe altul. Atunci au pierdut harul și viața lor s-a îngreunat. Dar înainte de a pleca din Eden, Dumnezeu, în bunătatea Lui nemărginită, le-a promis venirea Mântuitorului.

Și a pus Adam femeii sale numele Eva, adică viață, pentru că ea era să fie mama tuturor. Adam și Eva au trăit mulți ani pe pământ și au avut fii și fiice. Oamenii au început să trudească, să se roage și să aștepte venirea unui Mântuitor.

Întrebări cu tâlc

- Dumnezeu a vrut să țină numai pentru El pomul cunoștinței binelui și al răului?
- Dacă Adam și Eva ar fi ascultat, ar mai fi fost nevoie să trudim?
- Dumnezeu ar fi promis un Mântuitor și fără ca oamenii să fi greșit?

Condeiul priceput

Unii oameni, pentru a-L descoperi pe Dumnezeu, citesc cărți. Dar este o carte mare: însăși înfățișarea lucrurilor create... Observ-o! Citește-o! Însuși cerul și pământul îți strigă: Dumnezeu m-a făcut! (Fericitul Augustin)

- Ce aflăm despre Dumnezeu din varietatea și diversitatea creației? Dar din ordinea, rațiunea, armonia și unitatea creației?
- Citește poezia alăturată și realizează în caiet o schemă cu însușirile lui Dumnezeu pe care le descoperim privind frumusețea lumii.

Ancore ale credinței

Prima duminică din Postului Paștelui ne aduce aminte de neascultarea lui Adam, iar icoana Învierii Domnului Îl arată pe Mântuitorul făgăduit de Dumnezeu ridicând, de mâini, pe strămoșii Adam și Eva. Privește icoana alăturată, citește textul de mai jos și răspunde la întrebări:

Deci, ce este Postul Mare? Este o scară cu 40 de trepte care îl urcă, prin înfrânare, pe om de la pământ la cer. La capătul cel de jos stă săracul Adam, iar la cel de sus, Iisus Hristos, răstignit și înviat... Jos se tânguiește neascultarea, sus strălucește Crucea ascultării. (Părintele Ioanichie Bălan)

- Ce simbolizează Postul Mare?
- Ce legătură este între Sfânta Cruce, pomul vieții și Adam?

Lectură

Unul este Dumnezeu,
Iar în universul Său
Îl descopăr eu, cucernic,
Veșnic și *atotputernic*.

La îngeri dacă privesc,
Duh pe Dumnezeu găsesc,
Văd că e *atotprezent*
Atotștiutor și *drept*.

Simplu și *neschimbător*
E ca cerul fără nor,
Necuprins în nicio parte
Cât ai merge de departe.

Lumina l-o văd în soare,
În făpturi *iubirea* mare.
E *bun* și *desăvârșit*
Și e vrednic de iubit.

Vino și vezi

Mergi cu colegii la Observatorul Astronomic și privește măreția cerului înstelat. Gândește-te că pentru Creatorul acestuia tu ești făptura Lui cea mai iubită. Notează în jurnalul tău ce sentimente îți trezesc aceste gânduri.

Învierea Domnului

Iisus Hristos, desăvârșirea dumnezeiască a omului.

Vedeți ce fel de iubire ne-a dăruit nouă Tatăl, ca să ne numim fii ai lui Dumnezeu, și suntem.

1 Ioan 3,1

Când privesc cerurile, lucrul mâinilor Tale, luna și stelele pe care Tu le-ai întemeiat, îmi zic:

Ce este omul că-ți amintești de el? Sau fiul omului, că-l cercetezi pe el?

Micșoratu-l-ai pe dânsul cu puțin față de îngeri, cu mărire și cu cinste l-ai încununat pe el.

Psalmul 8, 3-5

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Omul, cea mai frumoasă făptură";
- „Lumea, în grija omului".

Merinde pentru suflet

A studia ceea ce Dumnezeu a creat este o rugăciune.

George Manu (fizician)

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică rezultatul împreună cu profesorul de religie.

- Omul și jocurile virtuale: Ar fi putut omul să apară din întâmplare, fără un Creator?
- Creatorul și părinții: Cum le arată părinții copiilor cât sunt de prețioși și iubiți?

Atelier pentru viață

Citiți textele alăturate și cel de mai jos. Lucrați pe echipe.

Unde bărbatul, femeia și copiii petrec uniți în dragoste și într-un gând, legați fiind cu legăturile faptei bune, acolo, în mijlocul lor, petrece și Hristos. (Sfântul Ioan Gură de Aur)

- Explicați de ce familia este o mică biserică.
- Imaginați-vă o situație în care în loc să recunoașteți greșeala făcută, ați ascuns-o, iar când a fost descoperită ați dat vina pe alții. Ce puteți face? Cum vă raportați la părinți și la Mântuitorul în această situație? Ce ar face ei, după modelul Creatorului? Interpretați rolurile.

Cuvinte de ținut minte

- Dumnezeu a dat omului darul vieții și a întemeiat prima familie în Rai.
- Omul Îl poate cunoaște pe Dumnezeu din unitatea și diversitatea creației. El este responsabil față de creație.
- Adam și Eva au primit, în urma neascultării, atât o pedeapsă, cât și o mângâiere: promisiunea venirii Mântuitorului.

Prietenia lui Dumnezeu cu Noe

. . . Mai fericit este poporul acela
care Îl are pe Domnul
ca Dumnezeu al Său.

Psalmul 143, 15

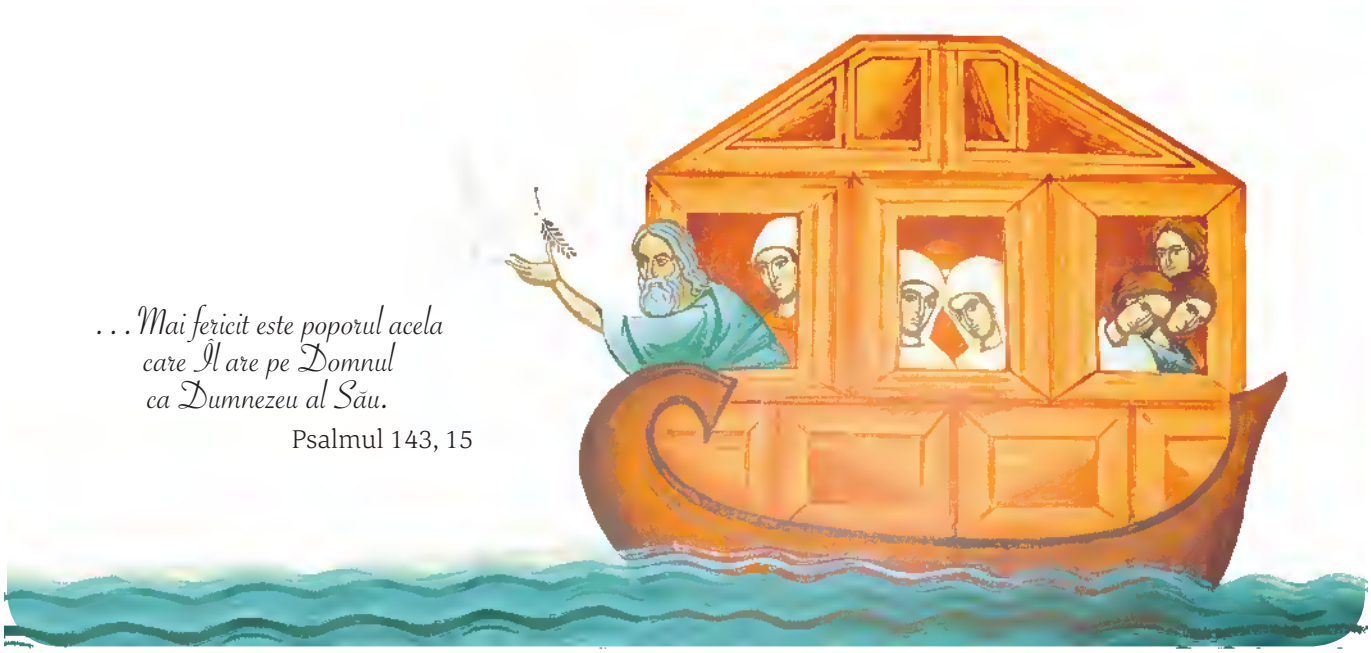

Din Sfânta Scriptură aflăm că urmașii lui Adam și ai Evei s-au înmulțit și s-au răspândit pe tot pământul. Ei păstrau amintirea Edenului și a cuvintelor lui Dumnezeu, Căruia I se închinau și se rugau. Credința lor era ***monoteistă***, într-un singur Dumnezeu, Făcător al cerului și al pământului.

Cu timpul, uitarea și ispitele au schimbat cugetul oamenilor. Ei au început să se închine unor idoli: ființe, lucruri din lumea înconjurătoare sau obiecte făcute de mâna lor. Astfel, au devenit ***politeiști***, crezând în mai mulți zei. Aveau statui ce închipuiau diferite puteri, zei sau stăpâni ai focului, ai mării, ai tunetului. Dar îndepărtarea de Dumnezeul Cel adevărat a adus nedreptatea. Oamenii nu se mai gândeau la El, nu mai erau uniți de El, dragostea între oameni s-a răcit, iar relele s-au înmulțit.

Pe atunci trăia pe pământ Noe, un om deosebit de harnic și drept, care respecta toate poruncile lui Dumnezeu. El era credincios și își îndruma familia să trăiască la fel. În vremea sa, a venit asupra pământului un mare potop. Noe, prin credința și rugăciunea sa puternică, a fost îndrumat de Dumnezeu. Astfel a reușit să construiască o corabie uriașă, cu care și-a salvat familia și multe viețuitoare. După ce ploile au încetat, Noe a trimis un porumbel pentru a-și da seama dacă apele s-au retras în matca lor și dacă pământul s-a uscat. Porumbelul s-a întors la Noe cu o ramură verde de măslin, ca semn că poate părăsi arca.

Pășind pe pământ, Noe a construit un altar, drept mulțumire, arătându-și recunoștința și dragostea față de Dumnezeu. Acesta i-a binecuvântat pe Noe și familia sa și le-a făgăduit, printr-un legământ, că va ocroti pământul. Semnul legământului a fost curcubeul. Astfel s-a consfințit prietenia dintre Dumnezeu, Noe și urmașii săi.

Nestemate din Sfânta Scriptură

Iată, Eu închei legământul Meu cu urmașii voștri, că nu voi mai pierde tot trupul cu apele potopului și nu va mai fi potop ca să pustiască pământul.

Facerea 9, 9-11

Definim și căutăm

Definește **monoteism**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **arcă** = corabie.
- **cuget** = (aici) gând.
- **idol** = chip, figură, statuie, obiect de cult în religiile politeiste.
- **matcă** = (aici) albie.
- **potop** = revărsare de ape.

Și a binecuvântat Dumnezeu pe Noe și pe fiii lui și le-a zis: „Nașteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți!”.

Facerea 9, 1

Vino și vezi

Arca lui Noe s-a oprit pe Muntele Ararat.

- Caută pe internet mai multe date despre cercetările făcute pentru a găsi posibile rămășite ale acestei corăbii.
- Caută imagini cu Biserica Arca lui Noe din Alba Iulia.

Tu ai credință, iar eu am fapte; arată-mi credința ta fără fapte și eu îți voi arăta, din faptele mele, credința mea.

Iacov 2, 18

Întrebări cu tâlc

- Dumnezeu poate fi prieten cu oricare om așa cum a fost cu Noe?
- Cum și-a exprimat Noe prietenia și recunoștința față de Dumnezeu?
- De ce porumbelul a adus o ramură de măslin?

Condeiul priceput

Noe a avut trei fii: Sem, Ham și Iafet. Urmașii lui Sem s-au înmulțit și s-au răspândit în lume, formând popoarele semitice. Din neamul lui Sem s-a născut după câteva sute de ani Avraam, iar după alte sute de ani, Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Alcătuiți echipe. Priviți imaginile și citiți textele alăturate.

- Ce însemnătate a avut Noe pentru întreaga lume?
- Desenați harta de mai jos. Marcați, cu ajutorul profesorului, locul în care a ajuns Arca lui Noe și cel în care S-a născut Mântuitorul Iisus Hristos.

Ancore ale credinței

Văzute din lateral, unele biserici au formă de corabie, amintind astfel de Arca lui Noe, adică de comuniunea oamenilor care aduc slavă lui Dumnezeu. Altele au formă de cruce, amintind de lemnul pe care a fost răstignit Hristos, însă menirea lor este aceeași. Citiți textul și priviți desenul alăturat.

- Imaginați-vă că folosiți doar o vâslă. Ce fel de mișcare credeți că descrie barca? De ce? Puteți străbate marea astfel?
- Dar dacă folosiți în egală măsură vâslele, cum se va mișca? Putem ajunge în Împărăția lui Dumnezeu folosind doar vâslele, fără corabie?

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Noe și Mântuitorul: Ce rol are Hristos pentru omenire?
- Altarul lui Noe și Biserica: Cum Îi mulțumim lui Dumnezeu?

Atelier pentru viață

...Pentru un om care iubește sincer pe Dumnezeu, o viață ca a lui Noe e mai de dorit decât împărăția. Pentru că adevărata împărăție este să poți face blând și milostiv pe Dumnezeu prin viața ta curată. Noe a bineplăcut lui Dumnezeu. (Sfântul Ioan Gură de Aur)

- Prin ce fapte arătăm că suntem prieteni cu Dumnezeu și cu oamenii?
- Imaginați-vă că vă aflați într-o situație dificilă. Ce model vă oferă Noe? Cum vă raportați la colegii voștri? Jucați *Așa da, așa nu.*
- Relația lui Dumnezeu cu Noe se sprijină pe doi stâlpi ETERNI: iubirea și devotamentul. Scrieți în caiet, pe fiecare floare, o literă din cuvântul subliniat, în ordinea potrivită. Ce descoperiți despre Dumnezeu?

Cuvinte de ținut minte

- Credința într-un singur Dumnezeu se numește credință monoteistă. Politeismul este credința în mai mulți zei.
- Noe a crezut în Dumnezeul Cel Adevărat și a fost binecuvântat împreună cu familia lui.
- Semnul legământului lui Dumnezeu cu Noe a fost curcubeul.

Arca lui Noe pe Muntele Ararat (reconstituire)

Două echipe de oameni de știință, una americană și una chineză, afirmă, în urma investigațiilor efectuate pe Muntele Ararat, că au găsit rămășițele Arcei lui Noe.

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Arca lui Noe";
- „Legământul prieteniei".

Merinde pentru suflet

Nimeni nu poate trăi fără prieteni, chiar dacă stăpânește toate bunurile lumii.

Aristotel (filosof grec)

Prietenul la nevoie se cunoaște.

Proverb popular

Prietenia lui Dumnezeu cu Avraam

Din Avraam cu adevărat
se va ridica un popor mare
și tare și printr-însul
se vor binecuvânta
toate neamurile pământului.
Facerea 18, 3

Sfânta Treime, mozaic, Biserica San Vitale, Ravenna

Nestemate din Sfânta Scriptură

Atunci ridicându-și ochii săi, a privit și iată trei Oameni stăteau înaintea lui; și cum I-a văzut, a alergat din pragul cortului său în întâmpinarea Lor și s-a închinat până la pământ. Apoi a zis: Doamne, de am aflat har înaintea Ta, nu ocoli pe robul Tău!

Facerea 18, 2-3

Definim și căutăm

Definește **patriarh**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a făgădui** = a promite.
- **atotputernic** = care poate face orice.
- **prihană** = (aici) greșeală.
- **semințe** = neam.
- **teofanie** = arătare a lui Dumnezeu.
- **Utrenie** = slujba de dimineaţă.

Avram a fost unul din strănepoții lui Sem. Deși trăia printre popoare idolatre, în cetatea Ur din Caldeea, el era un om drept și păstra credința într-un singur Dumnezeu. Pentru calitățile lui, Dumnezeu a hotărât ca el să fie părintele poporului ales. El l-a chemat pe Avram, împreună cu familia lui, într-un ținut nou.

Avram a luat-o pe soția sa Sarai, pe nepotul său Lot și turmele lor și au plecat în Canaan, așezându-se în Sichem. Îndată ce au ajuns acolo, au adus jertfă de mulțumire lui Dumnezeu. Pentru tăria credinței lui drepte, Dumnezeu a încheiat un legământ cu Avram, făgăduindu-i că va deveni tată a mulțime de popoare. El i-a binecuvântat și, ca semn al acestui legământ, i-a schimbat numele din Avram în Avraam, iar soției din Sarai în Sarra. În multe rânduri, Avraam a dovedit ascultare față de Dumnezeu, credință dreaptă și viață sfântă. Dumnezeu i-a răsplătit aceste virtuți prin teofania de la stejarul din Mamvri.

Într-o zi, pe când Avraam stătea în ușa cortului său, el a văzut înaintea lui trei Persoane. Fiind primitor cu străinii, a mers, s-a închinat lor, vorbind ca unei singure persoane, și le-a oferit mâncare. Ospitalitatea lui Avraam a fost răsplătită. După ce au mâncat, unul dintre călători i-a vestit că peste un an Sarra va naște un fiu. Într-adevăr, peste un an s-a născut primul copil al lui Avraam, un fiu care a primit numele Isaac.

Avraam a rămas statornic în credința sa, așa cum i-a cerut Dumnezeu de fiecare dată prin cuvintele *Eu sunt Dumnezeul cel Atotputernic: fă ce-i plăcut înaintea mea și fii fără de prihană!*

Avraam a fost primul patriarh biblic. Cu el a început istoria poporului din care S-a născut Mântuitorul Iisus Hristos și prin Care au fost binecuvântate toate neamurile pământului.

Întrebări cu tâlc

- Dumnezeu nu putea face legământul cu Avraam și în cetatea Ur?
- De ce Li s-a adresat Avraam Celor trei Persoane ca Uneia singure?
- Dumnezeu avea nevoie de un popor ales?

Condeiul priceput

Avraam este strămoș al israeliților prin fiul său Isaac și al arabilor prin Ismail. Isaac și Rebeca au avut doi gemeni: Esau și Iacov. Iacov a fost binecuvântat de Dumnezeu și i-a fost schimbat numele în Israel. Cei doisprezece fii ai săi sunt strămoșii semințiilor israeliților. Avraam, Isaac și Iacov au fost primii patriarhi ai poporului ales, din care s-a născut Mântuitorul Iisus Hristos. Citiți Facerea 11, 31-13, 18 și textul alăturat.

- Desenați arborele genealogic alăturat. Ce legătură este între Adam, Noe, Avraam și Hristos? Trebuie să ne cunoaștem strămoșii?
- Urmăriți pe hartă drumul parcurs de Avraam. Cum a străbătut o distanță atât de mare? Unde și de ce a ridicat altare?

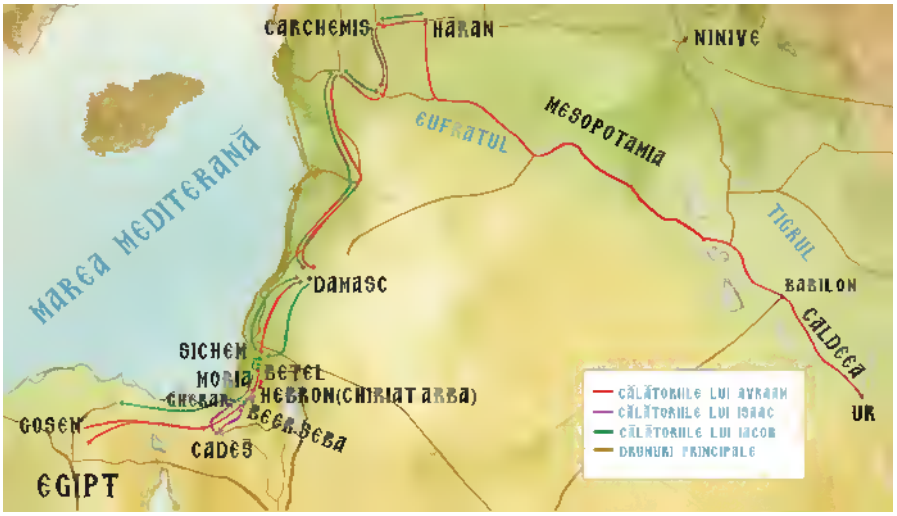

Ancore ale credinței

În Sfânta Scriptură, în pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr, se arată că Avraam este alături de drepții Vechiului Testament, într-un loc fericit, numit „sânul lui Avraam”. De aceea reprezentarea ortodoxă a Raiului în icoane îl are în centru pe patriarhul Avraam. Privește icoana alăturată și răspunde la întrebări:

- De ce expresia „sânul lui Avraam” ne duce cu gândul la Rai?
- Când se folosește expresia „mă simt ca în sânul lui Avraam”? Ne putem simți astfel în biserică?

Adunându-ne după datorie, să lăudăm astăzi pomenirea Strămoșilor: a lui Avraam, a lui Isaac și a lui Iacov, din care Hristos Domnul după trup S-a arătat, pentru multa Sa milostivire.

Din Utrenia Duminicii
Sfinților Strămoși

Vino și vezi

La multe mănăstiri din Bucovina este pictată scena *Ospitalitatea lui Avraam*. Caută această reprezentare și spune ce particularități descoperi.

Icoana Raiului *(fragment)*

Stejarul din Mamvri, locul unde Sfânta Treime S-a arătat lui Avraam.

- Caută pe internet mai multe informații despre stejarul din Mamvri.

Prin credință, Avraam, când a fost chemat, a ascultat și a ieșit la locul pe care era să-l ia spre moștenire și a ieșit neștiind încotro merge.

Evrei 11, 8

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Arborele meu genealogic";
- „Promisiunea – datorie curată".

Merinde pentru suflet

Un prieten este o persoană cu care pot fi sincer. În fața lui pot gândi cu voce tare.

Ralph Waldo Emerson
(eseist american)

Prietenia este egalitate armonioasă.

Pitagora
(filosof și matematician grec)

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Avraam și noi: Cum să ascultăm de părinții noștri?
- Avraam și patriarhii de astăzi: Ce rol au patriarhii ortodocși în viața Bisericii?

Atelier pentru viață

Citiți textul alăturat și rezolvați cerințele:

- Completați treptele de mai jos cu acele cuvinte pe care le considerați potrivite, după model, și veți descoperi modalități prin care vă puteți bucura de beneficiile ascultării atât la școală, cât și în viață.
- Așezați-vă în cerc. Gândiți-vă cum ați răspunde la următoarele două întrebări: Pe ce treaptă ești? Pe ce treaptă ai vrea să fii? Folosiți o minge pe care o veți arunca de la unul la altul răspunzând, pe rând, la cele două întrebări.

Cuvinte de ținut minte

- Avraam a fost un om drept, ascultător și a păstrat credința în Dumnezeul Cel Adevărat. El a fost primul patriarh biblic.
- Sfânta Treime i S-a arătat lui Avraam la stejarul din Mamvri.
- Dumnezeu a încheiat un legământ cu Avraam, binecuvântându-l ca părinte al multor neamuri. Cu el a început istoria poporului ales.

Iosif și frații săi – model de iertare

...De vreme ce Dumnezeu ți-a descoperit toate acestea,
nu se află om mai înțelept și mai priceput decât tine.

Facerea 41, 39

Iacov, nepotul lui Avraam, primind binecuvântarea lui Dumnezeu și numele de Israel, a devenit, prin fiii săi, strămoșul celor douăsprezece seminții ale israeliților. Iosif, al unsprezecelea copil al său, a jucat un rol important în istoria omenirii.

Iosif împlinise 17 ani. Era frumos, ascultător și foarte înțelept. Dar frații lui mai mari îl invidiau și doreau să îl îndepărteze. În cele din urmă, l-au vândut unor ismaeliți pe 20 de arginți. Iosif a ajuns în Egipt, unde a fost vândut lui Putifar, comandantul gărzii de la curtea faraonului. În scurt timp, a câștigat încrederea stăpânului datorită virtuților sale și a fost pus mai mare peste averea lui Putifar. După un timp, a fost închis pe nedrept.

Vestea despre înțelepciunea lui a ajuns la faraon, căruia i-a tâlcuit două vise pe care învățații de la curte nu au reușit să i le explice. Visele arătau că vor veni peste Egipt șapte ani de belșug, urmați de șapte ani de secetă. Pentru meritele sale, Iosif a fost scos din închisoare de însuși faraonul Egiptului, care l-a pus guvernator.

În anii de belșug, Iosif a adunat toate roadele pământului, a strâns grâu ca nisipul mării și l-a pus în fiecare cetate a Egiptului. În anii de secetă, datorită iscusinței lui, avea de toate și vindea grâne, atât egiptenilor, cât și celor din țările vecine, care veneau la el, mânați de lipsuri.

Și frații săi au sosit în Egipt cu acest scop, dar nu l-au recunoscut. El li s-a descoperit doar atunci când au venit a doua oară, împreună cu fratele lor mai mic, Veniamin. Bucuros, Iosif a dorit să-l vadă și pe tatăl lor. Bătrânul Iacov, ajuns în Egipt, și-a îmbrățișat fiul regăsit, plin de emoție. Atunci frații lui Iosif, rușinați de faptele lor, și-au cerut iertare, dar el îi iertase de mult.

Iosif este pentru noi un model de cinste, înțelepciune și credință. El a dat dovadă de dragoste și iertare, unele dintre cele mai alese virtuți.

Nestemate din Sfânta Scriptură

Și era Iosif îndemânatic... și era Domnul cu dânsul și toate câte le făcea el, Domnul le sporea în mâna lui.

Facerea 6, 6

...Nu eu, ci Dumnezeu va da răspuns pentru liniștea lui Faraon.

Facerea 41, 16

Definim și căutăm

Definește **iertare**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a preînchipui** = a sugera ceva înainte de a fi realizat.
- **demnitate** = (aici) funcție importantă în stat.
- **empatie** = identificare, prin trăire, cu alte persoane.
- **guvernator** = persoană care conduce în numele șefului unui stat.
- **israelit** = alt nume dat evreilor.
- **toleranță** = îngăduință.

Iosif este ramură de pom roditor, ramură de pom roditor lângă izvor, ramurile lui se revarsă peste ziduri.

Facerea 49, 22

Iată acum ce este bun și ce este frumos, decât numai a locui fraţii împreună!

Psalmul 132, 1

Și dădea Iosif tatălui său și fraţilor săi și la toată casa tatălui său pâine după trebuinţa familiei fiecăruia.

Facerea 47,12

Vino și vezi

Vizionează filmul *Iosif și frații săi*, adaptat după romanul cu același nume al lui Thomas Mann.

- Știai că Iosif a avut și o soră, Dina?

Întrebări cu tâlc

- Dacă Iosif era fratele lor, de ce l-au vândut?
- Iosif a fost închis, cum de a primit demnitatea de guvernator?
- A așteptat Iosif ca frații lui să-și ceară iertare? Ar fi putut să nu îi ierte?

Condeiul priceput

Citește textele alăturate și privește desenele.

- Identifică cel puțin trei virtuți din text. Desenează un copac. *În interiorul fructelor* scrie cuvinte care arată roadele virtuților lui Iosif.
- Realizează în caiet diagrama de mai jos și completează, după model, în ordinea potrivită, elementele comune. Ce descoperi?

(iubitor, trădat, întemnițat, milostiv, conducător, prigonit, îndurător)

Ancore ale credinței

Primul care a preînchipuit pe Hristos pătimind a fost Iosif, fiul patriarhului Iacov. Biserica îl pomenește în Postul Mare, în lunea din Săptămâna Pătimirilor. Odată cu începerea acestei sfinte săptămâni începem și noi să cugetăm cu luare-aminte la Pătimirile Mântuitorului Iisus Hristos.

Mântuitorul Iisus Hristos a suferit și, asemenea lui Iosif, i-a iertat necondiționat pe cei care l-au prigonit. Dreptatea s-a arătat când Iosif a fost ridicat la o demnitate pe măsura calităților sale. Tot astfel și Mântuitorul Hristos a fost preamărit și înălțat ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, *al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt.*

- De ce Biserica îl pomenește pe Iosif în Lunea Mare? Ai participat vreodată la această slujbă (denie)?
- Găsim astăzi astfel de modele de iertare? Cunoști vreunul?

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Mântuitorul Iisus Hristos și Iosif: Cum ne iartă Hristos?
- Iosif guvernator și șeful clasei: Cum trebuie să gestioneze șeful clasei resursele materiale și relațiile în cadrul școlii?

Atelier pentru viață

Citiți rugăciunea alăturată. Gândiți-vă la persoanele care v-au făcut mult bine în viață. Pot fi părinții, bunicii, nașii, învățătorii, profesorii, preoții duhovnici, prietenii sau alți binefăcători ai voștri. Lucrați pe echipe și povestiți colegilor cât bine v-au făcut cei la care v-ați gândit.

- Cum v-ați arătat recunoștința față de ei?
- Alegeți o povestire și interpretați rolurile dând dovadă de empatie.
- Ce învățăm din istoria lui Iosif și a fraților săi? Jucați *Așa da/Așa nu*.

Cuvinte de ținut minte

- Fiii patriarhului Iacov sunt strămoșii celor douăsprezece seminții ale israeliților.
- În vremea lui Iosif, din cauza secetei, poporul evreu a ajuns în Egipt.
- Patriarhul Iosif a fost model de iertare, cinste, înțelepciune și credință în Dumnezeu.

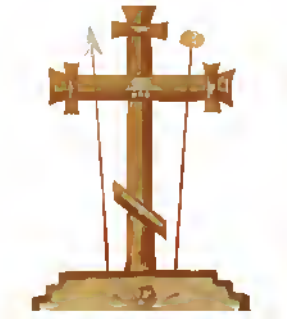

Lectură

*Dumnezeule al dragostei, Ție sunt dator a-Ți mulțumi pentru dulcele simțământ al dragostei și ocrotirii, de care mă bucur. O, Cel ce ești izvorul tuturor bunătăților, revarsă binecuvântarea și binefacerile Tale peste aceia pe care inima mea îi cinstește și îi iubește (*numele binefăcătorilor*). Fă ca fiecare din zilele lor să fie o frumoasă zi de primăvară, viața lor să se asemene unui râu limpede și lin, ce curge prin grădini înverzite și pline de flori, fii apărătorul și ocrotitorul lor, precum ei sunt apărătorii mei.*

Rugăciune pentru
binefăcătorul tău (fragment)

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Iosif și frații săi";
- „Iertarea, virtute de mare preț".

Merinde pentru suflet

Iertarea este cheia spre acțiune și libertate.

Hannah Arendt (filosof)

Iertarea este forma supremă a iubirii.

Reinhold Niebuhr
(profesor american)

Moise, omul care a vorbit cu Dumnezeu

Am văzut lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc…

Cântare de la finalul Sfintei Liturghii

Nestemate din Sfânta Scriptură

Vino dar să te trimit la Faraon, regele Egiptului, ca să scoți pe fiii lui Israel, poporul meu, din țara Egiptului.

Ieșirea 3, 10

Dar de-mi vor zice: „Cum Îl cheamă", ce să le spun?

Atunci Dumnezeu a răspuns lui Moise: „Eu sunt Cel ce sunt".

Ieșirea 3, 13,14

Definim și căutăm

Definește **Decalog**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a (nu) se mistui** = (aici) a arde neîncetat.
- **Pământul Făgăduinței** = pământul promis de Dumnezeu poporului Său (Israel, Țara Sfântă, Palestina).
- **rug** = tulpină a unor plante.
- **zelos** = perseverent, harnic.

De multe ori, după comuniunea cu Dumnezeu de la fiecare Sfântă Liturghie, ne amintim de sfinții care s-au învrednicit să-L întâlnească. Sfânta Scriptură ne oferă multe astfel de exemple. Acest lucru a fost posibil datorită vieții lor curate, rugăciunii puternice, dar mai ales iubirii nemărginite a lui Dumnezeu față de întreaga lume. Întâlnirea cu Dumnezeu ne arată dorința Acestuia de a ne fi mereu alături, oferindu-ne ajutorul prin semenii noștri.

Moise este un astfel de exemplu de credință puternică și rugăciune. El a reușit să-și salveze propriul popor dintr-o robie care l-a încercat enorm și timp îndelungat, ca neam. Poporul evreu, cel ales de Dumnezeu, a trecut, de-a lungul istoriei sale, prin multe momente de cumpănă. Iar eliberarea a venit ca împlinire a rugăciunilor poporului lui Israel.

De fiecare dată, Prorocul Moise a fost încredințat că Dumnezeu nu-l va părăsi. Prin purtarea sa de grijă i S-a arătat și în chip minunat. Mai întâi, pe Muntele Horeb, Moise a văzut un rug aprins, care, deși ardea foarte puternic, nu se mistuia. Atunci a auzit și glasul Tatălui, Care l-a chemat: ***Moise! Moise!*** Și el a răspuns: ***Iată-mă, Doamne!*** Moise I-a cerut și a aflat numele Său: ***Eu sunt Cel ce sunt***, nume ce arată veșnicia Sa. Apoi, pe același munte, Dumnezeu i-a vorbit la primirea celor zece porunci.

Eliberarea din Egipt și întoarcerea în Pământul Făgăduinței au presupus un drum anevoios. Evreii, conduși de Prorocul Moise, l-au străbătut călăuziți de Dumnezeu prin diferite semne și minuni. Ca exemple amintim trecerea minunată prin Marea Roșie, iar apoi primirea Decalogului pe Muntele Sinai (așa cum mai este cunoscut Muntele Horeb). Astfel, evreii au înțeles mult mai profund importanța mulțumirii și a recunoștinței.

Întrebări cu tâlc

- În ce limbă vorbea Dumnezeu cu Moise? Și astăzi putem vorbi cu El?
- Cum putea să ardă rugul fără să se mistuie?
- Despărțirea valurilor Mării Roșii putea fi un fenomen natural?

Condeiul priceput

Marea Roșie este numită astfel pentru că împrejurul său se ridică munți bogați în minerale de această culoare, iar apa, datorită unor plante acvatice, pare înroșită în unele perioade ale anului. Traversarea Mării Roșii de către evrei și intrarea în Pământul Făgăduinței preînchipuie, pentru creștini, intrarea în Biserică prin Taina Sfântului Botez. Citește textul alăturat și privește imaginile.

- Ce însemnătate a avut trecerea prin Marea Roșie pentru poporul evreu? Ce virtuți ale Proorocului Moise se regăsesc în texte?
- Desenează drumul parcurs de poporul evreu din Egipt înapoi în Țara Sfântă și marchează pe el Muntele Sinai.

Ancore ale credinței

Sfântul Proroc Moise, cinstit de Biserica noastră la 4 septembrie, a eliberat poporul evreu, a primit Legea Vechiului Testament și a condus poporul în Țara Făgăduinței. Ca profet, el a avut un rol esențial în păstrarea credinței în Dumnezeu. Prin toate acestea, el a prefigurat lucrarea pe care avea să o facă Mântuitorul pentru omenire. Mai târziu, martirii creștini au mărturisit credința chiar cu prețul vieții lor, asemenea Sfintei Mucenițe Ecaterina. Mănăstirea de pe Muntele Sinai care îi poartă numele întărește astfel legătura tainică între Legea Vechiului și a Noului Testament.

- De ce trecerea prin Marea Roșie este comparată cu Taina Sfântului Botez?
- Ce legătură este între proroci și mucenici?

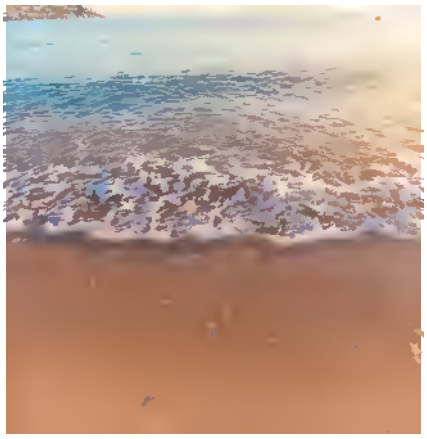

Marea Roșie

Ce grea ispită este să treci prin mijlocul mării, să vezi valurile ridicate, să auzi zgomotul și urletul apelor învolburate! Dar dacă îl urmezi pe Moise, adică Legea lui Dumnezeu, apele vor deveni pentru tine ziduri de-a dreapta și de-a stânga, iar tu vei afla cărare pe uscat în mijlocul mării.

Origen
(scriitor bisericesc)

Vino și vezi

Vizionează împreună cu colegii filmul *Moise*. Discută cu profesorul ce te-a impresionat.

- Vizitează Mănăstirea Sinaia, ctitorită de spătarul Mihai Cantacuzino în urma vizitei la Muntele Sinai.

Mănăstirea Sinaia

Mănăstirea Sfânta Ecaterina, Muntele Sinai

Așa a călăuzit Moise poporul israelit prin pustietăți… Când au cârtit pentru bucate… el a rugat pe Dumnezeu și le-a plouat mană să mănânce... Când au cârtit pentru băutură, el le-a scos apă din piatră… Și de câte ori au mâniat pe Dumnezeu în pustie, Moise L-a rugat pe Domnul pentru dânșii… Le-a dat lor și lege scrisă pe lespezi de piatră… Și a făcut Cortul Mărturiei… Le-a pus lor preoți și diaconi, învățându-i pe ei rânduiala jertfei. Le-a așezat lor praznice și luni noi, învățându-i pe dânșii judecățile și îndreptările.

Din Vieţile Sfinţilor

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Muntele Horeb sau Sinai";
- „Trecerea prin Marea Roșie".

Merinde pentru suflet

...Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos.

Ioan 1, 17

Analogii cu folos

Compară, discută și găsește învățătura. Verifică rezultatul împreună cu profesorul de religie.

- Marea Roșie și Marea Vieții: Cum putem trece cu bine prin viață?
- Mântuitorul Hristos și Moise: Ce a făcut Hristos pentru neamul omenesc?

Atelier pentru viață

Citiți textul alăturat și cel de mai jos:

Cine mă va duce la cetatea întărită? Cine mă va povățui...? Oare, nu Tu, Dumnezeule...? Dă-ne nouă ajutor... Cu Dumnezeu vom birui... (Psalmul 59, 10-13)

- Lucrați pe echipe. Imaginați-vă ca sunteți comunitate mică. Trebuie să găsiți un loc potrivit pentru a construi o cetate. Gândiți-vă cum a condus Moise poporul evreu de la robie la libertate. Cum puteți să vă atingeți scopul? Alegeți-vă un lider care să vă conducă cu înțelepciune. Interpretați rolurile.

Cuvinte de ținut minte

- Moise a fost un mare proroc care L-a văzut pe Dumnezeu. Acesta i-a vorbit deseori și i-a descoperit numele Său.
- Moise a eliberat poporul evreu din robia egipteană și l-a dus în Țara Făgăduinței. Dumnezeu a făcut prin el multe minuni.
- Dumnezeu i-a dat lui Moise Decalogul, întărind credința monoteistă.

De la regele David la Împăratul Hristos

Dar Domnul a zis către Samuel:
„Nu te uita la înfățișarea lui și la înălțimea staturii
lui…căci omul se uită la față,
iar Domnul se uită la inimă.”
I Regi 16, 7

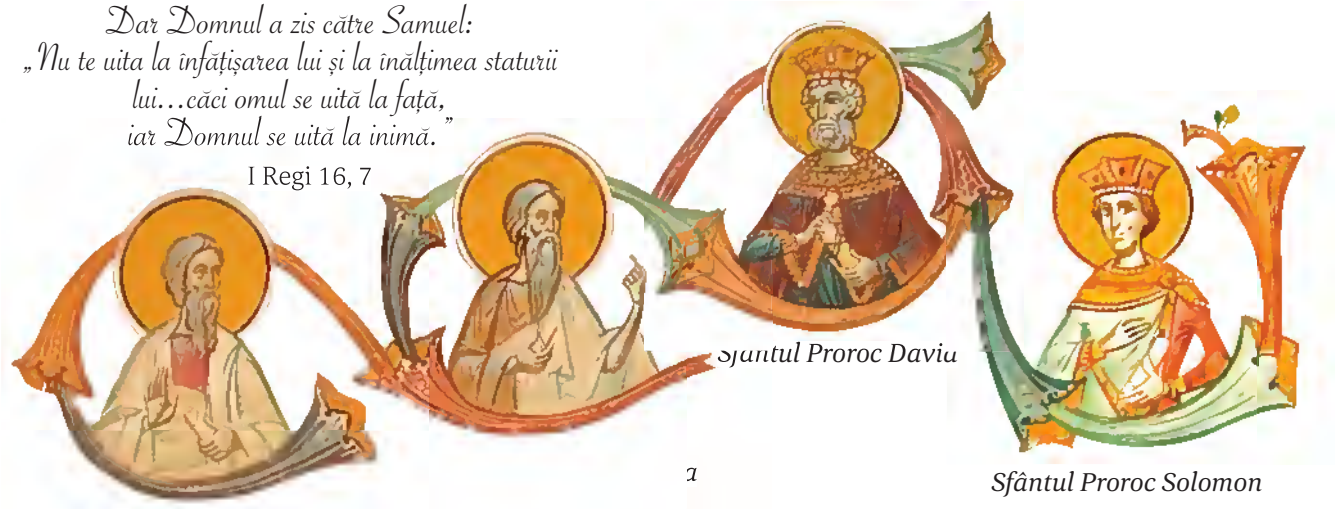

Sfântul Proroc Ieremia

Sfântul Proroc David

Sfântul Proroc Solomon

Pentru venirea în lume a Mântuitorului Hristos, Dumnezeu a ales cu grijă un neam vrednic de a avea un asemenea urmaș și a pregătit primirea Acestuia prin profeți.

Un exemplu de credință, curaj și demnitate, regele David a fost unul dintre strămoșii, după trup, ai Mântuitorului. El a fost cel de-al doilea rege al Israelului biblic, urmându-i la domnie regelui Saul. A trăit și a domnit cu aproximativ o mie de ani înainte de Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos.

David a fost ultimul fiu al lui Iesei, care se trăgea din neamul lui Iuda. El s-a născut în Betleem. Despre această localitate Sfântul Proroc Miheia a profețit că va fi și locul Nașterii lui Mesia Hristos: *Și tu, Betleeme Efrata, deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși Stăpânitor peste Israel, iar obârșia Lui este dintru început, din zilele veșniciei.*

Încă de mic își dovedise credința, iscusința și vitejia, păzind oile tatălui său și luptând cu animalele de pradă. Dumnezeu i-a răsplătit strădaniile și l-a călăuzit de fiecare dată când s-a abătut de la drumul drept.

Vitejia, dar mai ales credința lui David ne sunt istorisite în cărțile Vechiului Testament. Acolo, ni se povestește lupta pe care David a câștigat-o împotriva uriașului Goliat. Nimeni nu și-a închipuit că îl poate învinge, dar Dumnezeu l-a ajutat și de această dată. Evreii l-au recunoscut drept conducător, iar mai târziu a fost încoronat rege. Sub conducerea sa, evreii i-au învins pe filisteni, care erau înarmați și mult mai bine pregătiți în luptă decât poporul israelit.

Regele David a fost, de asemenea, unul dintre prorocii Vechiului Testament. În Psalmii săi se găsesc mai multe profeții despre Mesia. Din dragoste față de Dumnezeu, el și-a dorit foarte mult să construiască Templul din Ierusalim, însă acest vis al său va fi îndeplinit de fiul lui, Solomon.

Nestemate din Sfânta Scriptură

Atunci s-a dus regele David și, stând înaintea feţei Domnului, a zis: „Cine sunt eu, Doamne Dumnezeul meu, și ce este casa mea, de m-ai mărit așa?”
II Regi 7, 18

Definim și căutăm

Definește **obârșie**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a călăuzi** = a îndruma.
- **filisteni** = popor vecin cu israeliții.
- **genealogie** = membrii unei familii așezați în ordine cronologică.
- **Hebron** = oraș situat la 35 km sud de Ierusalim.
- **Mesia** = Mântuitorul promis.
- **psalm** = imn religios biblic.
- **psalterion** = instrument asemănător harpei.
- **strădanie** = încercare.

Arborele lui Iesei,
Mănăstirea Voroneț

Va răsări toiag din Iesei și floare se va înălța din rădăcina lui.

Isaia 11, 1

Iesei a născut pe David regele; David a născut pe Solomon.

Matei 1, 6-16

Vino și vezi

- Caută pe internet asemănări și deosebiri între psalterionul regelui David și instrumentele muzicale asemănătoare acestuia folosite în zilele noastre.
- Caută în Sfânta Scriptură mai multe citate care îți plac din Psalmii regelui David și adaugă-le în portofoliu. Menționează și trimiterea din Sfânta Scriptură.

Lăuda-Te-voi, Doamne, din toată inima mea, spune-voi toate minunile Tale. Veseli-mă-voi și mă voi bucura de Tine; cânta-voi numele Tău, Preaînalte.

Psalmul 9, 1-2

Întrebări cu tâlc

- Fără credință, putea să-l învingă David pe Goliat?
- Și alți regi au fost proroci sau sfinți? Conducătorii de astăzi pot fi ca ei?
- De ce a fost nevoie de profeții despre venirea lui Mesia?

Condeiul priceput

Genealogia Mântuitorului este reprezentată iconografic în scena ***Arborele lui Iesei,*** una dintre cele mai cunoscute fiind cea de la Mănăstirea Voroneț.

Profeții Isaia, Ieremia și Iezechiel au prorocit în cărțile lor despre Mesia ce avea să se nască, mai târziu, în neamul lui David. În icoana alăturată sunt reprezentați alături de ei și alți proroci, precum David, Solomon, Daniel și Miheia, care au vestit timpul, locul și alte amănunte legate de Nașterea Domnului și de Maica Sa.

Citește textele alăturate și privește imaginile.

- De ce este important să cunoaștem genealogia Mântuitorului?
- Realizează în caiet o schiță asemănătoare, pe care să notezi numele strămoșilor Mântuitorului, menționate în lecție.

Ancore ale credinței

După îndemnul Mântuitorului, Biserica ne învață să ne cinstim înaintașii, de aceea strămoșii Domnului Hristos sunt cinstiți în ***Duminica Părinților după trup ai Domnului*** între 11 și 18 decembrie. Prorocul David este sărbătorit și în prima duminică după Nașterea Domnului. Contribuția sa la frumusețea cultului este importantă, întrucât Psalmii, imnuri religioase pe care el le interpreta la psalterion, sunt rostiți și cântați foarte des în slujbele bisericești. Există mănăstiri în care Psaltirea se citește neîntrerupt, spre folosul întregii lumi.

- Ce rol au Psalmii regelui David în slujbele Bisericii?
- Cum îl putem cinsti și astăzi pe Sfântul Proroc David?

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Arborele lui Iesei și genealogia familiei tale: Te-ai gândit ce model îți transmit strămoșii?
- Împăratul Cerului și al Pământului și regele David: Ce fel de Împărat este Hristos pentru lume?

Atelier pentru viață

Citiți textele și răspundeți la următoarele cerințe:

Și sculându-se, regele David a zis: „Ascultați-mă, fraților și poporul meu! Am avut la inima mea gând să zidesc locaș de odihnă pentru chivotul legământului Domnului și așternut picioarelor Dumnezeului nostru și cele de trebuință pentru zidire le-am pregătit”. (I Cronici 28, 2)

- Lucrați pe echipe. Imaginați-vă că sunteți conduși de regele David. La care dintre realizările lui importante ați vrea să participați?
- Imaginați-vă o discuție cu regele David. Ce i-ați cere să facă astăzi pentru poporul vostru? Dar pentru Dumnezeu? Jucați rolurile.

Cuvinte de ținut minte

- David a fost cel mai viteaz rege al poporului evreu și profet ales de Dumnezeu. Din neamul lui S-a născut Mântuitorul Iisus Hristos.
- Regele David a scris cei mai mulți Psalmi din Vechiul Testament. El este cinstit și în calendarul creștin.
- Profeții au pregătit omenirea pentru venirea Împăratului Mesia Hristos.

Încoronarea lui David, Psaltirea de la Paris

Au venit toţi bătrânii lui Israel la rege în Hebron şi a încheiat cu ei regele David legământ în Hebron, înaintea Domnului; şi au uns pe David rege peste tot Israelul.

II Regi 5, 3

Că Tu vei binecuvânta pe cel drept, Doamne, căci cu arma bunei voiri ne-ai încununat pe noi.

Psalmul 5, 12

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Reprezentări ale *Arborelui lui Iesei* din pictura bisericească”;
- „Psalterionul regelui David”.

Merinde pentru suflet

Lăuda-voi pe Domnul după dreptatea Lui și voi cânta numele Domnului Celui Preaînalt.

Psalmul 7, 1

Lectură pentru împodobit mintea

Istoria Exodului și mărturia științei

Veniți și vedeți lucrurile lui Dumnezeu...
Cel ce preface marea în uscat, prin râu
vor trece cu piciorul.
Acolo ne vom veseli de El,
de Cel ce stăpânește cu puterea Sa veacul.

Psalmul 65, 4-6

În cartea numită Ieșirea sau Exodul, Sfânta Scriptură amintește despre poporul evreu care, sub conducerea lui Moise, a părăsit Egiptul. Evreii au stat sub robia egipteană timp de 400 de ani, iar faraonul nu dorea să-i lase să părăsească acele ținuturi. Atunci au avut loc mai multe evenimente care l-au speriat pe faraon și acesta a înțeles că trebuia să-i elibereze pe evrei. Moise i-a călăuzit spre Golful Aquaba. Apele erau foarte adânci și el, ajutat de Dumnezeu, a reușit să le despartă cu toiagul, salvându-și semenii. Pe urmele lor a venit armata egipteană, care, conform cercetărilor istoricului Flavius Iosephus, era estimată la 250 000 de bărbați. După trecerea evreilor pe malul celălalt, apele au revenit la forma inițială. Mulți arheologi nu au crezut că acest eveniment a fost real, pentru că, din punctul lor de vedere, apele aveau adâncime prea mică pentru a fi periculoase.

În anul 2000, dr. Lennart Möller, cercetător în științe medicale la Karolinksa Institute din Stockholm, Suedia, și specialist în biologie marină, a luat parte la o expediție în Egipt și în Peninsula Sinai. El a studiat textul biblic, care relatează ocolul pe care l-a făcut poporul evreu pentru a fugi din Egipt (Ieșirea 13, 17-18), și a fost surprins să constate că, geografic și topografic, realitatea coincide cu datele din Sfânta Scriptură. Descoperirea pe fundul mării a unei roți de car cu patru spițe, specifică armatei egiptene din acea vreme, arată că zona în care s-au întâmplat evenimentele era chiar cea a Golfului Aquaba. Cercetările sunt confirmate și prin descoperirea unei osii care ar fi aparținut unei roți de car datând din epoca dinastiei a VIII-a a Egiptului și nu mai târziu de anul 1400 î.H. Perioada coincide întocmai relatării biblice a Ieșirii. Aceeași echipă, folosind o cameră robotizată, a ajuns la concluzia că materialul de pe fundul mării nu este nămol, ca în Golful Suez sau în alte golfuri, ci este un strat subțire de nisip pe care se poate umbla cu ușurință. Toate aceste descoperiri confirmă scrierile scripturistice și ne determină să reflectăm pe marginea evenimentelor care au avut loc în istoria biblică.

Text adaptat după documentarul
Exodus revealed (Discovery)

Știați că...

- **Pesah** înseamnă trecere în limba ebraică?
- **Coralul** este organism viu care nu crește pe nisip sau nămol; se atașează inițial pe un obiect solid, iar ulterior ia forma „gazdei" sale?
- Legile de mediu egiptene interzic prelevarea coralilor pentru analiză și datare științifică?
- Arheologia este știința care se ocupă cu studiul activităților umane din trecut?
- Oamenii de știință au recunoscut că designul roților de car poate indica perioade specifice din istoria Egiptului?

Recapitulare

I. Grupați-vă pe echipe. Pe o foaie de hârtie format A3 sau mai mare, realizați în fiecare echipă câte un organizator grafic al creației. Treceți în schemă tot ce a creat Dumnezeu. Pentru lumea văzută, împodobiți zilele creației cu mici desene, simboluri sau texte reprezentative; organizați o expoziție cu lucrările voastre. Alături de fiecare lucrare atașați o foaie pentru întrebări, sugestii și completări. În final, faceți, pe echipe, turul galeriei și contribuiți la lucrările celorlalte grupe, completând pe foaia de feedback ceea ce considerați necesar.

II. Găsește corespondențele:

A. Avraam	**a.** A avut un singur fiu, pe nume Isaac.
B. Isaac	**b.** I s-a arătat Sfânta Treime la stejarul din Mamvri.
C. Sarra	**c.** Prin el, tatăl său este strămoșul israeliților, iar prin Ismail, al arabilor.
D. Iacov	**d.** A primit de la Dumnezeu numele de Israel, fiind strămoșul celor 12 seminții ale lui Israel.

III. Citește textul și răspunde la întrebări:

Creația întreagă nu ajunge la unire cu Dumnezeu, decât prin om. (Sfântul Maxim Mărturisitorul)

- Ce relație este între om, lumea nevăzută și lumea văzută? Prin ce se manifestă această relație?
- Care este rolul omului în lumea văzută?
- De ce a promis Dumnezeu venirea lui Mesia?

IV. Citește textul și răspunde la întrebări:

Astfel, dus în părțile Egiptului de un slujitor regal, pus mai mare peste bucătari, cu toată conștiința vieții sale nobile, pentru că era din neamul lui Avraam, nu s-a simțit înjosit să îndeplinească slujbe în casă; nu i-a fost silă de condiția rușinoasă în care a ajuns, ci s-a arătat și mai credincios, și mai supus poruncilor stăpânului, dovedind printr-o înțeleaptă judecată că nu interesează în ce stare socială se

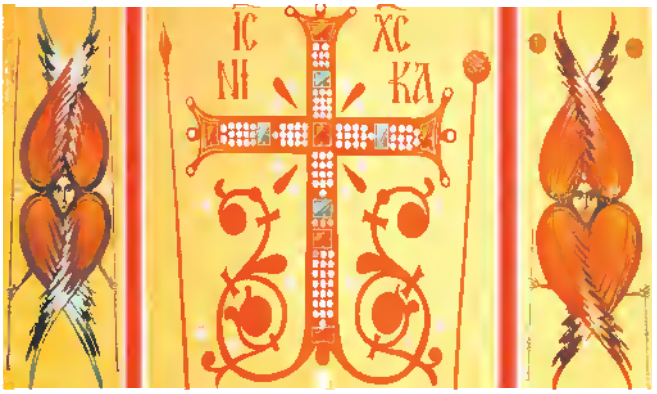

poate arăta cineva vrednic de cinste... Iosif era atât de harnic și de cinstit încât stăpânul său i-a încredințat casa și toate le făcea împreună cu sluga sa. (Sfântul Ambrozie al Milanului)

- Ce legătură era între Iosif și Avraam?
- Prin ce virtuți se aseamănă Iosif cu Mântuitorul Hristos?

V. Citește fragmentul următor și răspunde la întrebări:

Apoi a zis Dumnezeu iarăși către Moise: „Așa să spui fiilor lui Israel: Domnul Dumnezeul părinților noștri, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov m-a trimis la voi. Acesta este numele Meu pe veci; aceasta este pomenirea Mea din neam în neam!”. (Ieșirea 3, 15)

Sfântul Proroc Moise

- De ce trebuia Moise să amintească de strămoși când le vorbea evreilor despre Dumnezeu?
- Când L-a văzut Moise pe Dumnezeu?
- Cum i-a ajutat Moise pe evrei?

VI. Arată printr-un desen ce legătură există între Adam, Noe, Avraam, Iacov, Iosif, Moise, David și Mântuitorul Hristos. Adaugă pe desen simboluri sau cuvinte care descriu legătura dintre aceste persoane sfinte și relația lor cu Dumnezeu.

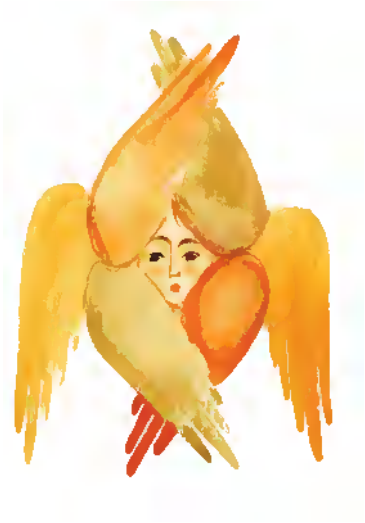

Fiecare întrebare va fi punctată astfel:
1 punct
răspuns corect.
0,5 puncte
răspuns parțial corect.
0 puncte
răspuns incorect.

Se acordă **3 puncte** din oficiu.

Nota.....

Evaluare

I. Răspunde cu adevărat (A) sau fals (F):

a. Dumnezeu este Izvorul existenței și Creatorul tuturor celor văzute și nevăzute.

b. Adam și Eva și-au recunoscut greșeala înaintea lui Dumnezeu.

c. Moise i-a trecut pe evrei prin Marea Neagră.

d. Venirea în lume a Mântuitorului a fost pregătită și prin profeți.

II. Găsește corespondențele între cele două coloane:

1. Noe	**a.** Model de iertare
2. Avraam	**b.** Legământul unui nou început pentru lume
3. Iosif	**c.** Drumul spre Țara Făgăduinței
4. Moise	**d.** Strămoșul Mântuitorului
5. David	**e.** Cel promis de Dumnezeu
6. Mesia Hristos	**f.** Părintele poporului ales

III. Așază în ordine cronologică următoarele evenimente:

Nașterea Domnului, Ieșirea din Egipt, scrierea Psalmilor, arătarea Sfintei Treimi la stejarul din Mamvri, crearea omului, întemeierea primei familii, crearea îngerilor, legământul lui Dumnezeu cu Noe.

IV. Așază pe două coloane acțiunile corecte, respectiv incorecte din punct de vedere moral: să îți recunoști greșelile, să faci numai ce vrei tu, să îți ții promisiunile, să nu ierți, să te închini la zei, să te rogi, să mergi la biserică, să citești din Sfânta Scriptură, să dai vina pe alții.

V. Transcrie textul și completează spațiile libere folosind cuvintele indicate:

Lumea fost creată din ....., deodată cu ..... Dumnezeu a făcut lumea ..... Ea are o parte nevăzută, ..., și o parte ....., materială. Regele David a fost unul dintre ....., autorul multor ..... și unul dintre strămoșii, după trup, ai ..... Iosif a fost fiul patriarhului ..... El este un model de ....., cinste, înțelepciune și ..... .
(spirituală, timpul, bună, nimic, văzută, Mântuitorului, proroci, credință, Iacov, iertare, Psalmi)

VI. Ordonează corect cuvintele din textul următor:

poate Omul cunoaște Îl pe Dumnezeu din și diversitatea creației. unitatea

VII. Citește textul și răspunde la întrebări:

Doamne, iată, drepții Tăi,
Au pășit pe grele căi
Credința să o păstreze
Și Ție să îți urmeze.

Noi, privind la viața lor,
Ne aprindem de-al Tău dor.
Dă-ne Tu a le urma,
Lucruri bune a-nvăța.

a. Ce învățăm din viețile drepților, profeților și ale sfinților?

b. Cum putem să îi cinstim?

c. Ce rol au în viața noastră?

Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Viața omului cu Dumnezeu

Decalogul: importanța lui în viața omului (I)
Decalogul: importanța lui în viața omului (II)
Răspunsul omului la chemarea lui Dumnezeu
Mărturisirea credinței în Vechiul Testament
Calitățile omului și slujirea lui Dumnezeu

Lectură pentru împodobit mintea
Activitate interdisciplinară
Recapitulare. Evaluare

Decalogul: importanța lui în viața omului (I)

Sfântul Proroc Moise

După ce a încetat Dumnezeu de a grăi cu Moise, pe Muntele Sinai, i-a dat cele două table ale legii, table de piatră, scrise cu degetul lui Dumnezeu.

Ieșirea 31, 18

Nestemate din Sfânta Scriptură

Atunci Domnul a zis către Moise: „Așa să vorbești casei lui Iacov și așa să vestești fiilor lui Israel: Ați văzut că am grăit cu voi din cer!"

Ieșirea 20, 22

Zis-a Moise către popor: „Cutezați, că Dumnezeu a venit la voi...".

Ieșirea 20, 20

Definim și căutăm

Definește **a lua în deșert**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută expresia în dicționar.

- **a adula** = a flata, a măguli.
- **a institui** = a întemeia.
- **arhiereu** = mare preot.
- **a odrăsli** = a da viață.
- **catapeteasmă** = (aici) draperie care separa încăperile Cortului Sfânt.
- **ferecat** = acoperit cu metal.
- **lespede** = placă de piatră.
- **năstrapă** = vas, cupă.

Ieșirea din Egipt a însemnat pentru evrei parcurgerea unui drum anevoios, dar presărat cu multe împliniri. Dumnezeu i-a răsplătit lui Moise statornicia în credință când, pentru a doua oară, i-a vorbit pe Muntele Sinai.

Moise I-a mulțumit lui Dumnezeu prin post și rugăciune timp de 40 de zile. În această perioadă a ascultat sfaturile Domnului și a primit de la El două lespezi de piatră pe care erau scrise, chiar de mâna Sa, cele zece porunci. Decalogul are rolul de a ne îndruma în viață pe calea cea bună.

Cele zece porunci sunt darul iubirii lui Dumnezeu față de oameni. Ele ne învață respectul față de Domnul și Creatorul tuturor, dar și față de semenii noștri. Pe prima Tablă a Legii se găseau îndatoririle noastre față de Dumnezeu, iar pe cea de-a doua cele față de aproapele nostru. Iată care sunt primele patru porunci, pe care le găsim în Sfânta Scriptură:

1. Eu sunt Domnul Dumnezeul tău... Să nu ai alți dumnezei afară de Mine!

2. Să nu-ți faci chip cioplit și niciun fel de asemănare a niciunui lucru... Să nu te închini lor, nici să le slujești...

3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert...

4. Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfințești.

Ieșirea 20, 2-8

Dumnezeu l-a îndrumat pe Moise să-I construiască un lăcaș de închinare: Cortul Sfânt. La porunca Sa, Moise l-a uns arhiereu pe Aaron, fratele lui, instituind preoția în neamul acestuia. În Cortul Sfânt se păstrau Tablele Legii și alte obiecte sfinte, iar arhiereul aducea jertfe și rugăciuni. Astfel se împlineau poruncile față de Dumnezeu.

Mântuitorul Iisus Hristos a amintit, de multe ori, în predicile sale învățăturile din Decalog. El a arătat cât de important este să-L iubim pe Dumnezeu și cum ne putem manifesta respectul față de El.

Întrebări cu tâlc

- Cum a reușit să scrie Dumnezeu cu mâna Lui pe o tablă de piatră?
- Cum poți să-i slujești unei statui?
- Dacă doar ne amintim că există o zi de odihnă, înseamnă că am sfințit-o?

Condeiul priceput

Cortul Sfânt sau Cortul Mărturiei avea formă dreptunghiulară și era împărțit în două încăperi, prin catapeteasmă: în partea de răsărit se afla Sfânta, iar în partea de apus, Sfânta Sfintelor. În încăperea Sfânta Sfintelor se afla Chivotul Legii, din lemn de salcâm, în care se găseau trei obiecte.

- Privește imaginea și citește textele alăturate. Realizează în caiet corespondența dintre obiectele care se găseau în Chivotul Legii, respectiv locurile sau numele de care se leagă acestea (Muntele Sinai; Peregrinarea prin pustiu, Aaron, fratele lui Moise).
- Numește, cu ajutorul profesorului, cele două persoane din icoana alăturată.

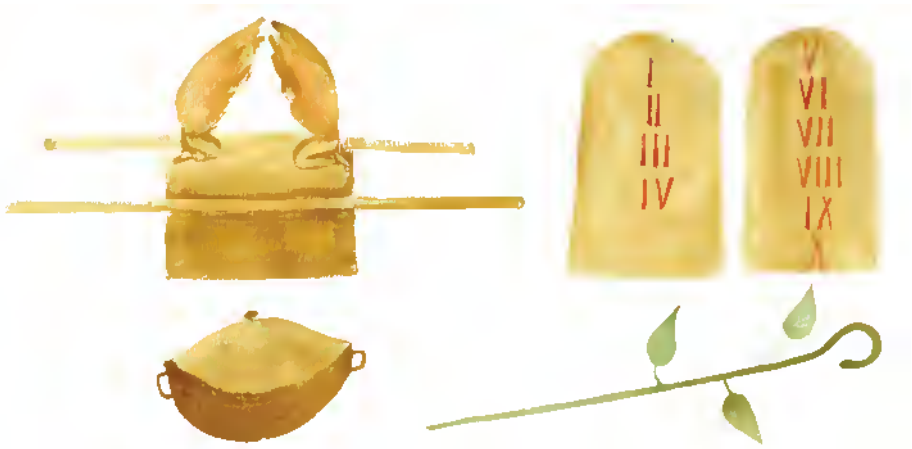

Ancore ale credinței

Se cuvine să împlinim a patra poruncă mereu cu gândul la ceea ce înseamnă dragostea lui Dumnezeu pentru noi, prin jertfa Sa și apoi prin bucuria Învierii. Ziua de odihnă pentru creștini este duminica, în amintirea Învierii Mântuitorului, cea mai mare minune și sărbătoare creștină. Această bucurie nu se poate petrece mai bine decât în comuniune, alături de ceilalți semeni ai noștri.

- Cum putem dovedi astăzi respectul față de Dumnezeu?
- Ce exemple concrete puteți da pentru cinstirea zilei de duminică?

Cortul Mărturiei, Biserica Domnească de la Curtea de Argeș

În el se aflau, mai întâi, sfeșnicul, și masa și pâinile punerii înainte; partea aceasta se numește Sfânta. Apoi, după catapeteasma a doua, era cortul numit Sfânta Sfintelor, având altarul tămâierii, de aur, și chivotul Așezământului ferecat peste tot cu aur, în care era năstrapa de aur, care avea mana, era toiagul lui Aaron ce odrăslise și Tablele Legii. Deasupra chivotului erau heruvimii slavei...

Evrei 9, 1-7

Vino și vezi

Scena *Cortul Mărturiei* se pictează în altarul bisericilor ortodoxe, deoarece jertfa care se aducea de arhiereu pe altarul Legii Vechi preînchipuia Sfânta Liturghie.

- Caută mai multe informații despre Cortul Sfânt.
- Vizitează Biserica Sfântul Gheorghe Nou din București sau Biserica Domnească de la Curtea de Argeș și privește scena *Cortul Mărturiei*. Ce obiecte recunoști?

Acesta este semn veșnic între Mine și fiii lui Israel, pentru că în șase zile a făcut Domnul cerul și pământul, iar în ziua a șaptea a încetat și S-a odihnit.

Ieșirea 31, 17

Lectură

Dumnezeu ne-a dat de veste
Că El Unul singur este.
Și ne-aduce a Sa Lege
Tuturor, spre-a-L înțelege.

Apoi, tot El ne mai spune
Despre câte sunt în lume,
Să nu fie ridicate,
Ca idoli, sau adulate.

La al treilea îndemn,
Dumnezeu ne dă un semn,
Respectuoși mereu să fim,
Pe Domnul să-L prețuim.

Iar ca să-mplinim acestea,
Tuturor le-aduce vestea
Ca-n final de săptămână,
Odihna să ne rămână.

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Respectul față de Dumnezeu";
- „Cum ar trebui să ne petrecem ziua de odihnă".

Merinde pentru suflet

Religia este recunoașterea tuturor îndatoririlor noastre ca fiind porunci divine.

Immanuel Kant
(filosof german)

Aproape ești Tu, Doamne, și toate poruncile Tale sunt adevărul.

Psalmul 118, 151

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Idolii din vechime și idolii de azi: Cum recunoaștem un idol?
- Poruncile lui Dumnezeu și legile noastre: De ce să respectăm legile?

Atelier pentru viață

Împlinirea fiecărei porunci o realizăm prin comportamentul nostru de fiecare zi. Citiți poezia alăturată și apoi rezolvați următoarele cerințe:

- Alcătuiți patru echipe, una pentru fiecare strofă. Analizați cum putem, în zilele noastre, să aplicăm, cu folos, îndemnurile din primele patru porunci. Împărtășiți soluțiile celorlalte echipe.
- Discutați și prezentați, pe echipe, câte un caz de respectare sau de încălcare a poruncii din strofa dată.
- Desenați pe o foaie de hârtie câte un simbol semnificativ pentru fiecare strofă, inspirându-vă din desenul de mai jos.

Cuvinte de ținut minte

- Cele zece porunci au fost scrise chiar de mâna Domnului pe două lespezi de piatră, numite Tablele Legii.
- Primele patru porunci se referă la datoriile omului față de Dumnezeu.
- Moise a întocmit Cortul Sfânt pentru ca Dumnezeu să fie cinstit și să locuiască în mijlocul poporului ales.

Decalogul: importanța lui în viața omului (II)

Zis-a Domnul către Moise:
„Cioplește două table de piatră, ca cele
dintâi, și suie-te la Mine în munte
și voi scrie pe aceste table cuvintele care
au fost scrise pe tablele cele dintâi. . .”

Ieșirea 31, 17

Icoana Muntele Sinai,
Mănăstirea Sfânta Ecaterina, Egipt

Poporul evreu nu a înțeles corect mesajul Decalogului și din nou s-a închinat la idoli. De aceea, Moise s-a supărat și, de mânie, a spart cele două Table ale Legii. Însă Dumnezeu l-a povățuit să cioplească din nou în piatră alte lespezi și să vină cu ele pe Muntele Sinai. Împreună cu Iosua, urmașul său la conducerea poporului evreu, Moise a urcat pe munte și acolo l-a acoperit un nor. El a intrat în mijlocul norului și a stat pe munte patruzeci de zile și patruzeci de nopți. Domnul i-a grăit din nou și Moise a adus poporului evreu iarăși Decalogul.

Poruncile de pe cea de-a doua Tablă a lui Moise se referă la ceea ce trebuie să respectăm în raport cu semenii noștri. Iată care sunt ultimele șase porunci:

5. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta...
6. Să nu ucizi!
7. Să nu fii desfrânat!
8. Să nu furi!
9. Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău!
10. Să nu dorești nimic... din câte are aproapele tău!

Ieșirea 20, 12-17

Cele două Table au fost păstrate de evrei în Chivotul Legii din Sfânta Sfintelor. Decalogul îl găsim în Sfânta Scriptură în cartea a doua, Ieșirea, și în a cincea, Deuteronomul, din Vechiul Testament. Primele cinci cărți ale Bibliei au fost scrise de către Moise, sub inspirația Duhului Sfânt.

Cele zece porunci constituie, până astăzi, norme morale și religioase pe care, cu toții, ca fii ai lui Dumnezeu, trebuie să le respectăm și să le împlinim. Ele reprezintă partea cea mai importantă din Legea cea Veche sau Legea lui Moise.

Nestemate din Sfânta Scriptură

Iar când se pogora Moise din Muntele Sinai, având în mâini cele două table ale legii, el nu știa că fața sa strălucea, pentru că grăise Dumnezeu cu el… Și vedeau fiii lui Israel că fața lui Moise strălucea…

Ieșirea 34, 29-35

Definim și căutăm

Definește **virtute** cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a fi desfrânat** = a nu ști când să te oprești, „a nu avea frână”.
- **atribuit** = încredințat, specific.
- **cumpătat** = echilibrat, chibzuit, cu măsură.
- **îndreptar** = colecție de norme, reguli; călăuză, ghid.
- **Tora** = primele cinci cărți ale Sfintei Scripturi, scrise de Prorocul Moise.

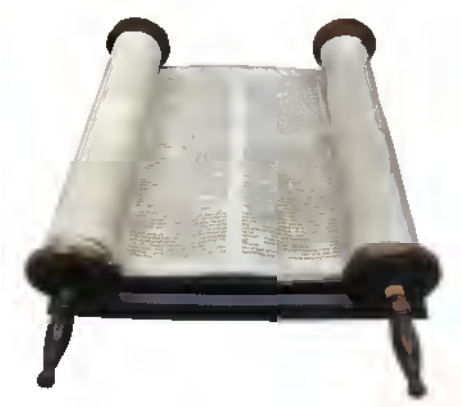

Tora

Vino și vezi

- Caută pe internet imagini cu Tora, cartea fundamentală a evreilor. Știai că ea conține cele zece porunci sau Legea lui Moise?
- Caută în cartea de rugăciuni pregătirea pentru spovedanie. Ce se spune despre cele zece porunci?
- Caută imagini cu picturi celebre ale Proorocului Moise și cu Tablele Legii.
- Vizionează pe YouTube filmul *Pledoarie pentru Creator*. Comentează împreună cu profesorul și colegii.

Păzește, fiule, povața tatălui tău și nu lepăda îndemnul maicii tale.

Pildele lui Solomon 6, 20

Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc.

Matei 5, 17

Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți. În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii.

Matei 22, 37-40

Întrebări cu tâlc

- A doua oară Dumnezeu a scris cele zece porunci tot cu mâna Sa?
- Trebuie să ne dorim să ajungem la nivelul celorlalți?
- În afara celor zece porunci, mai avem și altele lăsate de Dumnezeu?

Condeiul priceput

Respectarea celor zece porunci ne ajută la îndeplinirea cu succes a celorlalte reguli cu care ne confruntăm zilnic în viața de elev.

Enumerați ultimele șase porunci ale Decalogului. Citiți conținutul celorlalte două coloane de mai jos și rezolvați următoarele cerințe:

- Stabiliți oral care dintre cele șase porunci ar putea să ne ajute pentru respectarea normelor din regulamentele școlare.
- Completați pe caiete minimum două reguli pentru fiecare coloană. Puteți realiza un pliant conform modelului de mai jos.

Decalogul (II)	Regulamentul școlar	Regulile clasei
5	• Respectăm cadrele didactice și personalul școlii.	• Păstrăm liniștea în timpul orelor.
6	• Nu ne însușim bunurile altora.	• Nu alergăm în clasă sau în școală.
7	•	• .....
8	•	• .....
9		
10		

Ancore ale credinței

Mântuitorul Iisus Hristos ne învață în Noul Testament că împlinirea poruncilor este necesară și devine deplină prin iubirea lui Dumnezeu și a aproapelui. Mai mult, pentru a arăta care este forma supremă a dragostei, Mântuitorul ne îndeamnă să-i iubim chiar și pe dușmani. De aceea, religia creștină se mai numește și religia iubirii, iar modelul suprem de iubire este Hristos Însuși.

Citiți textele alăturate și răspundeți la următoarele întrebări:

- Ce legătură este între Decalog și Hristos?
- Ce înseamnă să-l iubim pe aproapele nostru ca pe noi înșine?
- Cum ar trebui să ne rugăm pentru vrăjmașii noștri?

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Dumnezeu și părinții noștri: Cum ar trebui să ne cinstim părinții?
- Decalogul și regulile zilnice de comportament: Regulile făcute de oameni sunt inspirate și de Dumnezeu?

Atelier pentru viață

Împlinirea fiecărei porunci o realizăm prin comportamentul nostru de fiecare zi. Citiți poezia alăturată și apoi rezolvați următoarele cerințe:

- Alcătuiți șase echipe, una pentru fiecare strofă. Analizați cum putem, în zilele noastre, să aplicăm, cu folos, îndemnurile din ultimele șase porunci. Împărtășiți soluțiile celorlalte echipe.
- Discutați și prezentați, pe echipe, câte un caz de respectare sau de încălcare a poruncii din strofa dată. Jucați *Așa da, așa nu.*
- Desenați pe o foaie de hârtie câte un simbol semnificativ pentru fiecare strofă, inspirându-vă din desenul de mai jos.

Cuvinte de ținut minte

- Ultimele șase porunci se referă la datoriile față de semenii noștri.
- Decalogul reprezintă Legea Vechiului Testament sau Legea lui Moise.
- Cele zece porunci au fost îndreptar spre primirea Legii celei Noi, a Mântuitorului Iisus Hristos.

Lectură

De părinți să ne-amintim
Împreună să-i cinstim,
Să le arătăm iubire,
Spre-a tuturor împlinire.

Apoi Dumnezeu ne spune
Că viața este în lume
Lucrul cel mai minunat,
Dat mereu spre-a fi păstrat.

La al șaptelea îndemn,
Dumnezeu ne dă un semn
Când trebuie să ne-oprim,
Cumpătați mereu să fim.

Iar ce nu ne aparține
Și vrem a lua, nu e bine.
Fiindcă noi nu am trudit
Pentru-acestea, n-am muncit.

Înțelegem că minciuna
Este mai mereu totuna
Cu a spune că nu știi,
Și de folos să nu fii.

În final aflăm că-n lume
Nu e chiar atât de bine,
Când ajungem să dorim
Ce-au alții și să poftim.

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Cinstirea părinților";
- „Ce înseamnă să fim cumpătați";
- „Importanța adevărului".

Merinde pentru suflet

Decalogul lui Moise este școala primară de lucrare și de pregătire pentru școala cea înaltă a dragostei.

Sfântul Nicolae Velimirovici

Răspunsul omului la chemarea lui Dumnezeu

Făclie picioarelor mele
este legea Ta
și lumină cărărilor mele.
Juratu-m-am și m-am hotărât
să păzesc judecățile dreptății Tale.
Psalmul 118, 105-106

Sfântul Proroc Ieremia

Nestemate din Sfânta Scriptură

Căci darurile și chemarea lui Dumnezeu nu se pot lua înapoi.

Romani 11, 29

Domnul a strigat pe Samuel și a treia oară. Și s-a sculat acesta și a venit la Eli și a zis: „Iată-mă! La ce m-ai chemat?" Atunci a înțeles Eli că Domnul cheamă pe copil.

I Regi 3, 8

Definim și căutăm

Definește **chemare**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a osândi** = a condamna, a judeca.
- **Iahve** = numele lui Dumnezeu în limba ebraică.
- **Israel** = țara de origine a evreilor.
- **judecător** = (aici) nume dat căpeteniilor care au condus poporul Israel de la Moise la Solomon.
- **revelație** = descoperirea voii lui Dumnezeu oamenilor.
- **Șilo** = localitate din Israel.

Cărțile Vechiului Testament aduc în atenția noastră modele de oameni care au știut să răspundă chemării lui Dumnezeu prin viața lor.

Samuel a fost ultimul mare judecător al poporului evreu și unul dintre primii profeți. El mergea în cetățile Israelului și făcea judecăți drepte în fața poporului. În limba ebraică numele său înseamnă „Numele lui Dumnezeu este El". Mama lui, Ana, o femeie foarte credincioasă, a dorit ca el să slujească lui Iahve. L-a dus de mic la tempul din Șilo, unde a fost crescut de către marele preot și judecător Eli. Datorită educației și calităților sale, el era foarte iubit de Dumnezeu și de oameni. La templul unde slujea a avut prima sa revelație de proroc. Era foarte tânăr, când a trăit experiența chemării la această misiune. Domnul l-a strigat pe nume de trei ori, i s-a arătat în vis și i-a spus ce urma să se întâmple cu familia învățătorului său Eli. Samuel, cu credință și cu grijă, a împărtășit cele aflate bătrânului său judecător. Când lucrurile s-au adeverit, el a fost considerat profet. Domnia lui Samuel a marcat trecerea de la perioada judecătorilor la cea a regilor. Prin el, Dumnezeu a uns și a sfințit primul rege al Israelului, Saul.

Peste aproape patru secole, Prorocul Ieremia a fost chemat din vremea copilăriei la slujba profetică. Fiu de preot din cetatea Anatot, Ieremia și-a închinat viața descoperirii intenției divine. A răspuns cu multă credință și sensibilitate. El a renunțat la viața lui obișnuită, pentru că a fost încurajat de Dumnezeu să nu-i fie teamă să-și asume această misiune. Urmându-și chemarea cu încredere, el a arătat rolul ascultării și al curajului pe care trebuie să le ai în unele momente din viață.

Prin atitudinea lor, atât Samuel, cât și Ieremia au dat dovadă de multă dragoste față de Dumnezeu. Nu s-au îndoit de nimic. Nici măcar aspectul lor fizic, tinerețea sau statutul lor nu au contat atunci când au fost chemați să fie mesagerii Domnului.

Întrebări cu tâlc

- Oamenii nu puteau trăi și fără cunoașterea voii lui Dumnezeu?
- Dacă judecătorul Samuel și Proroc Ieremia nu răspundeau chemării lui Dumnezeu, ce s-ar fi întâmplat cu poporul evreu?
- Avea nevoie Dumnezeu de oameni speciali? De ce?

Condeiul priceput

Perioada judecătorilor și a profeților a fost foarte importantă pentru poporul evreu. Aceștia puteau conduce și armata, dar în timp de pace erau guvernatori și conduceau semințiile. Cartea Judecătorilor și capitolul referitor la Prorocul Ieremia din Vechiul Testament amintesc de faptele acestor oameni care au răspuns cu multă credință chemării lui Dumnezeu.

- Privește simbolurile de mai jos. Realizează în caiet o schemă pornind de la numele Ieremia și Samuel. În dreptul fiecărui nume trece calitățile reprezentate de simbolurile asociate fiecăruia.
- Citește fabula alăturată. Dacă ai fi judecător, cum ai face dreptate? Ce sentiment ai, când știi că vrei să ajuți pe cineva să fie corect?

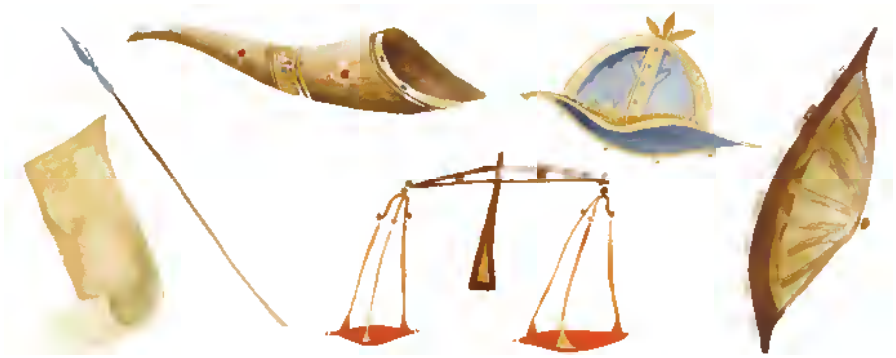

Ancore ale credinței

Judecătorul Samuel și Prorocul Ieremia au primit de la Dumnezeu darul de a ține trează în inima semenilor cinstirea Lui. Biserica Ortodoxă îl sărbătorește pe primul la 20 august, iar pe cel de-al doilea la 1 mai. Ieremia este numit „profetul lacrimilor”, pentru că a deplâns soarta poporului evreu, care ajunsese să se depărteze de Dumnezeu pentru a sluji idolilor. Tot el a prorocit fuga în Egipt a Maicii Domnului împreună cu Pruncul Iisus Hristos. Citește textul alăturat.

- De ce acordă Biserica cinstire oamenilor care au răspuns chemării lui Dumnezeu înainte de Întruparea Mântuitorului?
- Cât de importantă este pentru tine comunicarea cu colegii? Cum apreciezi chemarea celor doi profeți pentru a fi intermediari între oameni și Dumnezeu?

Lectură

S-au dus odată copacii să-și ungă împărat peste ei și au zis către măslin: Domnește peste noi! Iar măslinul a zis: Lăsa-voi eu oare grăsimea mea, cu care se cinstește Dumnezeu și oamenii se mândresc, și mă voi duce să umblu prin copaci? Atunci copacii au zis către smochin: Vino tu și domnește peste noi! Dar smochinul a răspuns: Să-mi las eu oare dulceața mea și fructul meu cel bun și să mă duc să cârmuiesc copacii? Apoi au zis copacii către vița-de-vie: Vino tu de domnește peste noi! Și vița-de-vie a zis către ei: Cum să-mi las eu mustul meu care veselește pe Dumnezeu și pe oameni și să mă duc să cârmuiesc copacii?

În cele din urmă au zis toți copacii către un spin: Vino tu și domnește peste noi! Iar spinul a zis către copaci: Dacă voi mă puneți cu adevărat împărat peste voi, atunci veniți și vă odihniți sub umbra mea; iar de nu, atunci va ieși foc din spini și vor arde cedrii Libanului.

Judecători 9, 8-15

Vino și vezi

- Documentează-te despre modul în care se hrăneau oamenii din vremea profeților.

Ca un mult cinstit dar, mai înainte de zămislire fiind dat lui Dumnezeu, din pruncie ca un înger ai slujit Lui, preafericite, și te-ai învrednicit mai înainte a spune cele ce aveau să fie.

Din Acatistul Proorocului Samuel

Domnul te va călăuzi necontenit… va sătura sufletul tău. El va da tărie oaselor tale și vei fi ca o grădină adăpată, ca un izvor de apă vie, care nu seacă niciodată.

Isaia, 58, 11

Descoperă Domnului calea ta și nădăjduiește în El și El va împlini. Și va scoate ca lumina dreptatea ta și judecata ca lumina de amiază.

Psalmul 36, 5-6

INDICAȚII DE JOC

Fiecărui elev așezat trebuie să-i corespundă un elev în picioare. La cererea profesorului, elevul aflat în picioare va comunica o sarcină la urechea colegului așezat. Scopul este să recunoască vocea și să îndeplinească sarcina solicitată. Grupele se pot schimba între ele. Unul dintre elevi va juca rolul de judecător. El va urmări cu atenție derularea jocului.

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Răspunsul salvator";
- „Samuel și Ieremia – personaje biblice model";
- „Ascultarea, un dar prețios".

Merinde pentru suflet

Dă sfat celui înțelept, și el se va face și mai înțelept; învață pe cel drept, și el își va spori știința lui.

Pildele lui Solomon 9, 9

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Chemarea lui Dumnezeu și chemarea părinților noștri: Cum să răspundem la solicitările părinților noștri?
- Samuel și judecătorii de azi: Ce calități ar trebui să aibă un judecător?

Atelier pentru viață

Citiți textele alăturate și apoi împărțiți clasa în două grupe. O grupă se va așeza în cerc. Cealaltă grupă va sta în picioare. Fiecare elev așezat va fi legat la ochi cu o eșarfă. Elevii rămași în picioare se vor amesteca. Urmăriți indicațiile de pe coloana alăturată. La finalul jocului se vor îndepărta eșarfele și se va desprinde învățătura morală, răspunzându-se la următoarele întrebări:

- Cât de dificil este să fii un „Samuel" al clasei? Să urmărești cu atenție ce fac colegii și să comunici sarcini?
- Cât de ușor a fost să răspundeți la chemarea colegilor voștri și să vă supuneți cu încredere, fără să vedeți, la îndeplinirea sarcinilor date?
- Ce sentimente ați trăit când nu ați recunoscut vocea partenerului?
- Am putea să răspundem și noi solicitărilor părinților noștri la fel ca Samuel și Ieremia, cu încredere, pace, bunătate, respect, dedicație și deschidere?

Cuvinte de ținut minte

- Judecătorul Samuel și Prorocul Ieremia au răspuns chemării lui Dumnezeu de a fi mesagerii voii Sale.
- Credința, curajul și încrederea în Dumnezeu au făcut din Samuel și Ieremia personaje biblice model.
- Calitatea de proroc sau judecător a fost un mare dar.

Mărturisirea credinței în Vechiul Testament

Sfântul Proroc Ilie

Voi lăuda numele Tău neîncetat
și-l voi cânta întru mărturisire
și s-a auzit rugăciunea mea.
Isus Sirah 51, 14

... Credința fără de fapte
moartă este.
Iacov 2, 26

Sfântul Proroc Daniel

Mărturisirea și păstrarea credinței în Vechiul Testament nu au fost deloc o sarcină ușoară. Această menire de a aduce poporul de la idolatrie la adevărata credință a revenit profeților. Aceștia s-au considerat răspunzători, atât față de Dumnezeu, cât și față de oameni, și au avut grijă ca mărturisirea lor să fie una moral-spirituală. Prin felul în care respectau legile morale și civile, prin modalitatea în care judecau, fiind drepți, buni și cinstiți, ei sunt exemple pentru noi. Profeții au slujit la templu și au propovăduit monoteismul și mesianismul, adică venirea Fiului lui Dumnezeu pe pământ. Faptul că au vorbit direct cu Dumnezeu le-a conferit o autoritate ce le-a permis să-i certe chiar pe regi, atunci când aceștia se abăteau de la adevărata credință. În acest sens, scrierile Vechiului Testament vorbesc despre Ilie, care s-a implicat în viața socială a poporului, și despre Daniel, care, ca model de înțelepciune și smerenie, a tălmăcit visele mai multor demnitari ai vremii. Daniel a ocupat mari funcții în Babilon, capitala imperiului condus de regele Nabucodonosor al II-lea. Israelit învățat, de origine regală, el a dovedit o profundă cunoaștere a istoriei popoarelor vecine și, prin profeții, a putut salva viața altor înțelepți, dar și pe a sa. Datorită calităților lui și a puterii de mărturisire a credinței, a atras invidia celor din jur și a fost aruncat într-o groapă cu lei. Dar el nu a renunțat să creadă în Dumnezeu și astfel regele l-a eliberat, recunoscându-i nevinovăția.

Așadar, învățăturile transmise oamenilor de acești profeți au fost clare și binecuvântate de Dumnezeu. Însuși Mântuitorul le-a respectat, pentru că de multe ori a spus *ați auzit că s-a zis...* sau *n-am venit să stric legea și prorocii...* atunci când dorea să fie cunoscută o învățătură de-a Sa.

Nestemate din Sfânta Scriptură

Binecuvântați pe Dumnezeu, slăviți-L și cunoașteți slava Lui și mărturisiți înaintea tuturor celor vii ce a făcut El pentru voi! Bun lucru este a binecuvânta pe Dumnezeu, a preaînălța numele Lui și a vesti, slăvind faptele lui Dumnezeu! Și voi să nu vă leneviți a-L preaslăvi.

Tobit 12, 6

Definim și căutăm

Definește **a mărturisi**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a conferi** = a da; a acorda.
- **demnitar** = om important în stat.
- **mesianism** = credința în venirea Mântuitorului.
- **păgân** = idolatru.
- **propovăduire** = răspândirea credinței.
- **legea mozaică/iudaică** = religia evreilor, de la Moise.

Îți vor aduce rugăciuni în locul acesta și vor mărturisi numele Tău și se vor întoarce de la păcatul lor, căci Tu i-ai smerit.

III Regi 8, 35

Propovăduitor al cunoașterii și cinstirii de Dumnezeu te-ai arătat, prorocule, nu numai întru Israel, ci și între păgâni, căci trimis ai fost de Domnul în Sarepta Sidonului, la o văduvă săracă, hrănindu-te pe tine însuți și mai ales pe ea hrănind-o în timpul foametei, prin darul facerii de minuni și înmulțind făina și uleiul în casa ei, pe tot timpul foametei.

Acatistul Sfântului Ilie, condacul 6

Vino și vezi

- Vizionează filme de animație despre profeții Daniel și Ilie.

Sfântul Proroc Daniel

Doamne, Cel ce ai plinit toate cu cuvântul Tău și ai poruncit pământului să scoată multe feluri de roade spre desfătarea și hrana noastră; Care pe cei trei tineri și pe Daniil, care erau în Babilon, fiind hrăniți cu semințe, i-ai arătat mai frumoși decât pe cei hrăniți cu multe desfătări.

Rugăciunea de binecuvântare a prinoaselor din Sfânta Liturghie

Întrebări cu tâlc

- Idolatria este tot o mărturisire a credinței?
- De unde știm că prin faptele noastre mărturisim credința în Dumnezeu?
- De ce a fost nevoie ca Mântuitorul să respecte învățătura profeților ?

Condeiul priceput

Ilie, unul dintre cei mai de seamă profeți din Vechiul Testament, s-a opus regelui Ahab și reginei Izabela care doreau să facă din cultul lui Baal religia oficială a evreilor. El ura minciuna și impostura celor care se îndepărtau de la adevărul dumnezeiesc. A fost om responsabil și vrednic, iubitor de Dumnezeu și de popor. De asemenea, este cunoscut și azi ca un mare apărător al cerințelor morale ale religiei mozaice. Datorită credinței sale, Dumnezeu l-a ridicat la cer într-un car de foc.

Privește imaginile și citește textele alăturate.

- Evidențiază legătura între virtuțile din lanțul de mai jos și atitudinea Proorocului Ilie.
- Realizează în caiet o schemă asemănătoare cu calitățile comune ale celor doi profeți, Ilie și Daniel.

Ancore ale credinței

Mărturisirea credinței reprezintă esența vieții și se realizează prin faptă și prin cuvânt. Ea a fost necesară acolo unde oamenii au dorit să rămână în comuniune cu Dumnezeu. Darul și puterea de a-L mărturisi pe Dumnezeu au întărit credința prorocilor Ilie și Daniel și le-au dat curaj să înfrunte multe situații neplăcute din viața lor. Ei sunt cinstiți și de către Biserica Ortodoxă la 20 iulie, respectiv la 17 decembrie. Prorocul Daniel este amintit la finalul Sfintei Liturghii, în rugăciunea de binecuvântare a prinoaselor.

- Mărturisirea credinței are în zilele noastre un rol important?
- Ce putem face pentru a ne mărturisi și a ne păstra credința în Dumnezeu?

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Mărturisirea credinței profeților și mărturisirea credinței noastre: În ce fel ne exprimăm astăzi credința?
- Prorocul Daniel și tinerii de azi: Cum să înfruntăm încercările vieții?

La Schimbarea la Față a Domnului, pe Muntele Tabor, au apărut Moise și Ilie. Ei simbolizează Legea și Prorocii, iar ca unii care L-au văzut în viața lor pe Dumnezeu, au arătat astfel că Hristos este Fiul Său.

Atelier pentru viață

Căci dreptatea lui Dumnezeu se descoperă în ea din credință spre credință, precum este scris: „Iar dreptul din credință va fi viu”. (Romani 1, 17)

Grupați-vă în patru echipe. Fiecare echipă se va alinia de-a lungul unui perete. Pe rând, elevii primesc câte o carte pe care trebuie să o țină pe cap și să se deplaseze către un alt grup fără să folosească mâinile pentru susținerea cărții. Va preda cartea unui coleg din grupa opusă, care va face același lucru. La finalul jocului, elevii vor face o comparație a gestului lor cu mărturisirea credinței răspunzând la întrebări:

- Cât de greu sau cât de ușor a fost să susțină cartea în echilibru și să predea ștafeta exercițiului?
- Poate fi comparată această experiență cu modalitatea de a mărturisi credința? Ce calități ne sunt necesare pentru a reuși să împărtășim și altora credința noastră?

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „O inimă mărturisitoare”;
- „Cărticica mea de rugăciuni”;
- „Prorocul Ilie”.

Cuvinte de ținut minte

- Mărturisirea credinței presupune recunoașterea lui Dumnezeu.
- Prorocii Ilie și Daniel au fost modele de mărturisitori, prin cuvânt și faptă.
- Mântuitorul a respectat Legea Vechiului Testament și pe proroci.

Merinde pentru suflet

Când teama bate la ușă, trimite credința să deschidă.

Proverb

Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, și Fiul Omului va mărturisi pentru el înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

Luca 12, 8

Calitățile omului și slujirea lui Dumnezeu

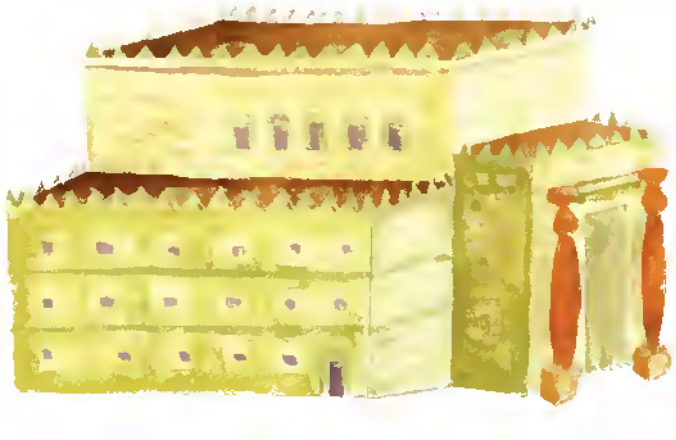

Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este.

Iacov 1, 17

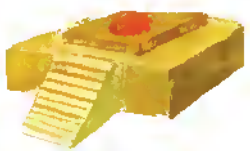

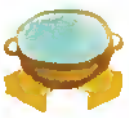

Sfântul Proroc Solomon și Templul din Ierusalim

Nestemate din Sfânta Scriptură

Fericit cel care caută la sărac și la sărman; în ziua cea rea îl va izbăvi pe el Domnul. Domnul să-l păzească pe el și să-l vieze și să-l fericească pe pământ.

Psalmul 40, 1-2

Cei ce fac milostenie și dreptate vor trăi mult.

Tobit 12, 9

Definim și căutăm

Definește **virtute** cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a sluji** = (aici) a fi util, a fi de folos, a susține o activitate permanentă.
- **cedru, chiparos** = arbori cu lemnul frumos mirositor.
- **ctitor** = persoană care investește pentru zidirea unui lăcaș sfânt.
- **iconostas** = peretele cu icoane care desparte naosul de altar.
- **sinagogă** = lăcașul de cult al evreilor.

Dumnezeu a înzestrat fiecare om cu daruri, prin care să împlinească lucrarea dragostei pe pământ. Toate aceste daruri au fost împărțite după voia Sa, dar și după puterea omului de a le folosi în mod creativ.

Câtă înțelepciune vedem că a primit Solomon, fiul lui David, care a cerut de la Dumnezeu „minte pricepută, ca să deosebească binele de rău”?

Lui Dumnezeu i-a plăcut mult rugăciunea lui Solomon, pentru că nu cerea bogății sau alte lucruri materiale, ci dorea să fie bun. De aceea i-a dăruit înțelepciune și, pe deasupra, avuții, mărire și zile multe. Solomon a primit și darul scrierii. El este autorul următoarelor cărți biblice: *Pildele lui Solomon, Ecleziastul* și *Cântarea Cântărilor*, unul dintre cele mai frumoase poeme de dragoste din literatura universală. În întreaga lume au circulat poeme și povestiri atribuite lui Solomon. În ele se defineau raporturile dintre Dumnezeu și oameni, ilustrând morala vieții de zi cu zi și se prezentau reguli de conduită.

Solomon a domnit 40 de ani în pace, împlinind visul tatălui său, regele David, de a înălța mărețul Templu de la Ierusalim. Lucrările au durat șapte ani. Meșteri iscusiți au construit acest edificiu din piatră cioplită, aur, lemn de cedru și de chiparos.

Templul din Ierusalim a fost centrul vieții religioase a poporului evreu, păstrând unitatea de credință. Aici a propovăduit și a participat la sărbători Mântuitorul nostru Iisus Hristos. El ne-a arătat, prin prezența Sa, importanța deosebită a lăcașului de cult pentru viața lumii.

Solomon și-a folosit toate darurile cu care a fost înzestrat pentru a-L sluji pe Dumnezeu. El a ridicat cel mai frumos templu închinat Domnului, a împodobit viața religioasă cu scrieri alese și a fost un conducător înțelept, drept și credincios.

Întrebări cu tâlc

- De ce a împlinit Solomon visul tatălui său David de a construi un templu măreț? Nu erau mai de folos mai multe temple mici?
- Putem obține, ca Solomon, înțelepciunea prin rugăciune?
- Solomon și-a folosit calitățile doar în slujba lui Dumnezeu și a aproapelui?

Condeiul priceput

Dintotdeauna oamenii au construit altare, pentru a-L slăvi pe Dumnezeu, a se ruga și a-I aduce jertfe. Așa au făcut Noe, Avraam și Iacov, iar Moise a întocmit Cortul Sfânt. Când poporul evreu s-a întărit mai mult, sub conducerea lui David, a încolțit dorința de a-I ridica lui Dumnezeu un templu reprezentativ. Regele Solomon a adus la îndeplinire această lucrare.

- Citește textul alăturat. Desenează planul Templului lui Solomon și notează numele încăperilor. Ce simbolizează ele?
- Marchează pe desenul tău locul cel mai sfânt. Ce se afla acolo?
- Maica Domnului a fost adusă la templu și a stat în Sfânta Sfintelor. Identifică în icoana alăturată catapeteasma. Marchează locul acesteia și pe schema ta.

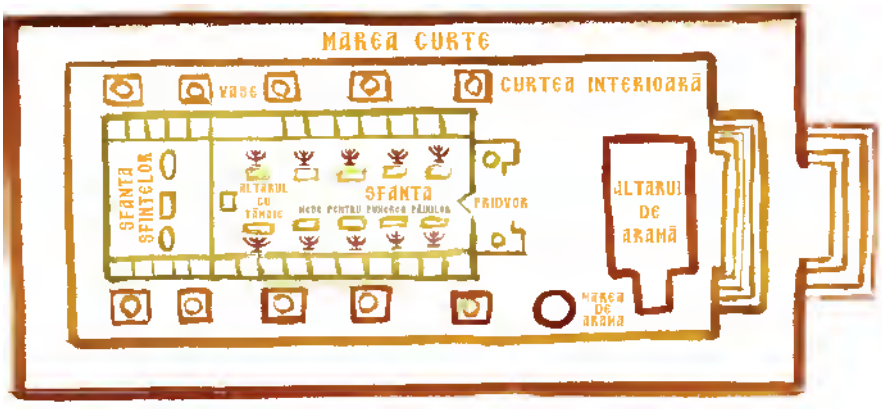

Ancore ale credinței

În bisericile noastre se păstrează o seamă de elemente din lumea Vechiului Testament. Astfel, privit din lateral, lăcașul de cult are formă de corabie, iar ca împărțire ne amintește de Templul lui Solomon. Citește lectura alăturată.

- Identifică două asemănări între structura templului și structura unei biserici.
- Cărui element al templului îi corespunde iconostasul?
- Ce valoare are înaintea lui Dumnezeu ctitorirea unei biserici?

Intrarea Maicii Domnului în biserică, *Mănăstirea Hilandar, secolul al XVI-lea*

Vino și vezi

- Vizionează documentarul *Chivotul legământului – pierdut sau ascuns.*
- Mergi și vezi și o biserică în construcție. Întreabă ce poți face pentru a ajuta la finalizarea ei.

Lectură

Precum în lume este cerul și pământul, și în mijlocul amândurora este tăria, așa a trebuit să se zidească și templul. De aceea, El a despărțit templul în două, și între amândouă părțile a așezat catapeteasma. Partea cea dinaintea catapetesmei era deschisă tuturor, iar partea cea dinlăuntru, cea din spatele catapetesmei, nu era permisă nimănui, nici măcar nu putea fi văzută, decât numai de preotul cel mare.

Sfântul Ioan Gură de Aur

Cât de iubite sunt locașurile Tale, Doamne al puterilor!...

Fericiți sunt cei ce locuiesc în casa Ta; în vecii vecilor Te vor lăuda.

Psalmul 83, 1-5

Solomon

„Doamne, dă-mi înțelepciune!”,
Solomon, stăruitor,
Se ruga, gândind anume:
„Să fiu drept cu-al meu popor.

Vreau să trec frumos prin lume,
Să fiu al Tău slujitor,
Să măresc preasfântu-Ți Nume,
Ctitorind un scump odor!”

Împlinindu-i ruga toată,
Dumnezeu i-a dat în dar
Pace, viață-ndelungată,
Și pricepere, și har.

Judecând cu chibzuință,
Ridicându-I templul sfânt,
El sluji, plin de credință,
Domnului, pe-acest pământ.

Începutul înțelepciunii este pofta cea adevărată de învățătură. Iar pofta de învățătură are în sine iubirea, iar iubirea este paznica legilor ei, iar păzirea legilor ei este adeverirea nemuririi.

Înțelepciunea lui Solomon
6; 17-18

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Templul lui Solomon”;
- „Începutul înțelepciunii este învățătura”.

Merinde pentru suflet

Fără un strop de înțelepciune, celelalte virtuți rămân nefolositoare.

Xenofon
(filosof antic)

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Solomon și Mântuitorul: Cum judecă Hristos?
- Solomon și noi: Cum ne putem folosi calitățile în slujirea lui Dumnezeu cu credință?

Atelier pentru viață

Citește textele și rezolvă cerințele:

Ascultă sfatul și primește învățătura, ca să fii înțelept toată viața ta. (Pildele lui Solomon 19, 20)

- Organizați o masă rotundă în clasă sau în biblioteca școlii. Invitați, împreună cu profesorul de religie sau profesorul diriginte, o personalitate din comunitatea voastră: preot, medic, profesor, inginer, jurnalist sau de altă profesie. Realizați o dezbatere pe tema: „Ce cărți m-au făcut om mare?”. Dați trei exemple, argumentați alegerea.
- Elaborați o listă pentru lectură. Includeți cărți care vă pot aduce un plus de înțelepciune, de exemplu cartea Pildele lui Solomon, din Sfânta Scriptură. Începeți un jurnal pentru învățături importante.

Cuvinte de ținut minte

- Solomon L-a slujit pe Dumnezeu prin toate darurile sale. El I-a construit cel mai frumos templu, la Ierusalim.
- Solomon a domnit 40 de ani în pace, fiind un conducător drept, înțelept și credincios.
- Pentru a lumina poporul, el a scris *Pildele, Ecleziastul* și *Cântarea Cântărilor,* adevărate comori de înțelepciune.

Lectură pentru împodobit mintea

Manuscrisele de la Qumran

Oamenii speciali, aleși de Dumnezeu pentru a transmite învățătura Sa, pot fi cunoscuți astăzi din scrierile Sfintei Scripturi. Aceste însemnări au fost consemnate cu răbdare, în timp, în manuscrise, adică în texte scrise de mână (din limba latină *manus* = mână; *scriptus* = scris).

Materialele și instrumentele de scris folosite în timpurile biblice au fost diferite. Amintim doar câteva, cum ar fi **papirusul** (un fel de hârtie obținută prin prelucrarea unor plante care creșteau pe malurile Nilului, în Egipt; ele erau puse una lângă alta și bătute cât erau încă umede), **pergamentul** (mult mai rezistent; era o bucată de piele de capră sau oaie, prelucrată astfel încât să se poată scrie pe ea; apare în secolul al III-lea î.H.), **sulul** (bucată mai lungă din foi de papirus ori pergament, înfășurată sub formă de cilindru la ambele capete), **ceramica** (bucată de vas de argilă pe care se putea scrie) sau **tăbliță** (placă mică de lut sau de piatră, acoperită cu un strat de ceară). Datorită calității lor, au rezistat în timp, devenind o mărturie clară a evenimentelor care s-au petrecut în vremea judecătorilor, a profeților sau a regilor despre care am învățat deja în acest manual.

Întâmplător, în anul 1947, niște beduini au descoperit manuscrisele din grotele teraselor calcaroase de la Qumran, în apropiere de vărsarea râului Iordan în Marea Moartă. Sulurile de papirus și piele au fost supuse unei analize minuțioase de către cercetători pe parcursul mai multor ani.

Manuscrisele, mai vechi de secolul al II-lea î.H., au fost găzduite de un muzeu din Ierusalim, după ce universitatea din acest oraș le-a studiat. Profesorul E.L. Sukenik a fost primul care a constatat vechimea lor. Ulterior s-au scris multe cărți și comentarii pe această temă.

Descoperirea lor a fost foarte importantă pentru istorie și pentru cercetarea biblică, pentru arheologie și geografie. Textele religioase de la Qumran au atras atenția și filologilor, care și-au exprimat punctul de vedere asupra vechimii lor, dar și a teologilor, care au verificat corespondența cu unele capitole din Sfânta Scriptură. Au urmat și alte descoperiri, așa încât s-a constatat că 170 dintre ele conțin texte din fiecare carte a Vechiului Testament, cu excepția cărții Esterei. Manuscrisele au fost scrise cu precădere în limbile ebraică și aramaică, iar unele în limba greacă. Așadar, importanța și păstrarea intactă a textului biblic sunt confirmate de manuscrisele de la Qumran.

Text adaptat după
volumul *Hristos împărtășit copiilor*

Știați că...

- La început nu existau cărţi? Se foloseau suluri şi apoi codexuri. Foile se lipeau cu marginea dreaptă a foii următoare, pentru a continua scrierea. Fiind fragil, manuscrisul astfel obţinut fie se înfăşura cu scrierea pe interior, în jurul unui băţ cilindric, ca un sul, fie, în perioada romană, se plia ca un acordeon şi se lega, formând un codex.
- Scrierea pe papirus se făcea în coloane, de la stânga la dreapta?
- Stilul era o unealtă cu vârf ascuţit folosită la scrierea pe ceramică sau pe tăbliţă?
- **Beduinii** sunt locuitori ai deşertului organizaţi în triburi?
- **Codexul** este o culegere de texte vechi?

Activitate interdisciplinară

La sfat cu înțelepții Vechiului Testament

Șezătorile au fost dintotdeauna prilejuri frumoase de a schimba cuvinte înțelepte, de a îmbina frumosul cu utilul și de a trăi bucuria comuniunii în zilele de sărbătoare. Vă propunem să realizați, ca exercițiu pentru proiectele din capitolele următoare, o activitate interdisciplinară. Elaborați fișa de activitate după modelul de mai jos.

FIȘĂ DE ACTIVITATE

Cine vrea să se mântuiască, cu întrebarea să călătorească.
Îndemn de la Sfinții Părinți

1. Titlul activității: Șezătoare – *La sfat cu înțelepții Vechiului Testament*
2. Coordonatorii activității: (numele profesorului de religie și al elevului responsabil cu activitățile culturale din clasa voastră)
3. Data desfășurării și durata activității: .....
4. Grupul țintă: (colegi de școală, alte persoane care pot fi invitate la activitate: părinți, profesori de alte discipline, preotul paroh, bibliotecarul școlii, un muzeograf ș.a.)
5. Partenerii implicați: (școli, instituții cu care veți colabora, de exemplu o biserică, un muzeu, o fundație etc.)
6. Obiectivele:
- Aprofundarea înțelepciunii Vechiului Testament prin învățații acelor vremuri: Moise, Samuel, Solomon ș.a.
- Descoperirea unor talente care să te ajute în împlinirea vocației.

7. Resursele:
- **Umane:** (profesorii, elevii)
- **Materiale:** (Sfânta Scriptură; consumabile, foi de proiect, culori, calculator, instrumente muzicale, aparate de fotografiat, laptop sau tabletă; gustări, apă etc.)

8. Descrierea activității:
Câțiva elevi se costumează în personajele alese la punctul 6. La șezătoare, lucrul de mână se va concretiza în obiecte simbolice asociate acestor personalități sau în caligrafierea unor texte înțelepte, culese din scrierile drepților Vechiului Testament. Fiecare elev este invitat să extragă un bilet pe care este scris un verset din scriptură și să-l citească. Se va face analogia cu învățătura pe care o primește el în familie, școală și societate, discutând actualitatea și utilitatea sfaturilor. Cu cele mai frumoase îndemnuri se poate compune o baladă.
9. Rezultatele așteptate: O oră petrecută frumos, învățături de folos pentru fiecare, cel puțin zece lucrări de caligrafie, un cântec despre înțelepciune compus de elevi, obiecte simbolice din hârtie etc.
10. Modalitățile de evaluare a activității: expoziție cu lucrări plastice, de caligrafie sau alte obiecte la alegere.
11. Sugestii, recomandări: Fotografiile și filmările să fie postate pe site-ul școlii.

Recapitulare

I. Grupați-vă în echipe de câte doi elevi. Împărțiți cele zece porunci. Un elev primește poruncile cu număr impar, celălalt pe cele cu număr par. Reformulați fiecare din cele cinci porunci astfel încât să obțineți *Decalogul prieteniei.* Prezentați variantele în fața clasei. Alegeți cele mai bune formulări. În dreptul fiecărui enunț realizați un desen sugestiv. Alcătuiți o planșă viu colorată cu cele zece porunci ale *Decalogului prieteniei.* Expuneți planșa în clasa voastră.

1. Eu sunt Domnul Dumnezeul tău. Să nu ai alți dumnezei afară de Mine.
2. Să nu-ți faci chip cioplit.
3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert.
4. Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfințești.
5. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta.
6. Să nu ucizi.
7. Să nu fii desfrânat.
8. Să nu furi.
9. Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău.
10. Să nu poftești nimic din ce e al aproapelui tău.

II. Citește textul și răspunde la întrebări:

Și a zis Dumnezeu: „Deoarece tu ai cerut aceasta și n-ai cerut viață lungă, n-ai cerut bogăție, n-ai cerut sufletele dușmanilor tăi, ci ai cerut înțelepciune, ca să știi să judeci, iată Eu voi face după cuvântul tău”. (III Regi 3, 11-12)

- Ce învățătură desprindeți din rugăciunea lui Solomon?
- Căutați în Sfânta Scriptură două texte referitoare la înțelepciune.

III. Citește textul și răspunde la întrebări

Chipul uman al lui Hristos este alcătuit din armonia a nenumărate virtuți, a nenumărate aspecte ale binelui, care reflectă în chip uman însușirile lui Dumnezeu. Cel ce prin fapte statornice de diferite feluri imprimă în sine diferitele virtuți, imprimă prin aceasta înseși trăsăturile chipului lui Hristos sau dă formă umană, în persoana sa, însușirilor lui Dumnezeu, asemenea lui Hristos. Și aceasta e o adevărată participare la Dumnezeu și o reflectare a lui Dumnezeu prin ființa noastră personală. (Părintele Dumitru Stăniloae)

- Prin ce fapte ne putem cultiva virtuțile despre care se vorbește în text?
- Ce personaje din capitolul studiat au dat dovadă de acestea?
- Cum ne ajută aceste fapte și virtuți în a-L sluji pe Dumnezeu?
- Sunt aceste virtuți calități ale omului?

IV. Citește fragmentul următor și răspunde:

Și a venit Domnul și a stat și a strigat ca întâia și ca a doua oară: „Samuele, Samuele!” Iar Samuel a zis: „Vorbește, Doamne, că robul Tău ascultă!”. (I Regi 3, 10)

- Ce arată răspunsul lui Samuel la chemarea lui Dumnezeu?
- Cum putem răspunde și noi, astăzi, la chemarea pe care ne-o adresează Iisus Hristos prin Sfintele Evanghelii?

V. Lucrați în echipe, în bancă. Pe o foaie de hârtie mai mare, împărțită în două, unul dintre voi desenează planul Templului lui Solomon, iar celălalt planul unei biserici. Figurați pe fiecare locul cel mai sfânt. Treceți pe desen numele încăperilor. Împodobiți desenul cu simboluri specifice fiecăruia dintre cele două lăcașuri de cult. Realizați o mică expoziție cu lucrările clasei.

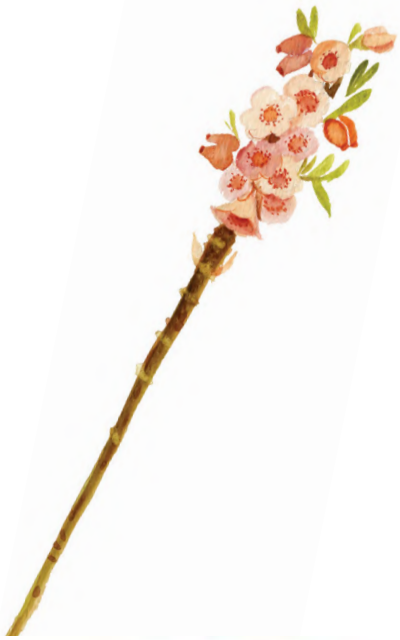

Evaluare

I. Răspunde cu adevărat (A) sau fals (F):

a. Oamenii sunt datori să creadă în Dumnezeu, să I se închine, să Îi respecte numele și să Îi cinstească ziua.

b. Solomon a fost ultimul judecător al poporului ales.

c. Samuel a răspuns chemării lui Dumnezeu, de a fi mesager al voii Sale.

d. Profetul Daniel a ocupat funcții înalte în Egipt.

II. Găsește corespondențele între cele două coloane:

1. Moise	**a.** A fost un model de înțelepciune
2. Samuel	**b.** Mare apărător al credinței noastre
3. Ieremia	**c.** A întocmit Cortul Sfânt
4. Ilie	**d.** Autor al Plângerilor
5. Solomon	**e.** Ultimul judecător din fruntea poporului ales

III. Identifică porunca la care se referă fiecare enunț și ordonează-le conform Decalogului.

Să fii cumpătat.
Să înapoiezi ceea ce ai împrumutat.
Să nu te închini la stelele cerului.
Să-i asculți pe părinți.

IV. Așază pe două coloane obiectele din Cortul Sfânt, respectiv din biserică.

Chivotul Legii, Sfânta Cruce, Tablele Legii, Toiagul lui Aaron, Sfânta Evanghelie, Năstrapa cu Mană, Sfântul Potir, Linguriță.

V. Transcrie și completează spațiile libere folosind cuvintele indicate:

Pentru noi, primele patru ..... reprezintă datorii față de Dumnezeu, iar ultimele șase porunci reprezintă ..... față de ....., oricine ar fi acesta.

Solomon a cerut de la Dumnezeu ..... și a primit-o din belșug.

Samuel a răspuns ..... lui Dumnezeu și a păstrat ..... dreaptă și sfântă

(chemării, aproapele, credința, porunci, înțelepciune, datorii)

VI. Ordonează corect cuvintele din textul următor:

pe aproapele, pe tine însuți, tău, Să, tău, ca, iubești.

VII. Citește textul și răspunde la întrebări:

Iar eu am răspuns: „O, Doamne, Dumnezeule, eu nu știu să vorbesc, pentru că sunt încă tânăr”. Domnul însă mi-a zis: „Să nu zici: Sunt încă tânăr”... (Ieremia 1, 6-7)

a. Cum a răspuns Prorocul Ieremia chemării lui Dumnezeu? Ce daruri a primit?

b. Numește alte două persoane din Vechiul Testament care au răspuns chemării lui Dumnezeu. Prin ce faptă deosebită s-a remarcat fiecare?

c. Cu ce fapte putem arăta că răspundem chemării lui Dumnezeu adresate nouă prin Decalog?

Fiecare întrebare va fi punctată astfel:
1 punct
răspuns corect.
0,5 puncte
răspuns parțial corect.
0 puncte
răspuns incorect.

Se acordă **3 puncte** din oficiu.

Nota.....

Viața creștinului împreună cu semenii

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

A trăi împreună cu ceilalți. Modele din Vechiul Testament

Respectul, în lumina credinței
Slujirea propriului popor
Ajutorul oferit semenilor
Dialogul despre credința în Dumnezeu

Lectură pentru împodobit mintea
Proiect educațional interdisciplinar
Recapitulare. Evaluare

Respectul, în lumina credinței

Iar eu am cinstit foarte
pe prietenii Tăi, Dumnezeule...
Psalmul 138,

Ruth și Noemi

Nestemate din Sfânta Scriptură

Și Mă milostivesc până la al miilea neam către cei ce Mă iubesc și păzesc poruncile Mele.

Ieșirea 20, 6

Întru toate arată-te pe tine pildă de fapte bune, dovedind în învățătură neschimbare, cuviință, cuvânt sănătos și fără prihană...

Tit 2, 7-8

Definim și căutăm

Definește **respect**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **cuviință** = respect.
- **devotament** = slujire necondiționată a aproapelui.
- **individualitate** = personalitate; totalitatea însușirilor unui individ.
- **moabiți** = popor politeist, vecin cu Israelul.
- **Sion** = munte în sud-estul Ierusalimului.

Învățătura creștină ne amintește că viața omului este **sfântă** și că a fost primită în **dar** de la Dumnezeu. Din această perspectivă, ființa umană este chemată să o respecte și să o protejeze. Această manifestare trebuie să fie continuă și presupune o relație deosebită cu Dumnezeu, cu semenii și noi înșine. Cele zece porunci ne aduc aminte permanent de respectul pe care trebuie să-l arătăm lui Dumnezeu și oamenilor.

Astfel, prin felul în care trăim și ne comportăm, răspundem prețuirii pe care Dumnezeu o are față de noi. Tot la fel este și cu semenii noștri, fie părinți, prieteni sau colegi. Prin înțelegerea sentimentelor, nevoilor și dorințelor lor îi facem să vadă ce valoare au ei pentru viața noastră.

Respectul față de o persoană se simte atunci când știm să o ascultăm, când putem fi sinceri cu ea, când o acceptăm cu individualitatea ei și când ne simțim liberi lângă ea. Respectul este un rezultat al iubirii.

Credința, nădejdea și dragostea ne ajută să nu desconsiderăm pe vreun semen de-al nostru. Cu cât vom fi mai mulțumiți de noi înșine, cu atât vom putea fi în armonie cu părinții, cu prietenii și cu toți cei din jur.

Vechiul Testament amintește de respectul pe care l-a purtat Ruth, o tânără din neamul moabiților, față de Noemi, o văduvă credincioasă cu care a fost înrudită. Ruth a urmat-o cu devotament pe Noemi, atât în încercările vieții ei, cât și în credința ei în Dumnezeu. În Betleem, pe când strângea spice pentru hrana lor, Ruth a fost remarcată de stăpânul ogorului, un om cu stare din Betleem. Pentru smerenia, hărnicia și purtarea ei frumoasă, el a luat-o de soție, deși era de alt neam. Ruth a fost străbunica regelui David. El a moștenit de la ea dreapta credință și iubirea față de Dumnezeu și față de aproapele. David a fost prieten cu Ionatan, fiul regelui Saul, căruia i-a urmat la tron. Relația de prietenie dintre David și Ionatan s-a întemeiat pe respect, devotament reciproc, înțelegere și acceptare.

Prin purtarea lor respectuoasă față de Dumnezeu și semeni, Ruth și David au dezvăluit credința lor vie și statornică.

Întrebări cu tâlc

- Dacă suntem respectuoși cu cei din jur înseamnă că respectăm și viața?
- Dacă suntem credincioși trebuie să fim și manierați?
- Este manifestarea respectului față de orice om o înțelegere corectă a credinței în Dumnezeu?

Condeiul priceput

Dorim foarte mult să fim respectați, apreciați, încurajați, cu alte cuvinte, iubiți. Aceste dorințe își au originea în iubirea necondiționată a lui Dumnezeu. De la El am învățat că relația cu părinții, colegii și cu toți semenii noștri poate dăinui dacă suntem deschiși, sinceri, fără egoism și orgoliu, dacă faptele noastre ne dau încredere.

- Citește textele alăturate și realizează spirala. Pornește din centru și formează cuvinte cu literele întâlnite. Descoperă ce trăire a avut Ionatan față de David și Ruth față de Noemi. La ce au renunțat ei?
- Identifică persoanele din lecție în arborele genealogic alăturat.

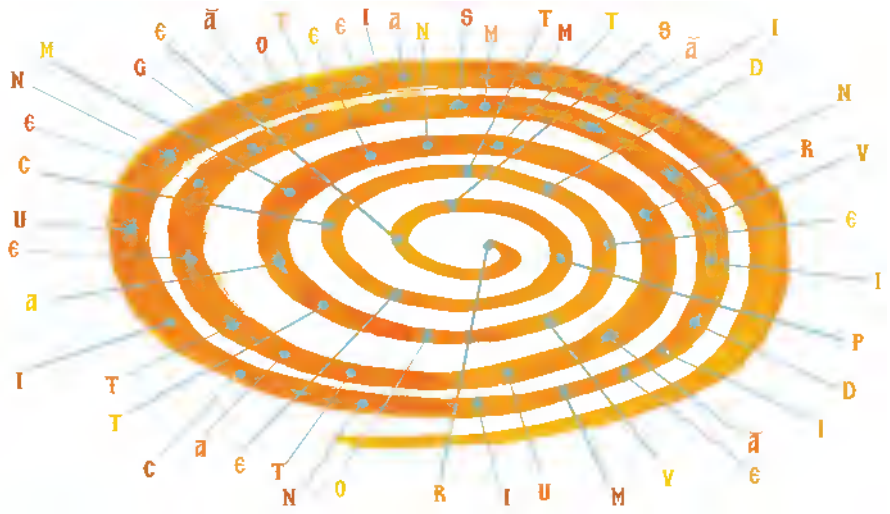

Ancore ale credinței

Modelele biblice și învățătura Bisericii ne aduc în atenție importanța respectului față de normele morale și civile și a înțelegerii rostului evenimentelor din viața noastră. Ruth a avut un rol deosebit în istoria mântuirii. Prin faptul că între strămoșii Mântuitorului a existat și o moabiteancă, ni se arată că Domnul a venit pentru toți oamenii, evrei sau de alt neam, drepți sau păcătoși.

- Care este rolul Bisericii în întărirea respectului față de normele morale și civile? Ce învățăm de la Hristos, David și Ruth?
- Mai cred oamenii de azi în modele biblice? Cum se raportează la ele?

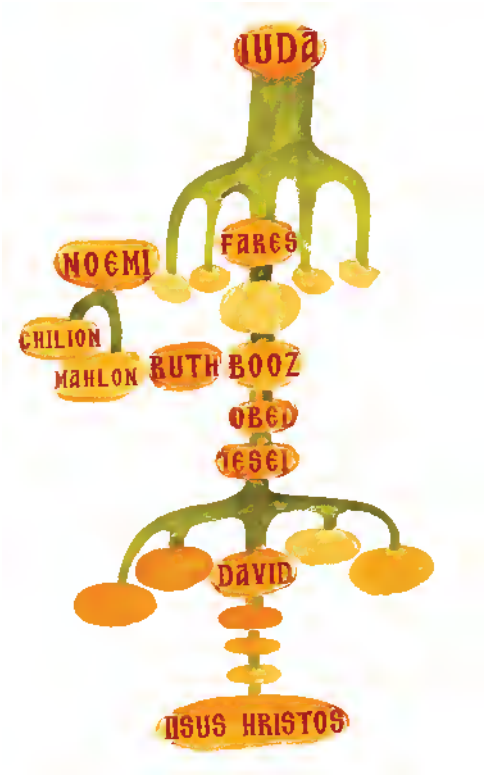

Ionatan a vorbit de bine lui Saul, tatăl său, pentru David și i-a zis: „Să nu greșească regele împotriva robului tău David, căci el cu nimic n-a greșit împotriva ta și faptele lui sunt foarte folositoare pentru tine”.

I Regi 19, 4

Vino și vezi

- Caută într-o carte de la biblioteca școlii mai multe proverbe despre respect.
- Vizionează filmul *Povestea lui Ruth* și descoperă noi informații despre personajul principal.

….și s-a închinat până la pământ și a zis către el: „Cu ce am dobândit eu milă înaintea ta de mă primești, cu toate că sunt străină?”.

Ruth 2, 10

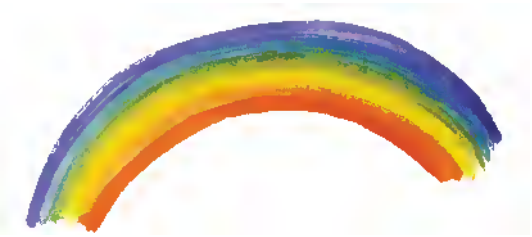

Lectură

Cel ce a făcut cerul și pământul, marea și toate cele din ele; Cel ce păzește adevărul în veac;

Cel ce face judecată celor năpăstuiți, Cel ce dă hrană celor flămânzi. Domnul dezleagă pe cei ferecați în obezi; Domnul îndreaptă pe cei gârboviți, Domnul înțelepțește orbii, Domnul iubește pe cei drepți; Domnul păzește pe cei străini; pe orfani și pe văduvă va sprijini...

Împărăți-va Domnul în veac, Dumnezeul tău, Sioane, în neam și în neam.

Psalmul 145, 6-10

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Respectul față de Dumnezeu";
- „De ce trebuie să-mi respect colegii?".

Merinde pentru suflet

Ca să fii respectat, începe prin a te respecta.

Tudor Arghezi

Dreptul la respect se câștigă, nu se impune.

Proverb

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Respectul față de ceilalți și respectul de sine: Îi respectăm pe ceilalți doar respectându-ne pe noi?
- Ruth și noi: Ce rol joacă credința în interacțiunea cu semenii?

Atelier pentru viață

Manifestarea respectului în lumina credinței presupune mereu același comportament, indiferent de persoanele cu care intrăm în contact. Acasă, la școală, în biserică și în societate, se cuvine să fim civilizați și respectuoși. Felul nostru de a fi trădează cât de mult Îl iubim pe Dumnezeu, pe semeni și pe noi înșine. Citiți textul alăturat și rezolvați următoarele cerințe:

- Așezați-vă în cerc. Profesorul vă oferă dintr-un coșuleț baloane mici, care reprezintă un punct de plecare în sporirea respectului. Scrieți pe balon cuvântul-cheie care descrie schimbarea de care ați avea nevoie. Inspirați-vă din cuvintele de mai jos. Umflarea presupune efort, străduiți-vă să faceți cuvântul scris pe balon cât mai mare. Împărtășiți sentimentul pe care l-ați trăit cu colegii.
- Cu ce fel de inimă s-au asemănat baloanele dezumflate? Cum se poate, în zilele noastre, să le arătăm celor triști, speriați, egoiști, fricoși sau nerespectuoși căldura inimii noastre?

Cuvinte de ținut minte

- Un om credincios este plin de respect față de Legile lui Dumnezeu, față de cei din jur și, nu în ultimul rând, față de sine.
- Credința, nădejdea și dragostea sunt virtuțile ce sporesc respectul de sine.
- Modelele biblice, printre care Ruth și Noemi, au un rol pedagogic pentru viața noastră.

Slujirea propriului popor

Sfântul Proroc Daniel

Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca să-și dea viața pentru prietenii săi.

Ioan 15, 13

Cei trei prieteni ai Prorocului Daniel

Prorocii Moise și Daniel au fost oameni drepți și iubitori, anume pregătiți pentru lucrarea de slujire și îndrumare a poporului ales.

Prorocul Daniel a cunoscut exilul babilonian. El a primit o educație deosebită la curtea regelui, așa cum și Moise fusese instruit printre străini, la curtea faraonului, în toate științele înțelepților egipteni.

Pentru că erau credincioși și respectau întru totul legea strămoșească, Dumnezeu le-a răsplătit statornicia, dăruindu-le înțelepciune și minte ageră, făcând prin ei multe minuni. Astfel, Prorocul Daniel a învățat științele, istoria popoarelor vecine, dar a luptat cu tradițiile păgâne ale babilonienilor. El se înfrâna de la obiceiurile lor, postea și se ruga pentru el și pentru poporul lui, aflat în robie.

În multe situații cuvântul Prorocului Daniel a fost întărit de faptele sale. El s-a rugat împreună cu cei trei prieteni credincioși ai săi, Anania, Azaria și Misail. Darul tâlcuirii, cu care a fost înzestrat Daniel, a avut rolul de a-L face cunoscut, cinstit și slăvit pe Dumnezeul cel adevărat, atât în fața propriului popor, cât și înaintea popoarelor politeiste între care aceștia trăiau.

Daniel a fost unul dintre profeții care au pregătit poporul ales pentru venirea Mântuitorului pe pământ. El a precizat cu exactitate timpul venirii Sale, și anume după trecerea a *șaptezeci de săptămâni de ani* de la rezidirea lăcașului sfânt – Templul din Ierusalim. Prorocul a rămas ferm în credința sa, prin care a primit puterea de a trece peste perioada dificilă de robie din Babilon.

Prin slujirea propriului popor, Daniel a fost un mare apărător al credinței strămoșești, monoteiste. El a avut puterea și înțelepciunea de a arăta strălucirea lui Dumnezeu în fața oamenilor și de a-i face să-L recunoască Atotputernic, Unic în cer și pe pământ.

Nestemate din Sfânta Scriptură

De aceea, oricine aude aceste cuvinte ale Mele și le împlinește asemăna-se-va bărbatului înțelept care a clădit casa lui pe stâncă.

Matei 7, 24

Definim și căutăm

Definește **lege strămoșească**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenii în dicționar.

- **agapă** = masă frățească.
- **ajunare** = post desăvârșit.
- **a zăbovi** = a întârzia, a lucra prea încet.
- **Babilon** = oraș antic în Mesopotamia, pe fluviul Eufrat.
- **exil** = izgonirea cuiva din țară sau din localitatea în care trăiește.
- **șaptezeci de săptămâni de ani** = 70 x 7 ani.

Sfântul Proroc Daniel

Noul Imperiu Babilonian a renăscut prin încoronarea regelui Nabucodonosor al II-lea, care a cucerit Asiria, Siria, Fenicia și Iudeea. În anul 587 î.H., el a reprimat revolta iudeilor, a dărâmat Templul din Ierusalim, iar pe locuitori i-a dus în așa-numita robie babiloniană, *care a durat o jumătate de secol. Ei au fost supuși regelui și fiilor lui, până la cucerirea persană.*

Conform II Regi 36, 19-20

Vino și vezi

- Caută pe internet mai multe informații despre faptele minunate ale Prorocului Daniel.
- Vizitați o mănăstire, participați la slujbă și luați masa acolo. Cum vă simțiți?

Studenți la Mănăstirea Oașa

Întrebări cu tâlc

- De ce se înfrâna Prorocul Daniel și de la obiceiurile babilonienilor, nu era suficient postul?
- De ce se ruga Daniel împreună cu prietenii, nu era destul de puternică rugăciunea lui?
- Daniel a slujit și altor popoare sau numai poporului său?

Condeiul priceput

Fiind printre străini și supus acestora, Daniel a rămas în slujba poporului său, păstrând credința și obiceiurile lui. Citește textul alăturat.

- Privește harta de mai jos și, cu ajutorul profesorului, identifică popoarele care au fost cucerite de regele Nabucodonosor.
- Descoperă locul unde a fost dus Prorocul Daniel împreună cu cei trei prieteni ai lui. Descrie încercările prin care au trecut datorită credinței lor.

Ancore ale credinței

Slujirea reciprocă și trăirea în comuniune se întâlnește și în mănăstiri, la călugări și maici. Ei se ajută unii pe alții și își slujesc propriul popor prin rugăciuni. Cu ocazia praznicelor și a pelerinajelor, aceștia se pregătesc și pentru agapa de după Sfânta Liturghie. Așa cum Prorocul Daniel rămâne un model pentru poporul său, îmbinând taina slujirii cu cea a înfrânării, călugării și maicile din mănăstiri sunt un exemplu de iubire față de aproapele.

- Caută în Sfânta Scriptură cartea lui Daniel. Citește capitolul I, versetele 11-21, și notează în caiet ce te-a impresionat mai mult. Reflectă asupra celor descoperite.
- Enumeră calitățile lui Daniel care se desprind din textele citite. Care dintre acestea se regăsesc și la viețuitorii din mănăstiri?

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Rugăciunea lui Daniel și rugăciunile noastre: Pentru cine ne rugăm?
- Daniel și tinerii de astăzi: Cum putem folosi calitățile noastre în slujba aproapelui?

Atelier pentru viață

Citiți poezia și textul alăturat și rezolvați cerințele:

- Grupați-vă în trei echipe. Realizați o planșă pe care desenați sau descrieți în cuvinte învățătura din poezie.
- Identificați cele trei îndemnuri din textul alăturat. Formulați-le în cheie pozitivă (afirmativ).
- Alegeți o situație de rezolvat la școală, acasă sau pe stradă. Luați în calcul și ce riscuri apar dacă nu urmați întocmai îndemnurile. Ce învățături morale desprindeți?

Cuvinte de ținut minte

- Prorocul Daniel a fost un mare apărător al credinței strămoșești, rugându-se pentru semenii săi.
- El și-a manifestat iubirea față de propriul popor prin înfrânarea de la obiceiurile politeiste ale neamurilor vecine.
- Daniel a profețit cu exactitate timpul venirii Mântuitorului.

Lectură

Chiar și Daniil cel sfânt,
Cât a fost pe-acest pământ,
A-nflorit cu înfrânarea
Și-a iubit el ajunarea.
Cu postul și rugăciunea
A aflat înțelepciunea,
Vedenii a tâlcuit
Și pe lei a îmblânzit.
A postit și s-a rugat
Și cu postul cel curat,
Cât în groapă el a stat,
Pe lei post i-a învățat.

Părintele Ilie Cleopa,
Stihuri despre post (fragment)

Nu zăbovi a face bine celor ce au nevoie, când ai putința să-i ajuți.

Nu spune aproapelui tău: „Du-te și vino, mâine îți voi da!", când poți să-i dai acum.

Nu pune la cale răul împotriva aproapelui tău, când el locuiește fără grijă lângă tine.

Pildele lui Solomon 3; 27, 28, 29

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Profetul Daniel în Babilon";
- „Și eu mănânc sănătos".

Merinde pentru suflet

Îngerilor săi le va porunci pentru tine ca să te păzească în toate căile tale.

Psalmul 90, 11

Adevărata vrednicie nu ne-o arătăm prin folosirea drepturilor noastre, ci prin puterea de slujire și de jertfă.

Sfântul Nicolae Velimirovici

Ajutorul oferit semenilor

Sfântul Proroc Ilie

Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea.

I Corinteni 13, 13

Nestemate din Sfânta Scriptură

Adevărat grăiesc vouă: la nimeni, în Israel, n-am găsit atâta credință. Și zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în Împărăția cerurilor.

Matei 8, 10-11

Definim și căutăm

Definește **mantie**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a îngădui** = a permite, a tolera.
- **a se revărsa** = (aici) a cuprinde.
- **a tămădui** = a vindeca.
- **oportun** = se întâmplă la momentul sau la locul potrivit.
- **pionierat** = misiune de început.

Iubirea este cel mai înalt sentiment al omului. Ca fii ai lui Dumnezeu, toți oamenii trebuie să se iubească, să se ajute, să se îngăduie unii pe alții, ca niște frați. În Vechiul Testament întâlnim multe modele de dragoste, dăruire și sprijinire a semenilor. Am învățat, în lecțiile anterioare, despre ajutorul oferit de Iosif întregului popor israelit, dar mai ales familiei sale, în vremuri de secetă cumplită.

Un alt exemplu este Prorocul Elisei, continuatorul Prorocului Ilie. El a ajutat foarte mulți semeni de-ai săi, vindecându-i, prin darul cu care a fost înzestrat de Dumnezeu. Multe dintre aceste minuni le-a făcut cu mantia primită de la Prorocul Ilie, înainte ca acesta să fie ridicat la cer.

Elisei l-a tămăduit pe Neeman Sirianul, deși acesta nu crezuse în puterea vindecătoare a profetului. El a arătat astfel că dragostea către semeni trebuie să se reverse peste toți oamenii. Datorită vieții sale și minunilor săvârșite, Prorocul Elisei este cinstit și de creștini, dar și de evrei sau arabi. Numele său înseamnă *Dumnezeu este mântuire.*

Legea cea Veche a fost un îndrumar spre Hristos. Mântuitorul ne-a îndemnat să ne iubim aproapele, arătând că toate faptele noastre bune vor fi răsplătite de Dumnezeu.

Noi nu putem înfăptui minuni în sprijinul semenilor noștri, asemenea sfinților, însă putem face multe alte lucruri. Ne putem ruga unii pentru alții, le putem dărui celor mai puțin avuți decât noi lucruri necesare lor. Cu ocazia marilor praznice, putem să-i bucurăm pe cei nevoiași, fiindu-le alături și oferindu-le daruri. Dar cel mai aproape de noi sunt părinții, pe care trebuie să-i ajutăm permanent. La fel, și colegilor noștri trebuie să le fim mereu aproape și să-i îndrumăm, ori de câte ori putem.

Prin ajutorul oferit semenilor arătăm, cu adevărat, împlinirea poruncilor și, mai cu seamă, a Marii Porunci a Iubirii, lăsată nouă de Mântuitorul Iisus Hristos.

Întrebări cu tâlc

- Mantia Proorocului Elisei avea puteri miraculoase?
- Elisei este sfânt și pentru evrei sau arabi?
- Mai există astăzi profeți?

Condeiul priceput

Faptele care au marcat ridicarea la cer a Proorocului Ilie s-au petrecut pe malul râului Iordan, în apropierea locului unde a fost botezat Hristos de către Ioan Botezătorul, pe un mic munte, numit Hermon. Astăzi, locul se află pe teritoriul Iordaniei. Încă din secolul al IV-lea, pelerinii care au vizitat acele ținuturi au consemnat, în diferite scrieri, distanța apropiată dintre muntele Hermon și cel al Botezului Mântuitorului.

- Privește desenul de mai jos și realizează în caiet schema lui.
- Asociază fiecărui simbol figurat lângă râul Iordan numele persoanei de care se leagă acesta.
- Menționează prin ce fapte se aseamănă aceste persoane.

Ancore ale credinței

Biserica îl cinstește pe Prorocul Elisei la 14 iunie. Printre sfinții care s-au evidențiat, asemenea lui, prin mila și ajutorul oferit semenilor, Sfântul Vasile cel Mare ocupă un loc aparte. Pentru secolul al IV-lea, întreaga sa operă de ajutorare a celor nevoiași și suferinzi a constituit un pionierat. Ea poartă numele de *Vasiliada*. Părinții săi au fost foarte bogați, iar Sfântul Vasile a pus în slujba semenilor săi toată averea primită. Pe lângă mănăstirile construite de el a întemeiat așezăminte pentru bolnavi, bătrâni sau orfani. De acest ajutor au beneficiat deopotrivă atât iudeii, cât și creștinii sau cei de alte neamuri. Sfântul Vasile cel Mare este sărbătorit la 1 ianuarie, dar și la 30 ianuarie, alături de Sfinții Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur.

- Cum ne putem arăta în zilele noastre ajutorul pentru cei aflați în nevoi sau în situații dificile?
- Ce exemple poți da pentru continuarea *Vasiliadei*?

Mănăstirile Sfântului Vasile cel Mare (Cappadocia)

Lectură

Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit. Gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine. Atunci drepții Îi vor răspunde, zicând: „Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine?" Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: „Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut".

Matei 25, 35-45

Vino și vezi

Opera de caritate a Sfântului Vasile cel Mare a fost continuată, până astăzi, de mulți creștini, prin diverse proiecte și activități filantropice.

- Mergi la bibliotecă și citește mai multe despre opera de caritate – *Vasiliada* – a Sfântului Vasile cel Mare.
- Identifică asociații caritabile din zilele noastre care poartă numele sfântului și îi urmează îndemnul.

Pilda fiului risipitor

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Iubirea, cea mai mare virtute";
- „Mantia lui Ilie".

Cel ce gândește la Dumnezeu cinstește pe orice om, află ajutor de la orice om prin voința ascunsă a lui Dumnezeu. Și cel ce apără pe cel asuprit are pe Dumnezeu de partea sa. Iar cel ce întinde brațul său spre ajutorul aproapelui primește brațul lui Dumnezeu în ajutorul său.

Sfântul Isaac Sirul

Merinde pentru suflet

Să facem din toată inima faptele milostivirii, socotind pierdută ziua în care n-am ajutat pe cineva.

Sfântul Ierarh Luca al Crimeii

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Ajutorul sfinților și ajutorul nostru: Ce așteaptă semenii de la noi?
- Familia și școala: Cum le putem fi de folos colegilor?

Atelier pentru viață

Privește imaginile. Literele care formează cuvintele de mai jos s-au amestecat. Ajută-ți colegii să găsească variantele corecte, rezolvând următoarele cerințe:

- Alcătuiește oral enunțuri cu fiecare cuvânt corect format.
- Desenează câte un simbol semnificativ pentru fiecare cuvânt. Ai folosit în viața de zi cu zi ceea ce ai desenat? Când? Povestește.

Cuvinte de ținut minte

- În Vechiul Testament găsim exemple de ajutorare a semenilor, printre care Iosif și Prorocul Elisei.
- Ajutorul pentru aproapele nostru este o formă de exprimare a credinței și a iubirii față de Dumnezeu.
- Dacă ne ajutăm părinții, colegii, semenii, Îl ajutăm pe Dumnezeu Însuși.

Dialogul despre credința în Dumnezeu

Sfântul Proroc Iona

Crede, ca să înțelegi.
Fericitul Augustin

Sfântul Proroc Elisei

Credința este o alegere personală și liberă. Întâlnim astăzi o mare diversitate religioasă: unii oameni cred în Dumnezeu, alții în zei sau alte forțe supranaturale, iar alții aleg să nu creadă. Deoarece credințele modelează viața, identitatea religioasă a fiecăruia este foarte importantă.

Cei care Îl urmează pe Dumnezeu sunt, în general, înclinați să nădăjduiască, să iubească, să asculte și să se smerească. Ei înțeleg că în spatele armoniei, frumuseții și complexității lumii se găsește un singur Creator, de o înțelepciune și bunătate nemărginite. Bucuria credinței și dragostea față de Dumnezeu îi determină să mărturisească despre El și altora. Ei vorbesc celor ce nu-L cunosc sau se îndoiesc de bunătatea Lui în vreme de necaz sau de ispită, pentru a-i îndrepta și întări în credință.

În Sfânta Scriptură găsim multe exemple de persoane care au vorbit semenilor despre credința lor. Prorocul Iona a fost trimis de Dumnezeu să profețească locuitorilor idolatri din Ninive, care se depărtaseră de El. Datorită cuvintelor puternice, inspirate, ale profetului, aceștia au postit și s-au îndreptat. Dumnezeu i-a iertat, răsplătind efortul și credința lor. La fel s-a întâmplat și în cazul dialogului purtat de slujnica lui Neeman, comandantul oștirii Siriei, cu soția acestuia. El a urmat cuvintele slujnicei și s-a dus la Profetul Elisei, care l-a vindecat. Neeman L-a cunoscut astfel pe Dumnezeu.

În contextul diversității religioase de astăzi, și noi putem mărturisi credința în Sfânta Treime. Pentru aceasta trebuie să o cunoaștem foarte bine, să o trăim, să o păstrăm și să o apărăm de influențe greșite.

Dialogul despre Dumnezeu, după modelul Mântuitorului, este o frumoasă mărturie a dragostei față de Tatăl Ceresc și de aproapele nostru, cu vorba și cu fapta, în spirit de pace și cu respect față de cei de alte credințe.

Nestemate din Sfânta Scriptură

Oare Dumnezeu este numai al iudeilor? Nu este El și Dumnezeul păgânilor? Da, și al păgânilor. Fiindcă este un singur Dumnezeu ....

Romani 3, 29-30

... Dați Domnului, neamuri păgâne, dați Domnului slavă și cinste!

Paralipomena 16, 26-28

Definim și căutăm

Definește **religie**, cu ajutorul profesorului. Caută termenul în dicționar.

- **ateism** = negarea existenței lui Dumnezeu și a oricărei divinități.
- **diversitate** = varietate.
- **identitate** = ansamblu de date prin care se identifică o persoană.
- **misionar** = cel ce răspândește credința.
- **păgân** = cel care se închină mai multor zei.

Lectură

Iar când s-au dat la împărţit
La haine, la arginţi, la miei,
Naaman deodată s-a oprit
În faţa unui chip *smerit*
A unei fete din evrei.

.....

Şi-n *caracterul ei curat,*
Israelita cea *cuminte*
A fost *exemplu* minunat
În tot ce-a spus şi ce-a lucrat,
Lăsând în urmă *fapte sfinte,*

Căci Dumnezeul sfânt şi drept
I-a dăruit *credinţă* vie
În inima ce-avea în piept,
Şi-n caracterul înţelept
I-a pus cerească *mărturie*.

Dionisie Giuchici, *Naaman*

Vino și vezi

- Numele Iona înseamnă *porumbel*. Caută evenimente din Sfânta Scriptură în care este prezent porumbelul.
- Caută imagini, documentare sau filme cu Prorocul Iona. Vizionează-le împreună cu colegii.

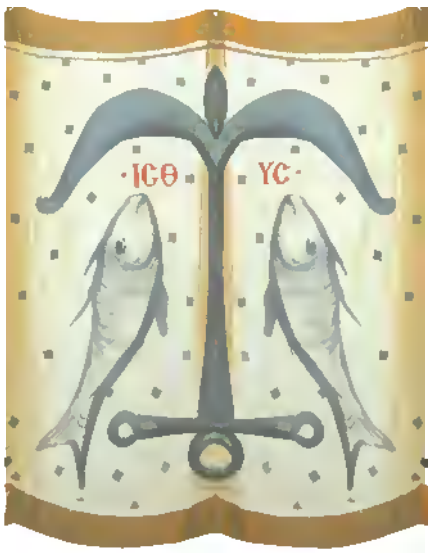

Întrebări cu tâlc

- Dacă sunt atâtea credințe înseamnă că este un singur Dumnezeu sau sunt mai mulți?
- Cum își manifestă Sfânta Treime iubirea față de oamenii de alte credințe?
- Ateismul este credința celor ce nu cred în Dumnezeu?

Condeiul priceput

Neeman Sirianul luase ca slujnică o fată din Israel, adusă de ostașii săi. Aceasta, văzând suferința lui, căci era bolnav, i-a vestit soției lui că Dumnezeu făcea minuni prin Prorocul Elisei, ucenicul Prorocului Ilie. Neeman a plecat în Israel, iar Elisei l-a trimis să se scalde în apele Iordanului. Când a fost vindecat, Neeman s-a încredințat de adevărata minune și de puterea lui Dumnezeu, văzând că ***i s-a înnoit trupul ca trupul unui copil mic și s-a curățit.***

Citește versurile alăturate.

- Realizează în caiet o salbă cu calitățile slujnicei lui Neeman, care au făcut ca dialogul ei despre credință să aibă asemenea rezultate.
- Această salbă s-ar potrivi și la gâtul tău? Ce calități crezi că ar mai putea avea o persoană care vorbește semenilor despre Dumnezeu?

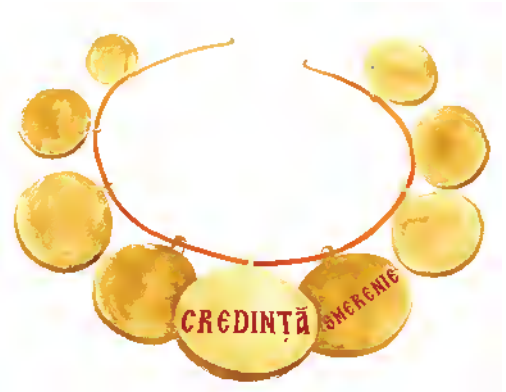

Ancore ale credinței

Sfântul Proroc Iona este pomenit în Biserica noastră la 21 septembrie. El este cinstit și de evrei în rândul adevăraților Drepți. Prorocul Ilie a fost găzduit de mama Prorocului Iona, o văduvă păgână, dar cu suflet bun, din Sarepta Sidonului. El a înmulțit roadele pământului în casa lor în vreme de foamete și le-a arătat puterea lui Dumnezeu, prin minuni. Această experiență din tinerețe l-a întărit pe Prorocul Iona în credință. De aceea, dialogul său cu locuitorii din Ninive a avut ca efect îndreptarea acestora.

- Cum îl putem cinsti astăzi pe Prorocul Iona?
- Cum ne ajută experiența în întărirea și mărturisirea credinței?

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Iona și Hristos: Ce rol a avut Hristos pentru omenire?
- Slujnica lui Neeman și noi: Ce putere au astăzi cuvintele izvorâte din credință?

Atelier pentru viață

Întoarce-te în casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu. Și a plecat, vestind în toată cetatea câte îi făcuse Iisus. (Luca 8, 39)

Pornind de la textul de mai sus și cel alăturat, organizați o masă rotundă cu una din temele de mai jos:

- interdisciplinară: *Dialogul despre Dumnezeu în contextul societății tehnico-științifice de astăzi.* Invitați profesori care predau astfel de discipline.
- interreligioasă: *Dialogul despre Dumnezeu în contextul suferinței.* Invitați un medic, preotul și persoane din comunitate având alte religii.

Cuvinte de ținut minte

- Dialogul despre Dumnezeu poate aduce schimbări însemnate în viața oamenilor.
- Prorocul Iona și slujnica lui Neeman Sirianul au vorbit oamenilor de alte credințe despre Dumnezeul lor.
- În contextul lumii tehnologizate și diverse de astăzi, dialogul despre credință este important și necesar.

Lectură

Căci precum a fost Iona un semn pentru niniviteni așa va fi și Fiul Omului semn pentru acest neam.

Luca 11, 30

Doamne, cercetatu-m-ai și m-ai cunoscut. Tu ai cunoscut șederea mea și scularea mea; Tu ai priceput gândurile mele de departe.

Cărarea mea și firul vieţii mele Tu le-ai cercetat și toate căile mele mai dinainte le-ai văzut.

Că încă nu este cuvânt pe limba mea

Şi iată, Doamne, Tu le-ai cunoscut pe toate şi pe cele din urmă şi pe cele de demult; Tu m-ai zidit şi ai pus peste mine mâna Ta.

Minunată este știința Ta, mai presus de mine; este înaltă și n-o pot ajunge.

Psalmul 138, 1-6

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Iona";
- „Un cuvânt mic poate face lucruri mari";
- „Identitatea mea religioasă".

Merinde pentru suflet

Cine crede fără a fi și un misionar, acela încă n-a cunoscut frumusețea credinței.

Valeriu Gafencu

Credința este, până la urmă, puterea de a iubi.

Părintele Iustin Pârvu

Lectură pentru împodobit mintea

Educația în perioada Vechiului Testament

Având daruri felurite, după harul ce ni s-a dat,…
dacă unul învață, să se sârguiască la învățătură.

Romani 12, 6-7

În educația copiilor din perioada Vechiului Testament se implicau familia, preoții și pedagogii. Se punea mare accent pe transmiterea învățăturii pe care Dumnezeu o dădea prin aleșii Săi, pe respectul valorilor moral-religioase, pe slujirea aproapelui și pe ajutorul celor aflați în nevoi.

În familie, deși mama îndruma copilul în primii ani, tatăl era considerat atât preotul casei, cât și educatorul ei. El avea sarcina să-l facă pe copil sau pe tânăr să înțeleagă care era rolul său în comunitate sau ce obligații militare avea. Tot el îi transmitea și învățătura religioasă. Cu alte cuvinte, el era primul învățător și avea această autoritate complexă până când copilul părăsea casa părintească. Copilul, considerat un dar al lui Dumnezeu prin care se întregea statutul social și economic al familiei, nu era niciodată părăsit sau neglijat în ceea ce privește educația.

Cel care a organizat însă oficial o școală a fost, conform Talmudului de la Ierusalim, Alexander Janaeus (sec. I î.H.). Această școală era destinată, în mod special, copiilor fără tată. Scopul ei nu era doar acela de a forma copilul pentru o meserie sau pentru a-i conferi un statut social, ci și acela de a-l determina pe acesta să aibă o atitudine morală în viață, plăcută lui Dumnezeu, prin însușirea învățăturilor Torei. De obicei, orele de curs se țineau în sinagogă, în special dimineața, și erau reluate seara. Lecțiile se țineau în fiecare zi a săptămânii, chiar și sâmbăta, când de fapt era ziua de odihnă. Dacă la cursurile organizate veneau mai mult de 25 de elevi, atunci dascălul avea dreptul la un asistent. O mare parte a educației se baza pe ascultarea profesorului și nu pe scriere. De aceea pronunția trebuia să fie impecabilă și învățătura foarte clară. Și Domnul Iisus Hristos în Predica de pe Munte a repetat de mai multe ori cuvintele: „Ați auzit că s-a zis…", ceea ce înseamnă că tradiția orală a transmiterii învățăturii era foarte importantă și trebuia respectată întocmai.

În general, fetele nu mergeau la școală, dar erau educate de mamele lor acasă. Aveau obligația să-și însușească și ele învățătura religioasă, dar și tradițiile casei, pentru a le împărtăși generațiilor următoare.

Prin toată educația pe care o primeau, copiii israeliți dobândeau și o anumită stare de spirit: erau ascultători, ageri la minte; aveau deprinderi artistice, dansau și cântau, li se cultiva gustul pentru frumos; conștientizau că menirea lor în transmiterea învățăturilor moral-religioase primite era fundamentală pentru urmașii lor.

Text adaptat după Miriam Feinberg,
Țara Sfântă: Viața zilnică în vremea lui Iisus

Știați că…

- Încă de la cinci ani copiii puteau citi Tora?
- Micii israeliţi studiau Legea orală și comentariile înțelepţilor la zece ani?
- Atenţia elevilor asupra pronunţiei trebuia sporită, când se citea, întrucât vocalele nu erau folosite în limba ebraică scrisă?
- Instrumentele de scris erau rare?
- Se foloseau tăbliţe de ceară pentru a fi refolosite?

Proiect educațional interdisciplinar

Personalități de seamă în istoria poporului evreu

În acest an vom învăța să realizăm un proiect educațional. Îl vom redacta împreună, vom colabora pentru punerea lui în practică și vom promova rezultatele, pentru a le fi de folos și celor din jur. Pentru aceasta vom urma etapele de mai jos.

1. Stabilirea domeniului de interes:

Personalitățile studiate din Vechiul Testament au făcut, prin viața lor, dovada însușirii unor valori morale, precum respectul, patriotismul, altruismul.

- Ce importanță au avut acestea pentru poporul ales?
- Organizați o dezbatere și stabiliți care valoare reprezintă o prioritate pentru lumea în care trăim. Putem stabili o ierarhie sau cele trei valori sunt egale?
- Alegeți câteva dintre personalitățile studiate care le-au cultivat.

Sfântul Proroc David

2. Alegerea temei:

Împreună cu profesorul invitați în clasă un specialist în teologie, literatură, istorie sau istorie bisericească, un reprezentant al comunității evreiești sau alte personalități culturale.

- Organizați o întâlnire, pe echipe mixte, de un adult și șase-șapte elevi, pentru a alege tema proiectului.
- Puteți alege o temă pentru întreaga clasă sau câte una pentru fiecare echipă. Spre exemplu: *Psalmii lui David și Psalmii lui Arghezi (altruism), Iosif și Sfântul Constantin Brâncoveanu (dragostea de neam) Moise și Sfântul Paisie de la Neamț (respect) etc.*

3. Identificarea resurselor:

Împreună cu profesorul și persoanele invitate, identificați sursele de informare.

- Alcătuiți o listă de lucrări recomandate.
- Propuneți și voi alte surse în funcție de lecturile și experiențele voastre. (Biblia, filme tematice, cărți, icoane, imagini, mănăstiri, muzee etc.).
- Stabiliți resursele necesare: materiale (consumabile, calculator, imprimantă etc.) și de timp.

Ascultă şi învaţă spre folosul tău.
Iov 5, 27

Patriarhul Iosif

Conceperea și realizarea unui asemenea proiect este o provocare.

Vă dorim succes!

1. Precizarea elementelor de conținut:

Cu ajutorul profesorului, întocmiți dosarul proiectului. Acesta va conține:

- *Pagina de prezentare*: autorul, școala, titlul, perioada elaborării, parteneri/colaboratori.
- *Introducerea*: argumentul (de ce faceți acest proiect) și prezentarea problemei studiate.
- *Elementele de conținut/fișe de proiect:* enumerați activitățile (de cercetare, de elaborare de materiale, de realizare de produse artistice etc.) și elaborați fișele de activitate.
- *Concluziile* studiilor sau cercetărilor efectuate.
- *Bibliografia*; *Anexele*: fotografii, fișe de observație, produsele rezultate din activități.

2. Colectarea datelor:

Documentați-vă. Folosiți sursele identificate.

- Utilizați tehnologia modernă.
- Vizitați muzee, instituții culturale, biserici, teatre, case de cultură, centre de cercetare etc.
- Implicați-vă personal. Folosiți orice prilej pentru a vă informa, cereți sprijin de la părinți, bunici, preoți, cercetători, profesori de religie sau de alte discipline.

3. Realizarea produselor:

Produsele finale rezultate în urma realizării proiectului pot fi depuse odată cu acesta în format fizic, digital sau mixt.

- Completați fișele pentru fiecare activitate.
- Realizați și alte produse adecvate temei (filme, fotografii, PowerPoint, eseuri, obiecte de artă plastică sau decorativă, muzică etc.).

4. Prezentarea rezultatelor/Evaluarea proiectului:

- Autoevaluați-vă permanent munca.
- Stabiliți împreună cu profesorul cum se va face evaluarea finală a proiectelor (expoziție; hărți conceptuale; slide-uri; blog; site web; fișier video; planșe; jurnal; prezentare online; galerie virtuală, portofoliu).
- Realizați prezentarea rezultatelor.

5. Diseminarea rezultatelor proiectului:

Este foarte important ca rezultatele muncii voastre să fie cunoscute, ele pot fi de folos și altora. În același timp, vizibilitatea proiectelor în spațiul public poate spori prestigiul școlii în care învățați. Implicați-vă în această activitate.

- Promovați proiectele pe pagina de facebook, site-ul sau revista școlii.
- Realizați și distribuiți afișe, pliante, fluturași etc.
- Popularizați proiectele în mass-media.

Recapitulare

I. Citește fragmentul următor și răspunde:

Dar ce vi se pare? Un om avea doi fii. Și, ducându-se la cel dintâi, i-a zis: „Fiule, du-te astăzi și lucrează în via mea”. Iar el, răspunzând, a zis: „Mă duc, Doamne”, și nu s-a dus. Mergând la al doilea, i-a zis tot așa; acesta, răspunzând, a zis: „Nu vreau”, apoi căindu-se, s-a dus. (Matei 21, 28-30)

- Care dintre cei doi fii a respectat și împlinit voia Tatălui?
- În ce mod putem arăta respect față de părinții și mai marii noștri?

II. Grupați-vă pe echipe de câte 4 elevi. Fiecare echipă trage un bilet cu numele uneia dintre personalitățile studiate în acest capitol. Pe o foaie mare de hârtie treceți-i numele la titlu și câteva date istorice. Desenați un episod important din viața persoanei. Împodobiți cu cuvinte care descriu virtuțile persoanei și simboluri ce caracterizează persoana, legătura ei cu alte persoane și lucrarea ei spre slava lui Dumnezeu. Organizați o expoziție cu planșele voastre și faceți turul galeriei.

III. Citește textul și răspunde la întrebări.

El ne arată că nu trebuie să ne luăm după mulțimile care rătăcesc de la dreapta credință. Indiferent cât este de mare numărul celor care se rătăcesc, noi trebuie să păstrăm dreapta credință strămoșească, chiar dacă suntem puțini....

Trebuie să arătăm în situații grele și o atitudine de iubire milostivă față de cei săraci, singuri și neajutorați, cum a făcut el, dând exemplul cu bunătatea sa arătată față de văduva din Sarepta Sidonului, căreia i-a înmulțit făina și uleiul ca să nu se termine până va cădea ploaie din cer și se va reface situația normală a naturii. (Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române)

- Despre ce proroc se vorbește în text?
- Ce alte fapte de seamă a făcut el?

Sfântul Proroc David

IV. Găsește corespondențele:

A. Ruth	**a.** A fost continuatorul Profetului Ilie. A ajutat mulți semeni de-ai săi.
B. Daniel	**b.** Prin post și slujire sinceră a dobândit înțelepciune și respect.
C. Elisei	**c.** A fost străbunica lui David. I-a transmis dreapta credință și respectul față de aproapele.

V. Citește textul:

După aceea el nu pretinde numai ca să cinstim pe alții, ci și ceva mai mult, zicând: „La sârguință, nu pregetați”, căci și aceasta naște dragostea, când o dată cu cinstea vom arăta și îngrijire, fiindcă nimic nu face să fie cineva iubit mai mult decât cinstea și îngrijirea pe care le arată către alții. (Sfântul Ioan Gură de Aur)

- Istorisește o situație în care ai simțit că respectul, dragostea și ajutorul pe care le arăți altora îți aduc aceleași roade.
- Dă exemplu de persoane care au arătat o deosebită grijă față de neamul din care se trag.
- Descrie în ce mod te ajută credința în Dumnezeu să îți arăți dragostea față de aproapele și față de neamul românesc.

Evaluare

I. Răspunde cu adevărat (A) sau fals (F):

a. Profetul Daniel a păstrat credința și obiceiurile propriului popor, primind înțelepciune, știință și putere dumnezeiască.

b. Atitudinea de respect și devotament dintre oameni nu subliniază credința lor.

c. Iona și mama sa l-au găzduit pe Profetul Ilie.

d. David a fost fratele lui Ionatan.

II. Găsește corespondența potrivită între cele două coloane:

1. Ruth	**a.** Model de slujire
2. Elisei	**b.** Model de respect și devotament
3. Daniel	**c.** Model de credință
4. Iona	**d.** Model de mărturisire

III. Transcrie în ordine cronologică următoarele evenimente:

Vindecarea lui Neeman Sirianul, prietenia dintre David și Ionatan, ridicarea Profetului Ilie la cer, sosirea lui Ruth cu Noemi în Betleem, tâlcuirea visului lui Nabucodonosor de către Daniel.

IV. Așază pe două coloane acțiunile următoare, după modelul *Așa da, așa nu:*

Să fii punctual, să saluți cunoscuții, să fii neatent, să-l ignori pe cel bolnav, să-l asculți pe cel trist, să fii cumpătat, să invidiezi, să-l ajuți pe cel aflat în nevoie, să fii nemulțumit cu ce ai.

V. Transcrie și completează spațiile libere folosind cuvintele indicate:

Ruth a fost ..... lui David. Ea i-a transmis dreapta credință, ... și ..... Elisei a fost ..... Profetului Ilie. Profetul Daniel a postit, s-a rugat și a fost salvat din groapa cu ..... . Prorocul Iona a întors la credință poporul din .....

(Ninive, continuatorul, străbunica, respectul și devotamentul, lei)

VI. Ordonează corect cuvintele din textul următor:

se impune., nu, Dreptul, se câștigă, respect, la

VII. Citește textul și răspunde la întrebări:

Nu zăbovi a face bine celui ce are nevoie, când ai putința să-l ajuți. Nu spune aproapelui tău: „Du-te și vino, mâine îți voi da!”, când poți să-i dai acum. (Pildele lui Solomon 3, 27-28)

a. Formulează în cheie pozitivă îndemnurile.

b. Dă câte două exemple de fapte concrete pentru fiecare îndemn.

c. Precizează beneficiul acestor fapte.

Fiecare întrebare va fi punctată astfel:
1 punct
răspuns corect.
0,5 puncte
răspuns parțial corect.
0 puncte
răspuns incorect.

Se acordă **3 puncte** din oficiu.

Nota.....

Viața comunității și sărbătorile creștine

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Sărbătorile în viața omului

Sărbătoarea, timp sfințitor și de bucurie (I)
Sărbătoarea, timp sfințitor și de bucurie (II)
Relația dintre sărbătorile religioase și alte sărbători (I)
Relația dintre sărbătorile religioase și alte sărbători (II)

Recapitulare. Evaluare
Lectură pentru împodobit mintea
Proiect educațional interdisciplinar
Recapitulare finală. Evaluare finală

Sărbătoarea – timp sfinţitor şi de bucurie (I)

Cina cea de taină

Veseliți-vă în Domnul
și vă bucurați, drepților,
și vă lăudați
toți cei drepți la inimă.

Psalmul 31, 12

Nestemate din Sfânta Scriptură

…ziua aceasta este sfinţită Domnului nostru. Nu fiţi trişti, căci bucuria Domnului va fi puterea voastră.

Neemia 8, 10

Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El.

I Corinteni 2, 9

Definim și căutăm

Definește **onomastică**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a prăznui** = a sărbători.
- **comuniune** = unitatea celor care au aceleași păreri sau interese.
- **ofrandă** = (aici) dar.

Sărbătoarea este sentimentul unei comuniuni depline cu tot ceea ce ne înconjoară. Este prilejul de a ne întâlni cu noi înșine și cu toți ceilalți alături de care împărtășim momentele vieții, ne luminează întreaga existență și o umple de bucurie. Fiecare sărbătoare aduce cu sine atât o finalitate, ca împlinire, cât și un început, ca intrare într-o altă etapă a vieții.

Sunt multe asemenea prilejuri festive. Ele se leagă de noi sau de persoanele care ne ocrotesc, cum ar fi familia, părinții spirituali, colegii, prietenii. Dintre sărbătorile cele mai importante din timpul anului fac parte zilele de naștere, zilele onomastice și sărbătorile religioase. Alte zile speciale sunt legate de momente deosebite ale vieții, cum ar fi botezul și cununia. Ziua onomastică este semnificativă pentru că ne întărește relația cu sfântul sau sfinții ocrotitori. Cei care nu poartă nume de sfinți prăznuiți în calendar se pot sărbători în Duminica Tuturor Sfinților. Ea ne amintește să le urmăm exemplul și ne aduce binecuvântarea sa.

Participarea la sărbători arată atenția și dragostea față de cei pe care îi celebrăm. Ne pregătim minuțios, atât material, cât și spiritual. Astfel, aducem daruri potrivite, aranjăm toate cele de trebuință și ne îngrijim ca înfățișarea noastră să arate respectul pentru eveniment. Dar această pregătire nu este completă fără împodobirea sufletului cu razele luminoase ale păcii, iertării, curăției și sinceritătii.

Să intrăm în sărbătoare cu sufletul plin de har. Ce înseamnă aceasta? Să-I aducem lui Dumnezeu, ca mulțumire, și grija noastră față de suflet: să ne spovedim, să ne împărtășim și să participăm la Sfânta Liturghie. Astfel, prin prezența Lui, facem loc luminii în întreaga noastră viață, iar sărbătoarea devine un timp sfințit, dar și sfințitor.

Sărbătoarea este împlinirea omului, care a fost creat pentru fericire și pentru a-L slăvi pe Dumnezeu.

Întrebări cu tâlc

- Cum ar arăta viața omului fără bucuria sărbătorilor?
- Sfințirea sărbătorilor poate fi realizată de om?
- Timpul sărbătorii devine sfințitor fără Dumnezeu?

Condeiul priceput

Ziua de naștere este pentru fiecare dintre noi, dar și pentru Dumnezeu, un moment de bucurie. Este ziua în care am respirat pentru prima dată și am deschis ochii asupra frumuseții acestei lumi. Sărbătorirea ei în fiecare an ne ajută să marcăm etapele vieții. Ne provoacă să conștientizăm faptele pe care le-am făcut, bune sau rele, și să ne gândim la viitor. Pentru ea ne pregătim sufletește și organizăm întâlniri cu familia, cu prietenii, cu cei dragi. De exemplu, împlinirea vârstei de 18 ani, considerată vârsta majoratului, ne provoacă să ne asumăm noi responsabilități și să răspundem în mod direct de faptele noastre.

- Realizează în caiet șirul zilelor de naștere care au marcat semnificativ anii din viața ta. Pe fiecare filă scrie realizările vârstei respective.
- Citește urarea alăturată. Compune tu însuți o urare pentru cei dragi. Ce aștepți să îți ureze și ei?

Ancore ale credinței

Conform tradiției creștine, sărbătoarea este un prilej de a-L întâlni pe Dumnezeu. Fiecare clipă a vieții noastre este un timp sfânt și o bucurie, o manifestare a recunoștinței pentru ceea ce suntem și pentru ceea ce avem. Ziua onomastică ne ajută să avem un traseu spiritual prin descoperirea sfinților al căror nume îl purtăm. Astfel, împrumutăm din caracterul și credința lor, dacă le acordăm cinstire. În momentele de sărbătoare din viața noastră, este important să rostim rugăciuni de mulțumire, să participăm la Sfânta Liturghie și să citim din viețile sfinților prăznuiți. De câte ori sărbătorim părăsim realitatea zilnică și pășim în lumea lui Dumnezeu.

- Ce șansă ne oferă sărbătorirea zilei numelui?
- Ce este mai important în această zi?

Doamne, cum voi putea să-Ți mulțumesc cu vrednicie pentru viața pe care mi-ai dat-o? Tu ești Cel ce privegheză asupra mea, îndreptezi pașii mei în calea binelui și mă aperi de ispite. Când mă rătăcesc, Tu mă întorci în calea poruncilor Tale; când mă poticnesc, Tu mă sprijinești; când cad, Tu mă ridici;… Plin de recunoștință, Ție îți închin toate zilele vieții mele, și mai ales această zi de sărbătoare pentru mine, și mă rog ca bunătatea Ta să nu mă părăsească în tot timpul vieții mele, și înțelepciunea Ta să mă povățuiască totdeauna în calea binelui și fericirii, pentru rugăciunile și mijlocirile sfântului… și a Preacuratei Maicii Tale.

Rugăciune la ziua de naștere
sau a numelui

Vino și vezi

- Caută pe internet alte date la care își pot sărbători ziua onomastică cei care nu poartă nume de sfânt.
- Găsește activități prin care ai putea să îți serbezi mai frumos ziua de naștere.

Lectură

Astăzi, dis-de-dimineață,
De cum am intrat în clasă,
Am simțit fiori de viață
Sfântă și de sus aleasă.

Când ne-am ridicat privirea,
Am zărit la loc de cinste
O icoană. Iar uimirea
Dintr-odată ne cuprinse.

Căci era împodobită
Prin cununi de flori anume
Pentru a fi preamărită
Ziua sfântului tău nume.

La frumoasa-ți prăznuire,
Rugăciunea spusă-n cor
E-o ofrandă de iubire
Sfântului ocrotitor.

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Sărbătoare!";
- „Ziua onomastică";
- „Ziua de naștere".

Merinde pentru suflet

Spiritul respiră prin sărbători.

.....

Copilul e făcut pentru sărbătoare. Și atunci el va fi, la rândul său, în oarecare măsură educatorul educatorilor.

Vasile Băncilă
(filosof, pedagog și eseist român)

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Ziua de naștere și ziua numelui: Cine ne-a dăruit ziua numelui?
- Timpul sfințitor și timpul de joacă: Cum putem să folosim sfințitor timpul în fiecare zi?

Atelier pentru viață

Elevii se vor grupa câte patru. Fiecare grup primește o eșarfă și trei boluri cu orez, iar într-unul dintre aceste boluri se află o agrafă de birou. Un elev din fiecare grup va fi legat la ochi și va fi numit *căutătorul*, iar un altul îi va urmări acțiunea și va fi numit ocrotitorul. Timp de 30 de secunde trebuie să găsească agrafa; în cazul în care nu reușește acest lucru, *ocrotitorul* îl va ghida ulterior, pentru a duce la bun sfârșit sarcina. La final, fiecare grup va problematiza cât de ușoară sau cât de grea a fost căutarea.

- Cât de greu se poate atinge un scop în viață fără sprijinul persoanelor apropiate, precum și al celor nevăzute, cum sunt sfinții și îngerii?
- Alegeți un ocrotitor spiritual al clasei, dintre sfinții pe care îi îndrăgiți. Citiți lectura alăturată. Cum îi puteți sărbători ziua?

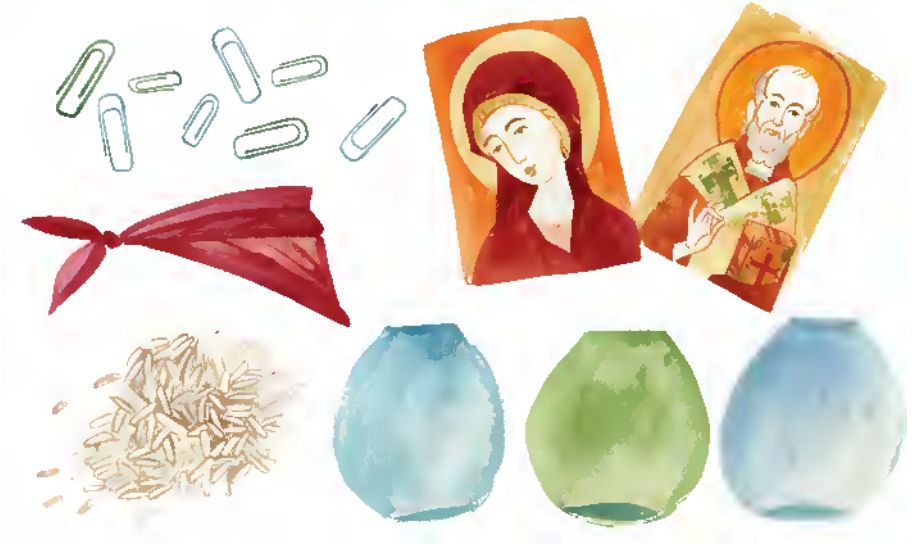

Cuvinte de ținut minte

- Sărbătoarea ne luminează întreaga existență și o umple de bucurie.
- Ziua de naștere marchează clipa sfântă în care am început marea călătorie a vieții în această lume.
- Sărbătorirea zilei onomastice ne ajută să pășim în lumea lui Dumnezeu și să urmăm exemplul sfinților noștri ocrotitori.

Sărbătoarea – timp sfințitor și de bucurie (II)

Când drepții biruiesc
e mare sărbătoare.
Pildele lui Solomon 28, 12

Îmbrățișați
în Hristos Iisus
pe toți sfinții.
Filipeni 4, 21

Intrarea Maicii Domnului în biserică
(fragmente)

Familia este primul loc în care dezvoltăm sentimentul iubirii creștine, cea mai aleasă dintre virtuți. Aici, după cuvântul Mântuitorului, învățăm să ne iubim aproapele ca pe noi înșine, fiindcă toți suntem fiii aceluiași Tată Ceresc.

Prin apropiere de Dumnezeu, iertare, răbdare și dragoste, familia fiecăruia devine o mică biserică. Așa cum fiecare biserică are hramul său, tot astfel, fiecare familie își poate alege sfinți ocrotitori. De obicei, aceștia se aleg dintre sfinții cărora le purtăm numele sau dintre cei cărora le-am simțit din plin rugăciunea. Ei ne-au fost alături mereu, ne-au protejat, ne-au îndrumat și au fost mijlocitorii noștri înaintea lui Dumnezeu.

Pe aceștia îi cinstim, cel mai frumos în ziua lor de sărbătoare. Atunci participăm la slujbele închinate lor, pentru a ne ruga și a le mulțumi. Pregătirea și participarea copiilor la sărbători este foarte importantă. Ea este înainte de toate sufletească și se înfăptuiește prin cunoașterea și însușirea virtuților acestor sfinți, prin spovedanie și împărtășanie. Astfel ne unim cu Hristos, așa cum au făcut-o și sfinții Săi.

Familia este binecuvântată de Dumnezeu și este fundamentală pentru viața lumii. Așa cum o familie are sfântul sau sfinții săi ocrotitori, așa și întreaga comunitate dintr-o țară sau regiune, ori de pe întreg globul, se simte mai unită atunci când poate sărbători împreună o zi dedicată familiei. *Ziua Internațională a Familiei* se sărbătorește, în fiecare an, la 15 mai. Atunci, toți, împreună, trebuie să ne rugăm și să ne gândim unii la alții, spre împărtășirea bucuriei, înțelegerea aproapelui și viețuirea în armonie și împăcare cu ceilalți.

De asemenea, se poate sărbători și *Ziua Familiei Creștine,* stabilită, de fiecare comunitate, prin cinstirea acelor sfinți pe care îi numim ocrotitori ai familiei sau promotori ai adevăratelor valori familiale.

Nestemate din Sfânta Scriptură

Îmbrățișați-vă unii pe alții cu sărutare sfântă. Sfinții toți vă îmbrățișează.

II Corinteni 13, 12

Îmbrăcați-vă, dar, ca aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și prea iubiți, cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă-răbdare.

Coloseni 3, 12

Definim și căutăm

Definește **comunitate** cu ajutorul profesorului. Caută termenul în dicționar.

- **hram** = sărbătoare a unei biserici.
- **promotor** = persoană care inițiază o acțiune.
- **rezoluție** = hotărâre luată în urma unor dezbateri.

Sfinții Mucenici Adrian și Natalia, ocrotitori ai familiei

Vino și vezi

- Caută imagini cu sfinți ocrotitori ai familiei. Știai că există și rugăciuni adresate acestora?
- Vizionează filme despre manifestările dedicate Zilei Familiei.
- Caută pe internet imagini și informații despre Biserica Podeanu din București. Aici se găsește racla cu moaștele Sfântului Simon Zilotul.

Minunea din Cana Galileii

Întrebări cu tâlc

- Toate familiile au câte un sfânt ocrotitor?
- *Ziua Internațională a Familiei* este aceeași cu *Ziua Familiei Creștine*?
- Îngerii sunt și ei sfinți ocrotitori ai familiei?

Condeiul priceput

Există foarte mulți sfinți considerați ocrotitori ai familiei sau ai altor categorii. Sfântul Nicolae și Sfântul Stelian sunt prietenii copiilor. Sunt și sfinți ocrotitori ai elevilor sau chiar ai diverselor meserii, sărbătoarea Sfântului Ilie, de la 20 iulie, fiind chiar Ziua Aviației Române.

Privește harta de mai jos și rezolvă următoarele cerințe:

- Precizează oral, pentru regiunea ta, sfinții cunoscuți sau despre care ai învățat până acum. La ce dată sunt sărbătoriți?
- Realizează în caiet conturul hărții după modelul de mai jos sau cu șablonul. Adaugă pe ea numele localităților unde se află moaște ale acestor sfinți, precum și numele lor.

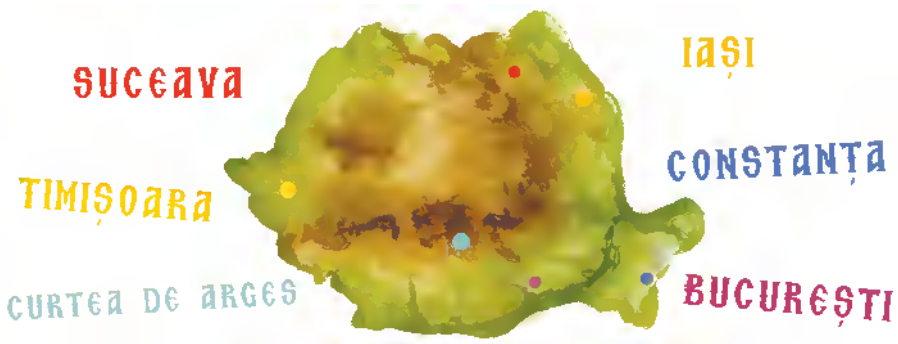

Ancore ale credinței

Mântuitorul Iisus Hristos a binecuvântat familia creștină la Nunta din Cana Galileii. Atunci a făcut și prima minune: ***transformarea apei în vin,*** ajutându-i astfel pe cei doi tineri care rămăseseră în impas.

Tradiția Bisericii spune că această nuntă era a unuia dintre cei 12 Apostoli ai Săi, pe nume ***Simon Zilotul.*** El este sărbătorit la 10 mai, fiind considerat unul dintre sfinții ocrotitori ai familiei. Tot din această treaptă a sfinților fac parte și Sfinții Mucenici Adrian și Natalia, sărbătoriți la 26 august. Mulți creștini se roagă lor pentru întemeierea unei familii și păstrarea armoniei și a dragostei în cadrul acesteia.

- Ce exemplu de comportament ne oferă Mântuitorul prin ajutorul oferit celor doi tineri?
- Cum îi putem cinsti pe sfinții menționați?

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Familia și lumea: Cum ne îndrumă relațiile din familie spre comportamentul cu ceilalți?
- Sfântul ocrotitor și familia: Cum răspundem la ocrotirea familiei?

Atelier pentru viață

Sărbătorim *Ziua Familiei Creștine,* prin comportamentul nostru, în fiecare zi. Citiți textele alăturate și rezolvați următoarele cerințe:

- Analizați, pe echipe, cum putem să împlinim cu folos responsabilitățile în cadrul familiei. În ce mod ajută aceasta la păstrarea unității ei. Împărtășiți soluțiile cu celelalte echipe.
- Discutați și prezentați câte un exemplu reprezentativ descoperit de fiecare echipă. Jucați *Așa da, așa nu*.

Cuvinte de ținut minte

- Fiecare familie își poate alege sfinții ocrotitori, prin evlavia pe care o manifestă față de aceștia.
- *Ziua Familiei Creștine* reprezintă o manifestare a comuniunii și bucuriei.
- Participarea la zilele dedicate familiei este o dovadă a dragostei și respectului față de valorile cultivate și prezente în cadrul acesteia.

Lectură

Ziua Internațională a Familiei *a fost proclamată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 septembrie 1993, ca eveniment cu dată fixă: 15 mai a fiecărui an, și reflectă importanța pe care comunitatea internațională o acordă familiei. 1994 a fost declarat* An Internațional al Familiei, *iar începând cu anul 1995,* Ziua Familiei *este sărbătorită în multe țări de pe planetă cu scopul de a sensibiliza opinia publică și de a sublinia importanța familiei, în condițiile în care oamenii au început să se îndepărteze de această instituție. La propunerea Institutului Român pentru Drepturile Omului, propunere susținută și de Patriarhia Română, ziua de 15 mai a devenit oficial și* Ziua Familiei Române.

basilica.ro/simpozionul-cu-tema-familia-traditionala-in-societatea-de-astazi, 19 mai 2009

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Sfântul ocrotitor al familiei".
- „Iubirea creștină în familie".
- „Copiii participă la sărbători".

Merinde pentru suflet

În Maica Domnului avem în cer o inimă de mamă.

Părintele Dumitru Stăniloae

Relația dintre sărbătorile religioase și alte sărbători (I)

Că vi s-a născut azi
Mântuitor,
Care este Hristos Domnul,
în cetatea lui David.

Luca 2, 11

Nașterea Domnului

Nestemate din Sfânta Scriptură

Dumnezeu, după făgăduinţă, i-a adus lui Israel un Mântuitor, pe Iisus.

Fapte 13, 23

Și noi am văzut și mărturisim că Tatăl a trimis pe Fiul, Mântuitor al lumii.

I Ioan 4, 14

De la începuturile sale, poporul român L-a primit pe Mântuitorul în mijlocul lui. Pe teritoriul țării noastre au venit, pentru a ne împărtăși credința în Hristos, Sfântul Apostol Andrei și Sfântul Apostol Filip. Andrei a fost primul chemat de Mântuitorul să-i devină ucenic, pe când era încă pescar. El a predicat unora dintre strămoșii noștri. Tradiția ne învață că au rămas ca mărturie a trecerii sale pe aceste meleaguri o peșteră și un pârâiaș care îi poartă numele. Fiindcă el este un exemplu viu pentru păstrarea credinței noastre milenare, sărbătoarea sa, de la 30 noiembrie, are un caracter național. Sfântul Andrei este considerat ocrotitorul României.

A doua zi, la 1 Decembrie, este sărbătorită *Marea Unire de la 1918*. Aceasta s-a înfăptuit și datorită credinței puternice a neamului nostru, precum și a eforturilor depuse de întreaga Biserică pentru păstrarea integrității naționale și a unității de neam și limbă.

Ambele sărbători, una religioasă și cealaltă laică, sunt o dovadă a respectului și a recunoștinței față de înaintași. Putem spune că au devenit astfel zile naționale ale României, cinstite cum se cuvine de un popor dreptmăritor.

Luna decembrie este marcată de cea mai importantă dintre sărbătorile de iarnă. Crăciunul reprezintă, înainte de toate, bucuria întâlnirii cu Hristos, Care vine printre noi, din dragoste față de oameni și față de întreaga creație. Sărbătoarea Nașterii Domnului este împodobită și de cinstirea Maicii Domnului, în cea de-a doua zi, la 26 decembrie. Praznicul Crăciunului și binecuvântarea revărsată de Mântuitorul prin Nașterea Sa deschid calea Noului An, spre bucuria petrecerii alături de cei dragi. 1 ianuarie reprezintă pentru toți intrarea într-o nouă perioadă și un început spre împlinirile duhovnicești ale fiecăruia dintre noi.

Definim și căutăm

Definește **integritate**, cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicţionar.

- **laică** = (aici) sărbătoare civilă.
- **praznic** = sărbătoare.
- **triumfal** = măreț.
- **moți** = locuitori din Munții Apuseni.

Întrebări cu tâlc

- Dacă Andrei nu era primul Apostol al lui Hristos, mai eram noi astăzi creștini?
- Există două zile naționale ale României ?
- Anul Nou face parte tot din sărbătorile de iarnă?

Condeiul priceput

Marea Adunare Națională de la 1 Decembrie 1918 a avut loc la Alba Iulia. Festivitățile de deschidere au început cu slujbe religioase, atât în Biserica Ortodoxă, cât și în cea Catolică.

A fost ales acest oraș pentru că în anul 1600 voievodul Mihai Viteazul a intrat triumfal în cetatea Alba Iulia, unind, pentru puțin timp, cele trei Țări Române. Dorința de reîntregire a neamului nostru a condus apoi la Mica Unire de la 24 ianuarie 1859 între Principatele Române Moldova și Țara Românească.

- Identifică, în imaginile alăturate, cu ajutorul profesorului, categoriile de persoane participante la Marea Unire. Ce rol a avut Biserica?
- Privește imaginile; realizează în caiet o diagramă *fishbone*. Așază corect informațiile corespunzătoare anilor.

Ancore ale credinței

Conform tradiției populare, în unele zone ale țării, în ajunul sărbătorii Sfântului Andrei, seara, se pune grâu la încolțit. El semnifică rodnicia anului ce va veni.

În noaptea dintre ani, la slujba de Te Deum, creștinii mulțumesc pentru anul care a trecut și primesc binecuvântarea pentru anul ce vine. La Sfânta Liturghie de la 1 ianuarie, îl cinstim și pe Sfântul Vasile cel Mare. Atunci se citesc anumite rugăciuni alcătuite chiar de el, pentru depășirea anumitor neputințe trupești sau sufletești.

- Ce legătură este între sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei și cea a Sfântului Vasile cel Mare?
- Ce rol au rugăciunile la început de an?

Adunarea de la Alba Iulia, 1918

Vino și vezi

Sfântul Andrei este pictat pe iconostasul bisericilor, alături de ceilalți Apostoli ai Mântuitorului.

- Caută pe internet mai multe imagini cu primul Apostol al lui Hristos și cu Catedrala din Patras, Grecia, unde se află astăzi moaștele sale.
- Audiază și învață colindele *Aseară pe-nserate, Cerul și pământul* și cântecele *Frații împreună* și *Nu uita că ești român.*

Sfântul Apostol Andrei

Lectură

Deșteaptă-te, române,
din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră
barbarii de tirani!
Acum ori niciodată
croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine
și cruzii tăi dușmani!

Preoți, cu crucea-n frunte!
căci oastea e creștină,
Deviza-i libertatea
și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă,
cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși
în vechiul nost' pământ!

Andrei Mureșanu,
Deșteaptă-te române!

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Sfântul Apostol Andrei".
- „Nașterea Domnului, bucurie spre Noul An".

Merinde pentru suflet

Dacă iubești, e sărbătoare în fiecare zi.

Autor anonim

De acestea mi-am adus aminte cu revărsare de inimă, ... în glas de bucurie și de laudă și în sunet de sărbătoare.

Psalmul 41, 4-5

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Sărbătorile religioase și alte sărbători: Cum aniversăm creștinește o sărbătoare laică?
- Sfântul Andrei și noi: Cum Îl întâlnim astăzi pe Hristos?

Atelier pentru viață

Imaginați-vă că vă aflați la parada de 1 Decembrie, în cinstea Zilei Naționale a României. Acolo aveți ocazia să discutați cu militari care au participat de mai multe ori la aceste manifestări. Citiți fragmentul din Imnul național, priviți imaginile și apoi rezolvați următoarele cerințe:

- Ce i-ați întreba pe reprezentanții Armatei Române?
- Notați în caiet cel puțin două întrebări. Adresați aceste întrebări și colegilor, urmând ca aceștia să răspundă.
- Desenați pe o foaie de hârtie câte un simbol reprezentativ pentru Ziua Națională a României, inspirându-vă și din imaginile de mai jos.

Cuvinte de ținut minte

- Sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei și Ziua Națională a României au un caracter național.
- A doua zi de Crăciun, la 26 decembrie, creștinii o sărbătoresc pe Maica Domnului.
- Relația dintre sărbătorile religioase și alte sărbători este una de armonie și respect, mai ales prin tradițiile specifice împărtășite reciproc, întru bucuria acestui neam.

Relaţia dintre sărbătorile religioase și alte sărbători (II)

Hristos a înviat din morți,
cu moartea pe moarte călcând
și celor din mormânturi
viață dăruindu-le!

Troparul
Învierii Domnului

Odată cu 1 martie, începe primăvara, anotimpul bucuriei, al luminii, al schimbării. Privind la podoaba cu care se îmbracă natura, verdeața, florile presărate cu îmbelșugare în jurul nostru, simțim că totul prinde viață. Deodată cu natura, creștinii se înnoiesc prin post și rugăciune, pentru a primi cum se cuvine sărbătoarea Învierii Domnului. Cu o săptămână înainte de aceasta, participă la procesiunea de Florii. Atunci retrăiesc bucuria celor care L-au întâmpinat pe Hristos ca pe un Împărat.

Prin Învierea Sa, Mântuitorul ne-a adus în suflet bucuria vieții veșnice. Femeile mironosițe, pentru curajul și devotamentul cu care L-au slujit, au fost cele dintâi cărora li S-a arătat Hristos, adeverind Învierea Sa. Aceeași prețuire le-o arată și Biserica, închinându-le ziua celei de-a treia duminici după Paști, ca sărbătoare a femeii creștine.

În semn de respect și mulțumire pentru dragostea și implicarea în familie, în creșterea și educarea copiilor, în societate, în biserică, a fost stabilită la nivel internațional Ziua Femeii. Sărbătorită la 8 martie, această zi înfrumusețează viața femeilor cu flori și daruri.

În aceeași lună, la 25 martie, o sărbătorim pe Maica Domnului, model desăvârșit de feminitate. Această sărbătoare, a Bunei Vestiri, ne amintește bucuria Fecioarei Maria la primirea veștii că va avea un fiu, Care va fi Mântuitorul lumii.

Primăvara este perioada marcată de sărbătorile legate de Înviere. La 40 de zile de la Înviere prăznuim Înălțarea Domnului, iar la 50 de zile se sărbătorește Pogorârea Sfântului Duh.

Odată cu încheierea primăverii este celebrată și Ziua Internațională a Copilului. Ziua de 1 iunie este dedicată frumuseții copilăriei.

Primăvara este o perioadă a bucuriei și a vieții. Acestea sunt momente de sărbătoare, de petrecere împreună cu toți cei dragi, ca într-o mare familie.

Nestemate din Sfânta Scriptură

Așadar, dacă ați înviat împreună cu Hristos, căutați cele de sus, unde se află Hristos, șezând de-a dreapta lui Dumnezeu.

Coloseni 3,1

Și ca acel care strânge comori, așa este cel care cinstește pe mama sa.

Isus Sirah 3, 4

Definim și căutăm

Definește **procesiune** cu ajutorul profesorului de religie. Caută termenul în dicționar.

- **a celebra** = a sărbători.
- **devotament** = atașament față de o persoană sau față de o cauză.
- **mironosițe** = femei purtătoare de mir.
- **tropar** = cântare religioasă.

Icoana Sfintele Femei mironosițe

Vino și vezi

- Descoperă în localitatea ta tradiții specifice sărbătorilor de primăvară.
- Caută și alte icoane cu femeile mironosițe. De ce apare Maica Domnului în icoana de mai sus? De ce crezi că Iisus Hristos S-a arătat mai întâi acestora?

Și pe când mergeau ei, El a intrat într-un sat, iar o femeie, cu numele Marta, L-a primit în casa ei. Și ea avea o soră ce se numea Maria, care, așezându-se la picioarele Domnului, asculta cuvântul Lui. Iar Marta se silea cu multă slujire și, apropiindu-se, a zis: „Doamne, au nu socotești că sora mea m-a lăsat singură să slujesc? Spune-i deci să-mi ajute”. Și, răspunzând, Domnul i-a zis: „Marto, Marto, te îngrijești și pentru multe te silești. Dar un lucru trebuie: căci Maria partea bună și-a ales, care nu se va lua de la ea”.

Luca 10, 38-42

Întrebări cu tâlc

- Duminica Mironosițelor este o sărbătoare pentru toate femeile?
- Există o zi a copilului în fiecare țară?
- Sărbătorile laice sunt o completare a sărbătorilor religioase?

Condeiul priceput

Sărbătorile menționate fac parte din calendarul primăverii. Unele apar în calendarul bisericesc, iar altele se regăsesc în cel laic. Între ele este o frumoasă legătură, care poate fi exprimată prin forme și simboluri.

Privește desenul de mai jos și rezolvă următoarele cerințe:

- Realizează în caiet o schiță asemănătoare.
- Asociază fiecărui simbol sărbătoarea corespunzătoare.
- După modelul dat, realizează și tu un calendar simbolic al anotimpului preferat.

Ancore ale credinței

Trei dintre cântările Învierii amintesc despre femeile mironosițe. Din grupul lor au făcut parte și surorile lui Lazăr: Marta și Maria, sărbătorite la 8 februarie. Din discuția lor cu Mântuitorul descoperim modelul de devotament al femeii creștine și mai ales importanța pe care trebuie să o acordăm propriului suflet, așa cum făcea Maria.

- Enumerați câteva virtuți ale femeilor mironosițe. Ce model ne oferă azi?
- Ascultați rugăciunea „Cuvine-se cu adevărat”.

Analogii cu folos

Compară și găsește învățătura. Verifică împreună cu profesorul.

- Primăvara și Învierea: Cum ne pregătim pentru Înviere?
- Mironosițele și mamele noastre: Cum recunoaștem devotamentul?

Atelier pentru viață

Citiți textul de mai jos și cel alăturat:

Doamne Iisuse Hristoase, Păstorule mult milostive, mângâie cu Duhul Tău Cel Sfânt, pentru rugăciunile Maicii Tale și ale tuturor sfinților, mulțimea copiilor orfani sau părăsiți de părinții lor, a copiilor întristați și singuri, săraci și neajutorați; dăruiește tuturor adulților dragoste părintească pe care să o arate copiilor fără de părinți și fără de adăpost. (Din Rugăciunea Preafericitului Patriarh Daniel la Ziua Copilului)

Formați echipe. Fiecare va realiza o listă cu propuneri pentru *Ziua Copilului.*

- Identificați, în fiecare echipă, activități prin care puteți face din fiecare zi o sărbătoare a copilăriei.
- Cum Îl putem invita pe Mântuitorul la aceste sărbători?

Cuvinte de ținut minte

- Luna martie deschide șirul sărbătorilor de primăvară, atât religioase, cât și laice.
- Sărbătorile din preajma Învierii Domnului sunt: Buna Vestire, Intrarea Domnului în Ierusalim, Înălțarea la Cer și Pogorârea Sfântului Duh.
- Învierea Domnului este cea mai mare sărbătoare creștină.

Maica Domnului cu Pruncul

Albumul cu amintiri

Portofoliu interdisciplinar

Realizează o lucrare cu unul din următoarele titluri:

- „Maica Domnului, ocrotitoarea femeilor creștine";
- „Primăvara, anotimpul bucuriei";
- „Copilărie fericită".

Merinde pentru suflet

...Intraţi toţi întru bucuria Domnului nostru; şi cei dintâi, şi cei de-al doilea luaţi plata. Bogaţii şi săracii împreună bucuraţi-vă. Cei ce v-aţi înfrânat şi cei leneşi cinstiţi ziua. Cei ce aţi postit şi cei ce n-aţi postit veseliţi-vă astăzi... Gustaţi toţi din ospăţul credinţei; împărtăşiţi-vă toţi din bogăţia bunătăţii.

Cuvânt la Învierea Domnului,
Sfântul Ioan Gură de Aur

Recapitulare

I. Lucrați în bănci, pe echipe de câte doi elevi, pentru a realiza o planșă a sărbătorilor, pe o foaie de hârtie de format A3. Planșa va fi organizată astfel: în stânga întrebările, în dreapta răspunsurile, iar în mijloc desene legate de fiecare temă.

Pe patru bilețele formulați următoarele întrebări:

- Cum se numește sărbătoarea închinată numelui?
- Ce sărbătoresc creștinii de Paști?
- Ce sărbătoare este legată de Sfântul Andrei?
- Când este Ziua Femeii? Dar cea a copilului?

Un elev extrage un bilețel cu prima întrebare, o adresează colegului, o scrie și așteaptă răspunsul.

Celălalt scrie răspunsul, îl numerotează corespunzător întrebării și se trece la următorul bilețel până se epuizează întrebările.

II. Organizați o expoziție cu cele mai frumoase gânduri pentru ziua mamei.

Buna Vestire

III. Citește și rostește împreună cu colegii rugăciunea „Cuvine-se cu adevărat”:

Cuvine-se cu adevărat să te fericim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru.

Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii și mai mărită, fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.

IV. Găsește corespondențele:

A. Ziua Numelui	**a.** Zi închinată celui care trăiește primăvara vieții.
B. Ziua Familiei	**b.** Zi de iarnă, când toată țara sărbătorește unitatea de neam și limbă, împlinirile sale spirituale.
C. Ziua Națională	**c.** Zi legată de un sfânt ocrotitor, în funcție de numele de botez.
D. Ziua Copilului	**d.** Zi dedicată armoniei, înțelegerii aproapelui și împăcării cu ceilalți.

Intrarea Domnului în Ierusalim

V. Citește textul:

Sărbătorile legate de Învierea Domnului sunt sărbători împărătești cu dată schimbătoare. Floriile ne amintesc de intrarea smerită, dar plină de slavă, a Mântuitorului în Ierusalim, cu o săptămână înainte de Înviere. Sfintele Paști reprezintă cea mai mare bucurie a creștinătății. Înălțarea Domnului la cer se sărbătorește la 40 de zile după Înviere, iar Pogorârea Duhului Sfânt la 50 de zile.

- Descrie una dintre sărbătorile amintite mai sus, la care ai participat, unde ai simțit împărtășirea bucuriei și emoția întâlnirii cu ceilalți.
- Dă exemple de fapte plăcute lui Dumnezeu pe care le poți împlini în zi de sărbătoare.

Evaluare

I. Răspunde cu adevărat (A) sau fals (F):

a. Sărbătoarea este un moment de bucurie sfântă.
b. Sfântul Vasile este ocrotitorul românilor.
c. Floriile reprezintă o sărbătoare închinată florilor.
d. Învierea Domnului este sărbătoarea care stă la temelia credinței și a Bisericii creștine.

II. Găsește corespondența potrivită între cele două coloane:

1. 1 decembrie	**a.** Buna Vestire
2. 25 decembrie	**b.** Ziua Copilului
3. 8 martie	**c.** Nașterea Domnului
4. 25 martie	**d.** Ziua Națională a României
5. 1 iunie	**e.** Ziua Femeii

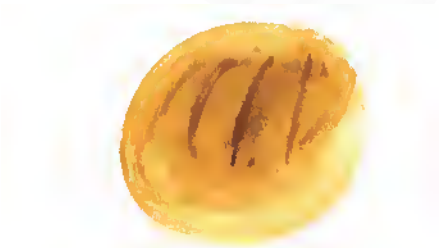

III. Transcrie în ordine cronologică următoarele sărbători:

Învierea Domnului, Sfântul Andrei, Ziua Copilului, Anul Nou, Intrarea Domnului în Ierusalim, Pogorârea Sfântului Duh, Înălțarea Domnului.

IV. Așază pe două coloane acțiunile următoare, după modelul *Așa da, așa nu:*

Să cinstești ziua de sărbătoare, să te superi pe cel apropiat, să asculți slujba cu evlavie, să-l ocolești pe cel aflat în nevoie, să îl mângâi pe cel întristat, să nu-l ajuți pe cel neștiutor.

V. Transcrie și completează spațiile libere folosind cuvintele indicate:

Intrarea Domnului în Ierusalim a fost plină de ..... . Învierea este ..... credinței noastre. Sărbătoarea este sentimentul ..... depline. Copilăria este cel mai fericit ..... al vieții. Familia a fost ..... de Mântuitorul Hristos.

(comuniunii, binecuvântată, slavă, anotimp, temelia)

VI. Ordonează corect cuvintele din textul următor:

este, anotimp, Copilăria, cel, vieții., mai, fericit, al,

VII. Citește textul și răspunde la întrebări:

Cei ce învață în zi de sărbătoare pe copiii lor sau pe alții să fie cuminți, să învețe rugăciuni către Preabunul Dumnezeu, să nu fure și să nu facă altfel de rău, toți aceia duhovnicește prăznuiesc și cu bucurie de Dumnezeu petrec sfintele sărbători ale Lui. (Părintele Ilie Cleopa)

a. Reformulează îndemnurile din fragmentul de mai sus.
b. Dă câte două exemple de fapte concrete pentru fiecare îndemn.

Notează în jurnalul tău câte o faptă bună pe zi, timp de o săptămână.

Fiecare întrebare va fi punctată astfel:
1 punct
răspuns corect.
0,5 puncte
răspuns parțial corect.
0 puncte
răspuns incorect.

Se acordă **3 puncte** din oficiu.

Nota.....

Proiect educațional interdisciplinar

Dăruind îți dăruiești

Prin acest proiect vom îmbina cultura și credința, în efortul comun de a aduce celor din jur, prin acțiuni de binefacere, bucuria sărbătorilor.

1. Stabilirea domeniului de interes:

Omul se definește prin credință și cultură, aflate într-un raport armonios. A cunoaște înseamnă a te îmbogăți în cultură și a spori în credință, a-ți dezvolta capacitatea de a aprecia, de a asocia, de a accepta, de a face din viața ta o sărbătoare. Astfel, vei putea trăi mai mult sentimentul luminos al comuniunii, împărtășind celorlalți ceea ce știi și ceea ce ai.

- Organizați o dezbatere cu tema *Sufletul culturii este cultura sufletului.* Stabiliți rolul credinței în contextul culturii și, reciproc, valoarea culturii în contextul credinței.
- Discutați despre influența sărbătorilor și a artei decorative în viața omului. Evidențiați importanța acțiunilor de binefacere.

2. Alegerea temei:

Împreună cu profesorul invitați în clasă un specialist în teologie, literatură, artă, folclor, desen, istorie, geografie, meșter tâmplar.

- Organizați o întâlnire, pe echipe mixte, de un adult și 6-7 elevi, pentru a alege tema proiectului asociată domeniului de interes.
- Puteți alege o temă pentru întreaga clasă sau câte una pentru fiecare echipă (spre exemplu: *Îndeletnicirile oamenilor din perioada Vechiului Testament* sau *Sărbătorile – punte peste trecerea timpului* etc.).

3. Identificarea resurselor:

Împreună cu profesorul și persoanele invitate, identificați sursele de informare.

- Alcătuiți o listă de lucrări recomandate.
- Propuneți și voi alte surse în funcție de lecturile și experiențele voastre. (Biblia, cărți, icoane, imagini; vizitarea unor mănăstiri, a Muzeului Satului; vizitarea unei crame, a unui atelier de olărit, a unei fierării, pescării; vizionarea de documentare, filme tematice etc.).
- Stabiliți resursele necesare: materiale (consumabile, calculator, imprimantă, unelte de meșterit etc.) și de timp.

4. Precizarea elementelor de conținut:

Cu ajutorul profesorului, întocmiți dosarul proiectului. Acesta va conține:

- *Pagina de prezentare:* autorul, școala, titlul, perioada elaborării, parteneri/colaboratori.
- *Introducerea:* argumentul (de ce faceți acest proiect) și prezentarea problemei studiate.
- *Elementele de conținut/fișe de proiect;* enumerați activitățile (de cercetare, de elaborare de materiale, de realizare de produse artistice etc.) și elaborați fișele de activitate.
- *Concluziile* studiilor sau cercetărilor efectuate.
- *Bibliografia; Anexele:* fotografii, fișe de observație, produsele rezultate din activități.

5. Colectarea datelor:

Documentați-vă. Folosiți sursele identificate.

- Utilizați tehnologia modernă.
- Vizitați muzee, instituții culturale, biserici, centre de cercetare, ateliere de manufactură etc.
- Implicați-vă personal. Folosiți orice prilej pentru a vă informa, cereți sprijin de la părinți, bunici, preoți, cercetători, profesori de religie sau de alte discipline, de la meșteșugari sau etnologi etc.

6. Realizarea produselor:

Produsele finale rezultate în urma realizării proiectului pot fi depuse odată cu acesta în format fizic, digital sau mixt.

- Completați fișele pentru fiecare activitate.
- Realizați și alte produse adecvate temei (filme, fotografii, PowerPoint, eseuri, obiecte de artă plastică sau decorativă, muzică etc.).

7. Prezentarea rezultatelor/Evaluarea proiectului:

- Autoevaluați-vă permanent munca.
- Stabiliți împreună cu profesorul cum se va face evaluarea finală a proiectelor (expoziție; serbare, mici târguri sau demonstrații de îndemnânare, slide-uri; blog; site web; fișier video; planșe; jurnal; prezentare online; galerie virtuală; portofoliu).
- Realizați prezentarea rezultatelor. Puteți organiza un târg, colectând fonduri pentru acțiuni de binefacere cu ocazia sărbătorilor.

8. Diseminarea rezultatelor proiectului:

Este foarte important ca rezultatele muncii voastre să fie cunoscute, ele pot fi de folos și altora. Vizibilitatea proiectelor în spațiul public poate spori prestigiul școlii. Implicați-vă în această activitate.

- Promovați proiectele pe pagina de facebook, site-ul, revista școlii sau în mass-media.
- Realizați și distribuiți afișe, pliante, fluturași etc.

Maria, numită Magdalena,
...
și multe altele care le slujeau din avutul lor.
Luca 8, 2-3

Sfânta Maria Magdalena

Conceperea și realizarea unui asemenea proiect este o provocare.

Vă dorim succes!

Recapitulare finală

I. Citește fragmentul următor și răspunde:

Arhanghelii și îngerii, începătoriile și puterile, scaunele, domniile și stăpâniile, stând înaintea scaunului slavei Tale, nu pot a slăvi mărimea desăvârșirilor Tale. Heruvimii cei cu ochi mulți și serafimii cei cu câte șase aripi, acoperindu-și fețele, cu frică și cu dragoste grăiesc unii către alții: Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot. (Din Acatistul Sfintei Treimi)

- Când și cu ce scop a creat Dumnezeu îngerii?
- Identifică cele nouă cete îngerești.
- Ce lucrare are îngerul păzitor?

II. Lumea a fost făcută pentru om.

- Ce poate descoperi omul despre Dumnezeu din unitatea și diversitatea creației?
- Enumeră cel puțin patru însușiri pe care le descoperi tu privind opera Sa.

Icoana Raiului

III. Scrieți pe bilete de hârtie numele modelelor biblice studiate anul acesta, care au avut rolul de a păstra, mărturisi și transmite credința. Așezați-vă în cerc. Trageți un bilet, veți răspunde în numele persoanei alese. Folosiți o minge și jucați RAI (răspunde, aruncă, întreabă). Fiecare va răspunde, pe rând, la întrebările de mai jos și le va pune mai departe.

1. Cum a reușit modelul tău să învingă încercările vieții și să păstreze credința adevărată?
2. Ce virtute îl caracterizează?

IV. Audiază și cântă colindul „Cerul și pământul”:

Cerul și pământul, cerul și pământul,
În cântec răsună
Îngeri și oameni, îngeri și oameni,
Cântă împreună.

Refren: Hristos se naște
Domnul coboară
Îngerii cântă, magii îl adoră
Păstori aleargă, ieslea o-mpresoară
Mari minuni se întâmplară.

Din răsărit vin, din răsărit vin,
Magi cu bucurie
Cu dar de smirnă, cu dar de smirnă,
Aur și tămâie.

În Betleem, în Betleem,
Ce mare minune
Vergură curată, vergură curată,
Fiu născut în lume.

Hristos se naște, Hristos se naște,
Veniți la închinare
Cu vesel suflet, cu vesel suflet,
Veselă cântare.

V. Verifică-ți cunoștințele despre sărbători:

- Identifică sărbătorile legale și religioase din timpul anului, învățate în acest capitol.
- Arată două asemănări și două deosebiri între cele două categorii de sărbători.
- Găsește câteva asemănări între sărbătorirea zilei de naștere și cea a numelui.
- Ilustrează printr-un desen cum petreci cea mai frumoasă sărbătoare a iernii – Nașterea Domnului.

VI. Citește textul:

Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți. În aceste două porunci se cuprind toată Legea și prorocii. (Matei 22, 37-40)

- Ce înseamnă să-l iubim pe aproapele nostru ca pe noi înșine?
- Cum ar trebui să ne rugăm pentru cei care ne greșesc?

VII. Găsește corespondențele:

A. Împlinesc datoriile față de aproapele când	**a.** ascult cu atenție, sunt punctual, politicos.
B. Arăt respect celor din jurul meu când	**b.** îi cinstesc pe părinți, prețuiesc munca celor-lalți, sunt sincer.
C. Îmi iubesc și slujesc aproapele când	**c.** arăt înțelegere, îl ajut, îi port de grijă, mă rog pentru el.

VIII. Citește versurile și răspunde la întrebări:

Să mărturisești credința
E și greu, dar și ușor.
Ia privește biruința
Mare a prorocilor!

Dar și alții au adus,
Semenilor ajutor,
Fie prin cuvântul spus
Fie prin lucrarea lor.

Moise, Daniel, Ilie,
Au adus dovada lor.
Ce crezi că se cere ție?
Un cuvânt drept slăvitor.

Regi, judecători sau slugi,
Le arată tuturor
Un model, ca tu s-ajungi
Să urmezi exemplul lor.

1. Cum își mărturiseau profeții credința?

a. Respectau doar legile civile.
b. Aveau judecată dreaptă.
c. Erau buni, cinstiți și drepți doar cu mai-marii lor.
d. Erau modele pentru cei din jur.

2. Enumeră trei acțiuni care să arate cum îți poți mărturisi credința, în zilele noastre.

IX. Copiază în caiet și rezolvă rebusul următor. Vei descoperi pe verticala AB Cine ne-a însoțit mereu în acest an.

1. Autorul Psalmilor.
2. Construit de Solomon, după modelul Cortului Sfânt primit de Moise.
3. A răspuns chemării lui Dumnezeu de a-L sluji ca profet.
4. A cerut și a primit multă înțelepciune.
5. A făcut multe minuni după ce a primit cojocul Proorocului Ilie.
6. Unul dintre cei trei tineri prieteni ai Proorocului Daniel.
7. Conducător de oști sirian, vindecat de Proorocul Elisei.
8. Un judecător drept și înțelept.
9. Și-a arătat respectul față de Noemi.
10. A fost fiul văduvei din Sarepta Sidonului, la care a locuit Prorocul Ilie.
11. Credința într-un singur Dumnezeu.
12. Strămoșul poporului evreu.
13. Un mare profet, sărbătorit la 20 iulie.

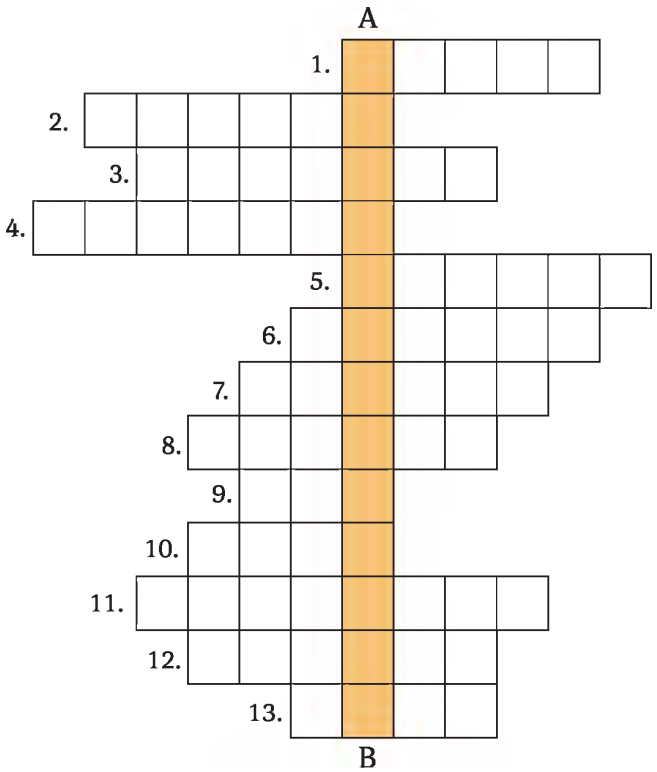

Evaluare finală

Mântuitorul Iisus Hristos

I. Răspunde cu adevărat (A) sau fals (F):

a. Luminătorii cerești au fost creați în ziua a patra.
b. Regele David este tatăl lui Solomon.
c. Sfântul Ilie l-a vindecat pe Neeman sirianul.

II. Găsește corespondența potrivită între cele două coloane:

A. Ruth și David	**a.** Au fost mari făcători de minuni
B. Daniel	**b.** I-a întors pe niniviteni la credință
C. Ilie și Elisei	**c.** A arătat puterea credinței prin înfrânare și slujire
D. Iona	**d.** Au fost modele de respect și devotament

III. Transcrie în ordine cronologică următoarele evenimente:

Ieșirea din Egipt, Ridicarea Templului din Ierusalim, Legământul lui Dumnezeu cu Noe, Tâlcuirea visului lui Nabucodonosor, Ridicarea Profetului Ilie la cer, Sosirea lui Ruth cu Noemi la Betleem, Nașterea Mântuitorului, Scrierea Psalmilor.

IV. Așază pe două coloane, după modelul *Așa da, așa nu:*

să fii respectuos, să ocolești pe cel trist, să asculți slujba cu atenție, să amâni ajutorarea aproapelui, să fii cumpătat, să te rogi doar pentru tine, să-ți asculți părinții, să faci doar ce-ți place.

V. Transcrie și completează spațiile libere folosind cuvintele indicate:

Dumnezeu a creat lumea din ..... , deodată cu ..... . Omul a fost creat în ziua a ..... pentru a stăpâni întreaga creație. Moise a scos poporul ales din ..... egipteană. El a primit Tablele cu cele .... direct de la Dumnezeu. Solomon, plin de înțelepciune, L-a slujit pe Dumnezeu și a înălțat mărețul ..... din Ierusalim. Profetul Daniel s-a rugat, a ..... și a fost salvat din groapa cu lei.

(robia, templu, șasea, nimic, timpul, zece porunci, postit)

VI. Ordonează corect cuvintele din textul următor:

din toată inima, pe Dumnezeu, pe tine însuți!, Iubește-L, și , pe aproapele, ca,

VII. Citește textul și răspunde la întrebări:

... vă îndemn să păstrați credința părinților, moșilor și strămoșilor noștri... care ne unește din veac în veac în Biserica strămoșească numită de marele nostru poet Mihai Eminescu „mama spirituală a poporului român”. (Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române)

a. Identifică trei dintre persoanele biblice studiate care reprezintă modele de păstrare și transmitere a dreptei credințe.

b. Dă câte două exemple de acțiuni concrete prin care persoanele de mai sus au răspuns chemării lui Dumnezeu.

c. Prin ce fapte putem arăta răspunsul nostru la chemarea lui Dumnezeu?

Fiecare întrebare va fi punctată astfel:
1 punct
răspuns corect.
0,5 puncte
răspuns parțial corect.
0 puncte
răspuns incorect.

Se acordă **3 puncte** din oficiu.

Nota.....